

युहुन्नारे साप्तुबा येसुरे कुसुनाइड् निःसुम्

कन् साप्पन्निन् से:क्युक्मिबा युहुन्नारे साप्तुबा सःप्मा नु सिरार थाड्माल्लेन् सुनाइड्लो॥ कन् साप्पन्नो युहुन्नाःल्ले येसुःन् निड्वारफुमाड्डिल्ले मेन्नुप्मनाबा कुबाःन्जाकिन् हैक्क्याड् मेन्छाम्गेन् याप्मि लेड्सिड्डाड् मनालुम्मो थाःप्सिड्लो फारआड् साप्तुआड् पत्॥ येसुःने निड्वारफुसाः नु माड्हेक् चोगेबा सेन्लप्दाड्बा फारआड् कन् साप्पन्निन् केनिःप्पाहारे नसाःन् मेजोगुर हैक्क्याड् खेन् नसाःन्लाम्बा मेन्नुप्मनाबा हिड्मन्निन् मेघोःसुर केलर्बा कन् साप्पन्निल्ले कुदाराप्लो॥

निड्वारफु पाःन्जाक् नु येसुःड्ग लत्छासि लत्तरिक कन् साप्पन्निल्ले पाःत्तुरो॥ हैक्क्याड् कन् सुनाइड्डिल्लेन् थिक्सिगेःक्पा लक्को येसुरे चोगुबा निड्वार केमाबा याःम्बक्हारे खुनेऱे निड्वारफुसाः नु माड्हेक् चोगेबा सेन्लप्दाड्बा फारआड् ओसेःन्दाड् चोगुरो॥ कन् थिक्सिगेःक्पा लक्को आकखेलत्तरिक मनाहारे येसुःन् नसाःन् मेजोगुआड् कुहुरसाम्बा मेबोःक्खे केलर्बान् हैक्क्याड् वेरहारे खुनेऱ मेअत्तुर कुदक्लेड्वाओ मेबोगेबा हैक्क्याड् खुनेऱ नसाःन् मेन्जोगुन्बा पाःन्निन् साप्तेआड् पत्त्लो॥ हैक्क्याड् नाःत्ला १३-१८ ओ खुनेऱ सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् फोःम्मानुःल्ले तगि हुरसाम्बाहारनु सेसे तड्जुम् नु माड्सेवा चोगुबा, हैक्क्याड् खेड्हार माड्सेवा याःम्बक्को यारिप् चोगुसिबा नु आःन्छिड्मा पिरुसिबा पाःन्निन् पत्त्लो॥ हैक्क्याड् एगाड्समा नाःत्लाहारओ येसुःन् मेदेम्सुबा, सुहाड्युक्पाल्ले हड्सारुबा नु खुनेऱ सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड्

स्येआङ् सिःमेन्लाम्बा याम्मो हिङ्गेआङ् हुःसाम्बाहात्रो
ओसेःन्धाक्षिंडुबा पा:न्हारु पत्त्वो ॥

युहुन्नाःल्ले मेनुप्पमनाबा हिङ्गमन्निन् येसुओरक् खोःदेत्त्वा
हेक्याङ्ग कड्ग येसुःन् लाम् सेक्खा नु हिङ्गमन् फार्हआड्नसाःन्
चोःक्षमा आड् खुनेऽत्रो ताःमाल्लेरक् खोःदेत् लग्नरिक् आहुररो ॥
कन् सुनाइड्डो निङ्गवार केमाबा पाःन्निन् थे वार्हभेल्ले याम्साम्गेन्
पाःन्निन् मनाहारे कुसिङ्ग मेनिःतुर फार्हआड् च्छाःत् खरेःड्,
ओःति, मेल्लुक्कम्बा नु मेल्लुक्, हेक्याङ्ग चैल्लेक्सेऽपुड्मान्
नु कुसेऽहेक्तड्बा उसुरुबा पाःन्हारे कुविहार ओगप् चोगुआड्
वाररो ॥

थामिङ्ग

कुहेः विसड़मा पाः न् १.१-१८

बृप्तिस्मा केबिबा यहन्नाः न न येसरे कुहृसाम्बाहार १.१९-५१

येसरे मेन्जिडंसिडुडें माडुसेवा याःम्बक् चोगार् २.१-१२.५०

येसुःन् यरुसलेम ना-कत्ता वयेबा कुनप्पा येन्हार १३.१-१९.४२

दाङ्गबान् सिःमेन्लाम् याम्मो हिडेर्ओड् ओसेन्धाक्सड्२०.१-
३१

ये सुन यामो गालिल थुम्मो कुहुरसाम्बाहारो
ओसेन्धाक्सिड२१.१-२५

निङुवार्फ पा:न्जाकिन् मेन्छाम्गेन् थकला पोःकखे

१ तोलिङ्गसोमुओ इक्सादिङ् खाम्बेःकमाल्लेन् नावागेन्
चइःत् नेमानुःल्ले तगिए, निङ्गवारफु पाःन्जाकिकन्* वयेरो॥
निङ्गवारफु पाःन्जाकिकन् निङ्गवारफुमाङ्गिन्नु वये हेक्कयाङ्ग
खनेऱग निङ्गवारफुमाङ्ग वयेरो॥

੨ ਖੁਨੇਤਾਗ ਤੋਲਿਡੁਸੋਮੁਆ ਨਿਡੁਵਾ? ਫੁਮਾਡੁਡਿਨੁ ਵਧੇਰੋ ॥

३ खुनेऽलाम्मे नावागेन् चइःत्तोबा काक् पाःन्हार
पोःक्खेबारो॥ हेक्क्याङ् कन् केबोःङ्बाहारओ खुनेऽ मेन्ने
थेधिकाङ्मेबोःक्खेन॥

४ नेतिगेन हिङ्मन्निन् खुलेन् वयेरो ॥ हेकक्याङ् खेन् नेतिगेन्
हिङ्मन्निल्ले काक् मैन्छाम् याप्मिहार् सेन्दाङ्गेन् ओःत्ति
पिरुसिरो ॥

५ खेन् सेन्दाङ्गेन् ओःतिःङ्ग माक्चिगेन् खादाम्मो ओःत्लो,
कर माक्चिगेन् खादाम्माल्ले आप्फाल्लेआङ् सेन्दाङ्गेन्
ओःतिःन मैन्नाःने वाररो ॥

६ निझ्वारफुमाइङ्गिल्ले पाझ्युबा मनाधिक् वये॥ खेल्ले
कुमिङ्गिङ्गुयुहन्ना वयेरो॥

७ काक् मेन्छाम्गेन् याप्मिहारे खेन् सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिःन् नसाःन्
मेजोगुरु फारुआङ् खेन् ओःत्तिःल्ले कुयाःम्बेओ तोःन्दि पिसे खुनेर
त्येबारो ॥

८ युहुन्नाःन् आबाडेग सेन्दाङ्गेन् ओःति मेवयेन् खुनेत्तग
सेन्दाङ्गेन् ओःतिःल्ले कुयाःम्बेओ मनाहारु मैत्थेरकृ त्येबारो॥

९ केरेक् मेन्छाम् सुवाङ्गहार् ओःति केबिबा खेन् सेक्खादिङ्
सेन्दाङ्गेन् ओःतिःन्* इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो केदाःबा वयरो ॥

१० खुनेऱ् इक्सादिङ् खाम्बे: कमो वये हेक्कयाङ् खुनेऱ् इक्सादिङ्
खाम्बे: कमाल्लेन् नावागेन् चडः त् नेस्सुसाङ् खेप्मो त्ये: लले खेल्ले
कुसिङ् मेनि: तुन्लो ॥

११ अक्खेलरिक् खुनेर आबाडे कुमनाहार ओ त्येसाङ्ग खेड्हारे
खुनेर मेन्दाः कतुन्लो ॥

* १:९ ॥०००००००००००००-सेन्दाडिगेन ओःति-खेन् फारडन् येसु ख्रिस्तरो ॥ खुनेर काक्
मेन्छाम् याप्मिहात् निडुवाराफुमाइडिल्ले कुसेक्खान् ओसेन्दाड् चोःक्से त्येबारो ॥

१२ कर खुनेर नसाःन् केजोः क्पाहार नु निङ्वार ओ केदाः क्पाहार
केरेक् निङ्वार फुमाङ्गिल्ले कुमुर इदाङ्गसाः पोङ्गमा युक्
पिरुसिरो ॥

१३ खेड्हारग मा-बालाम् सामेवाःन्धिङ्बा नु मेन्छाम्
निङ्बारलाम्बा सा-ए मेबोःक्खेबा मे:न्, कर निङ्बारफुमाङ्गिल्ले
खेड्हार आबाडे कस्साः चोगसिबारो ॥

14 निङ्गवारु पा:न्जाकिन् नासिङ्गेन् थकलादिङ्
 पोःक्खेआड् इकसादिङ् खाम्बेःकमो आनिः लुम्मो वयेरो ॥*
 खुनेऱग लुड्गुम् नु सेक्खाःल्ले कुधिम् चोगेआड् कुमिमिदिङ्डिन्
 आनिःसुम्माड् आवाररो ॥ खेन् मिमिदिङ्डिन् पानुदिङ् पा:
 निङ्गवारुमाड्लाम् केदाःबा थिकलक् कुस्साःल्लेन् हेकतड्बा
 चोगेरो ॥

15 युहुन्नाःल्ले खुनेऽ कुयाःम्बेओ मनाहार यम्बा इक्लाःल्ले
अकखे मत्तुसि, “इङ्गार खुनेऽ कुयाःम्बेओ अकखेलतरिक्
पाःनुड्डाङ् वये, ‘आएगाङ् केदाःबाङ्ग इङ्गारनुःल्ले पयम्
यम्बारो, थेआड्डभेल्ले खुनेऽ इङ्गारनुःल्लेआड्ड तगिसा वयेरो’ ॥”

१६ खुनेर कुलुङ्गुम् कुधिम्लाम् हाड्वासाम्मे हाड्वासाम्
आघोःसम्माडः आवात्रो ॥

१७ थेआड्भेल्ले निङ्वारफुमाड्डिल्ले साम्र्योथिम्मिन्
मोसालाम्बा आबिरे, कर लुड्गुम्मिन् नु सेकख्वाःङ्ग येसु
खिस्तलाम्बाए त्येबारो ॥

१८ निझ्वारुमाङ्डिझ्ग आतिल्लेआड् आप्फाल्लेआड्
मेन्निए वाहरो, कर पानुदिझ् पा: निझ्वारुमाङ्डिन्नु सोरिक्

के वारु बा थिकलक् कुस्सा: ल्ले निङ्गवारु माङ्गिन् ओसेः नदाङ्ग
चोगुआङ्ग वाररो ॥

बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले कुदोःन्दि
मति ३.१-१२, मर्कुस १.१-८, लुका ३.१-१८

१९ यरुसलेम्बा यहुदि लाम्लोःबाहारे निङ्वारफुसाम्बाहार
नु माडुहिम्मो सेवा केजोःक्पा लेबिहार युहुन्नाओ खेनेर
हा:त्नेन्बे? लत्रिक् सेःन्दोःसे मेबाङ्सुसिल्लै युहुन्नाःल्ले
कृदोःन्दिन अकतड्बा चोगेरो ॥

२० युहुन्नाःल्ले इङ्गार् निङ्वार्फुमाङ्गिल्ले सःन्दुबा ख्रिस्त
मैःन्नारो लत्तरिक कुदोःप्मा नोगप पिरुसि ॥*

21 हेकके:ल्ले खेड्हारे से:न्मेदोसु, “हेककेने फाऱग्र खेनेः हा:त्नेबे? खेनेः माड्निड्वारपाःन् केबाःपा एलिया:न्नेबि?”* युहुन्नारे खेड्हार मेत्तुसि, “इङ्गार मे:न्नारो ॥” खेड्हारे याम्मो से:न्मेदोसु, “खेनेः माड्निड्वारपाःन् केबाःप्पानेबि?” इङ्गार मे:न्नारो लरिक याम्मो मेत्तुसि ॥

22 हेकके:ल्ले खेड्हाहरे याप्मो से:न्मेदोसु, “हेककेने फारग्र खेनेहा:त्नेबे? आनिगे याप्मि केबाङ्गबाहार थे नोगप् पिरुम्सिस्म्बेबाबे? खेनेहा:त्नेबे फारआडु सेकखा याप्मि आमेत्तेहाओ?”

२३ युहुन्नारे माळनिङ्गवाहपा:न् केबा:प्पा यसैया:ल्ले कुबा:न् सुत्ताओ खेड्हहार नोगप पिरुसि,

“इङ्गान् दाङ्बाल्ले कुलाम्निन् तोःन्दोःन् चोगेम्मेर् लतरिक्
एःक्सादेन्नो केअःकपा इक्लाआरो ॥”*

24 हेक्कयाडु यहूदिहारे मेबाडुधसिबा खेनु फरिसिहारे

25 खेनेर निङ्वारफुमाङ्डिल्ले केसेन्देबा ख्रिस्त, एलिया
हेक्कयाङ्ड आनिगे हाङ्घुम्बेबा माङ्डनिङ्वात्पान् केबाप्पेन्नाङ्ड
मेन्ने फाऱ्ग्र थेआङ्ड बप्तिस्मा केबिरुसिबाबे लतरिक
सेन्मेदोस्॥*

26 हेकके:ल्ले युहन्नारे खेड्हार नोगप् पिरुसि, “इड्गार्ग
च्वाःत्तिल्ले बप्तिस्मा पिरुड्सिड्लो, कर खिनिर लुम्मो कुसिड्द
केन्निःत्तमिन्बा मनाधिक वारो॥

२७ इङ्गार् आएगाङ् केदा:बाङ्ग खुनेऽएरो ॥ इङ्गारं योःक्
कइसिःक कलाङ्गसःपनाम्हार् फाःडुमाआङ् मेलार्आन्लो ॥”*

२८ कन् पा:न्निङ्ग यर्दन यङ्गघङ्गिल्ले नाधाःम्बिबा बेथानि
पाङ्गभेहओ पोःकखेआङ्ग वये, खेप्पोए युहुन्नाःल्ले बप्तिस्मा
पिरुसिर यागेरो ॥

निङ् वारु फमा डुडिल्लेन् मेल्लकसाः न्

२९ कुदाःन्दिकमा युहुन्नाःल्ले येसुःन् खुनेऽलेप्माङ् फेरेर पत्थेबा
निःसुआङ् अकखे पाःत्, “ओमेत्तेम्मेर्, इक्सादिङ् खाम्बे:कमोबा

लायो लासोःत्तार केगुबाआड़ केदेबा निड्वारफुमाड़डिल्ले
कुमेल्लुकसाःन्* खा फेन्ल पत्त्वो!

३० आएगाङ् केदा:बाङ्ग इङ्गानुःल्ले पयम यम्बारो,
थेर्वाङ्भेल्ले खुनेत्र इङ्गानुःल्ले आङ् तगिसा वयेरो लत्रिक्
इङ्गान् खुनेत्र क्याःम्बिओए पाःत्तडाङ् वयेबारो ॥

३१ तगिंग इङ्गार आबाडेआड् खुनेर कुसिड् मेन्निःते वयाड् कर खुनेर इसाइल लाजेहओ ओसेन्धाकिसिड्ल फाहआड् च्वाःतो बप्तिस्मा पिरुडसिड्ल त्याड्बारो ॥”

32 हेक्कयाड् युहुन्नाःल्ले याम्मो पा:तु, “इङ्गार सेसमाडिन् साड्ग्राम्पेदाड्डोलाम् पुतुःकके हेकके खुनेऽओ चुक्तेआड् युडेबा निःसडल्लो

33 खुनेत्रए खिस्तरो फारआड़ कुसिड्द मेन्निःप्पेन्लो, कर
च्वाःतो बप्तिस्मा पिसे याप्पि कैबाड्बा निड्वात्फुमाड्डिल्ले
आत्तिन् सम्दाड़ सेसेमाड्डिन् युःआड़ चुकपा केनिःसुह, खुनेत्र
कैहाड्धुबाड़ग खुनेत्रएरो, हेक्क्याड़ खुनेत्रए सेसेमाड्डिल्ले
बप्तिस्मा पिरुसित् फारआड़ मेत्ताडलो ॥*

34 हेक्कयाङ् कन् पाःन्हार ये^१सुओ पोःकर्वेबा निःसुड्डाङ्
खुनेरए निङ्वारफुमाङ्डिल्ले कुस्साः* फारआङ् कुसिङ्ग
निःत्तड्डाङ् मनाहार तोःन्दि पिरुड्डंसिङ्गलो ॥”

ये सुरे थिक-नेत् (१२) कुहुः साम्बाहार

35 कुदाःन्दिकमा याम्मो युहन्नाःन् नेप्फु कुहुरसाम्बाहार्नु खेप्मो वयेल्ले,

36 येसुःन् खुनिर् पेसाङ्गलाम् पेर पत्थेबा निःसुआङ् युहन्नाःल्ले खुनेर् ओमेत्तुर अक्खे पा:तु, “निङ्वारफुमाङ्गिल्ले कुमेल्लुकसाःन् ओमेत्तेम्मेर्!”

37 युहन्नाःल्ले हेकके पा:तुबा कुहुरसाम्बाहारे खेप्सेत्त्वुआङ् येसुःन् तिम्देसुरो॥

38 येसुःन् एगाङ् हिसिङ्गिल्ले खेङ्हार कुएगाङ् फेरेत्तिबा निःसुसिआङ् से:न्दोसुसि, “खिन्छिर् थेमाःन् केगोःत्त्वुर केवारसिबाबे?”

खेङ्हारे नोगप् पिरेत्त्वु, “रब्बि (खेन् फारइङ्ग ‘सिक्साम्बे’ पोःड्लो) खेनेर् आत्तो केयाःकपे?”

39 येसुरे खेङ्हार मेत्तुसि, “फेरेत्तेरआङ् ओमेत्तेत्त्वेर्॥” हेक्क्याङ् खेङ्हार कुमुक् लिसि (४) मुक्तेआङ् वयेल्ले पेसिआङ् खेङ्हारे येसुःन् युड्गेबा तेन्निन् ओमेत्तेत्त्वु॥ खेङ्हार खेन् येन् येसुःन्नुए याःकतेत्तिरो॥

40 खेन् नेप्फुहारओ थिकिकड्ग सिमोन पत्रुसरे कुन्सार आन्द्रियासेन् वयेरो॥ खुनेऱग बप्तिस्मा केबिबा युहन्नाःल्ले पा:तुबा केघेम्बा नु येसुःन्नु लाङ्गेघेःकपा वयेरो॥

41 अन्द्रियासरे काक्नु तगि कुम्भुर सिमोनेन्तुमुआङ् मेत्तु, “आन्छिगे मसिह मेप्मनाबा निङ्वारफुमाङ्गिल्ले से:न्दुबा ख्रिस्तेन्तुमेत्त्वुगेरो” (प्रिक पा:न्दाङ्गडो “‘ख्रिस्त’ पोःइ, हिब्रु पा:न्दाङ्गडो ‘मसिह’ ” पोःड्लो)॥

42 हेक्क्याङ् अन्द्रियासरे सिमोनेन् येसुरो तारुल्ले येसुरे नुःरिक् ओमेत्तुर अक्खे मेत्तु, “खेनेऱग युहन्नाःल्ले कुस्साः सिमोन्नेरो, हेक्क्याङ् खेनेऱग केफास लररिक् केम्मेल्लो” (खेन् फारइङ्ग

“पत्रस” पोःडु) ||*

ये सरे फिलिप्पेन न नाथानेल्लेन् उःत्तसिर्

43 हेक्याङ् कुदा:न्दिकमा येसुरे गालिल थुम्मो पे:कमा निङ्वार चोगु॥ खुनेहि फिलिप्पेन् तुमुआङ् अकखे मैतु, “इङ्गार तिम्दाङ्डेत्तो॥”

44 आल्ल फिलिष्पेडूग, आन्द्रियास नु पत्रुसरे खुन्छिर बेथसेदा
पाडजम केयडबा वयेरो ॥

४५ फिलिपरे नाथानेल्लेन् तुमुआड् मेत्तु, “आनिगेग मोसा
नु माड्निङ्गवार्पःन् केबाःप्पाहात्रेआड् साम्योसाप्लाओ
मेसाप्तुआड् केबप्पा युसुफरे कुस्साः नासरतबा येसुःन्
तमम्बेरो॥”

46 हेक्के:ल्ले नाथानेलरे कुनिङ्गवार मयेर पा:तु, “मे:म्बे! नासरतलाम् नुःबा पा:न्हार ताबि हौ?”* हेक्के:ल्ले फिलिपरे मेतु, “खेने? आबाडे फेरेन्हआड ओमेतेन्हओ ॥”

४७ येसुरे नाथानल्लेन् निःत्ताङ् फेरेर पत्थेबा निःसुआङ् मेत्तु,
“ओमेत्तेमेत्तो, सेकखाबा इसाइलिःन् फेन्ल पत्त्वो॥ खुनेत्
कनिङ्वाबो थेराङ् ताप्फेम्बा होःप्लो॥”

48 हेकके:ल्ले नाथोनेलरे से:न्दोसु, “मे:म्बे, खेने? आकखेलरिक्
इडगार कसिड केनि:ताडबे?”

ये सुरे नैगपृष्ठि, “फिलिपरे मेन्तःते केवयेल्लेसा खेनेऱग पःत्थेऱ
बङ्गमो केवयेबा निःनेरो ॥”

४९ नाथानेलरे नोगप् पिरु, “सिक्साम्बे, खेनेऱग
निङ्गवाऱ्फसा:नेरो, खेनेऱग इम्माइलबा हाडुनेरो ॥”

५० येसुरे खेन् मेत्तु, “मे:म्बे! खेनेऽपःत्थेऽबुद्धमो केवयेबा निःने लशरिक् मैत्नेबाल्ले चोगुल्लेसा नसाःन् केजोगुबाबि? कर कन्नःल्लेआडु यम्बा पाःन्हाह केनिःसृत्रो ॥”

५१ खुनेर आल्लासाड योहरुर पा:तु, “खेनेर सेक्खाए
मेत्नेर, साड्ग्राम्पेदाड्डिन् हन्नाड निड्वारफुमाड्डिल्ले
कुमाड्लाइबाहार मेन्छाम्साःओ* मेयुबा नु था:ड मेबेक्पा
केनिःसुसित्तरो ॥”

2

काना पाडुङ्जुम्मो मे: विखम् साभाडुंजा

१ हेक्कयाङ् नियेन् एगाङ् गालिल थुम्मोबा काना पाङ् जुम्मो
तेन्धाम्गेन मे: क्विक्म्मो येसरे कम्मा मरियम्मिन् तरे वयेरो ॥

२ येसुःन् नु कुहु साम्बाहारुआड् मेउःतुसिआड् खेप्मो मेबेआड्
मेवये॥

३ खेन् तेन्धाम्गेन् मे: किखम्मो चेल्लेकसेऽथिः न मा: रेल्ले येसुरेकुम्मा पेआङ् येसुः न मेरु, “आल्ल खेङ्हारे चेल्लेकसेऽथिः न मिः साक्काङ् मेडुगत्तन्लो ॥”

४ हेक्केःल्ले येसुरे नोगप् पिरु, “आम्मौ, थेआड् कन् पाःन्निं
इङ्गार केमेत्ताबाबे? थेआड् भेल्ले इङ्गार आयाःम्बक् चोःकमा
येमिन आल्ल थारिक मेन्दाए वातरो ॥”

५ कर कुम्मा पेआड़ खेप्मोबा सेवारोबाहार मेतुसि, “खुनेः पाःत्तुबा हेककेए चोगेम्पेऽओ ॥”

६ खेप्मो यहुदि सेसे चोःक्षिसड्मा थिम्मो ओगप् चोःक्मनाबा
च्वाःत् याङ्मा तुक्षिस (६) यम्बा खोःम्नाबा लुङ् कुःन्दाहार्*
मेयुङ्गे॥ खेन् थिक्को सुम्बोङ् (३०) पाथि थारिक् च्वाःत् केहप्पा
चोगेरो॥

७ ये सुरे खेन सेवारो बाहार मेत्तुसि, “कन् कुः न्दहार च्वाः तिलले
कुलेम् थिम्सेम्सिम्सेरे ॥” हेक क्याङ् खेङ्हहारे आङ् कुः न्दहार
कले:म कले:म मोधिम्ससिरो ॥

8 येसुरे खेड्हार मेतुसि, “कन् मिसाक् पागेम्मेऽआड् मेः किखम्मो चामुक् थिमुक् ओगेमेप्पेन् पिरम्मेऽओ,” हेक्कयाड् खेड्हारेआड् खुनेऽपा:तुबा कुइसिःक् मेजोग॥

९ हेक्कयाङ् खेन् मे:किखम्बोबा चामुक् थिमुक् ओगेमेप्पालले
च्वाःत्ताम् केबोःङ्गुबा चेल्लेक्सेः थिःन् सारु॥ खेन् आत्तोलाम्
त्येबा खेल्ले थेआङ् मेनिःसुन्लो, कर खेन् च्वाःत् केभाःपा
सेवारोबाहारेरक् मेनिःसुरो॥ खेल्ले मे:किखम्साबान् थिक्लेप्पाङ्
उःत् तेरुआङ् मेन्,

१० “वेर मनाहारेग काक्नुःल्ले तगि कुजा केनुबा चेल्लेक्सेरथिःन् मेहासुर, हेकक्याङ्मनाहारे यरिक् मेधुडुआङ् मयुसिरहेकक्याङ्लक् वाजेरेबा चेल्लेक्सेरथिःन् मेहासुरो कर खेनेऱग आल्लो थारिक् कुजा केनुबा चेल्लेक्सेरथिःन्ने केदाङ्घुआङ् केवाररो॥”

११ येसुरे काक्नुःल्ले तगिबा कन् निङ्वार केमाबा मिक्सेःन्निन्
गालिल थुम्मोबा काना पाड्जुम्मो चोगु॥ हेककेलतरिक्
कुमिमिदिङ्डिन् ओसेःन्दाड् चोगुआड् कुहुरसाम्बाहानरे खुनेऱ
नसाःनु मेजोगुरो॥

12 खेन् कानाबा मेः किखम् एगाङ् खुनेः कृम्मा कृन्सारसि

* **2:6** မြန်မာရှိသူ မြတ် မြန်မာဘုရား-မြန်မာရှိ မြန်မာ
ဘုရားမြန်မာရှိ မြတ် မြန်မာဘုရား မြတ် မြန်မာဘုရား

हेक्कयाङ् कुहुरसाम्बाहात्तनु कर्पनहुम पाङ्गुम्मो पे, हेक्कयाङ्
खेड्हार खेप्पो कुभा येन् मेया: क्तेरो ॥

ਧੇਸਰੇ ਮਾਡਹਿਮੋਲਾਮਬਾ ਲੇਡੁਹਡੁਵਾਹਾਰ ਨਾ:ਤ੍ਰੂ ਲ:ਤ੍ਰੂਸਿਰ

मति २१.१२-१३, मर्क्स ११.१५-१७, लका १९.४५-४६

१३ कन् यहुदि चोःक्युम्भो तड्नामिन् निःत्ताङ् त्येर पत्थेल्ले
येसःन थो यरुसलेम्मो पे॥

14 हैक्कयाङ् माङ्हिम्मो लेङ्हङ्हबाहारे पितहार, मेल्लुकहार,
पुतुःककेहार सिदुङ्गजभा केजोःक्पाहारे मेसङ्घुबा नु खेप्पो याङ्
केलेक्पाहारआड़ याङ् लेकन मेयडेबा खनेह निःसंसि ॥*

१५ येसुरे इदाःकिकल्लेन् तेःभुक् चोगुआङ् खेन् केरेक्क
मेल्लुकहार् नु पित्हार् माङ्गहिम्लाम् ला:ककात् नाःतुदेःसुसिआङ्
याङ् केलेकपाहारे खुनिः याङ्गित्तिछहार्आङ् सःसु पिरुसिर खुनिः
साप्नेत्हार्आङ् लेकख पिरुसिरो**

16 हेक्कयाङ् येसुरे खेन् पुत्रः कके केसड्बाहार मेतुसि, “कड्हार तेरेम्सिम्मेरआङ् लाःककात् लःन्देम् पेगोम्मेर! खिनि थेआङ् आम्बारे कहिम्मिन सड्डइदेन केजोगम्बाबे?”

१७ हेक्याड् कुहुसाम्बाहारे केहिमिल्ले लागि मिःम्जिःल्ले
इङ्गार थुकारो लरिक् साम्योसाप्लाओ केबप्पेन्निङ्गवार
मेइःतुरो ॥*

18 हेक्के:ल्ले कुभा यहुदि लाम्लोःबाहारे खुनेः से:न्मेदोसु
“थेमा युक्तिल्ले खेनेः अक्खे केजोगुबाबे? कन् युक्तिन्

* **2:14** ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ
 ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ
 ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ-ਪੁਸਾ
 ਇੜਮਾ ਕੇਵਲ ਲਾਜੇਬਾ ਯਾਡਿਨ् ਯਾਡਕੇਲੇਕਪਾਹਾਤੇ ਮੇਲੇਕਤੁਗੇ॥ * **2:15**
 ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ
 ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ * ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ
 ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ (ਜਕਰਿਆ ੧੪.੨੧)॥ * **2:17** ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ
 ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ।੯

निङ्वारुकुमाङ्लाम्ने फारग्र निङ्वार केमाबा मिकसेःन् याप्मि
ओसेःन्नाधाक्तरे ॥”*

१९ हेक्के:ल्ले येसुरे नोगप् पिरुसि, “पोःइ, कन् माङ्गहिम्मिन् यःसम्मेह हेक्कयाङ्ग इडुगार समयेन्नो याम्मो चोगुडु॥”*

20 यहुदिहारे खुनेह मेमेतु, “आकखेम? कनू माड्हिमिन् तड्बेलि-तक्कोरक (४६) चोःकमा चरेल्ले खेनेह समयेन्नोए केजोगःम्!”

21 कर येसुरे पा:तुबा माड्हिमिड्ग आबाडे कुधकिकल्ले
क्या:म्बेओ पा:त्तआडु वयेबारो ॥

22 ताःन्दि खुनेऽ सिःमैलाम् कुहिङ्गवेत् पोःकर्वेआङ्गलक् खुनेऽ
पा:तुबा खेन् पा:न्निन् कुहुःसाम्बाहारै निङ्गवार् मेडःतु, हेक्कयाङ्ग्
येसुरे पा:तुआङ्ग् वयेबा पा:न्जाकहार् नु साम्योसाप्लाःन् नसाःन्
मेजोगरो ॥

23 खुनेऽ यरुसलेम्मो वयेल्ले यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्मो चोगुबा
निड्वाऽ केमाबा या:म्बविकिन् यरिक् मनोहान्नरे मेनिःसुआङ् खुनेऽ
नसाःन मेजोगरो ॥

२४ कर येसुरे खेड्हार ताःकपो मेजोगुन्सिन्, थेआड्भेल्ले काक्मनाहार आक्तडबा मेजोःक फारआड कसिड निःत्तसिआड वयेरो ॥

25 आत्तिल्ले आडू मनाहारे खुनिह याम्बेओ खुनेह मेप्पा
मेबोः कखेन्लो, थेआडूभेल्ले मनाहार आकतडूबा मेजोः कू
फाहआडू खुनेह निःसुआडू वयेरो॥

3

कुसङ्ग सावाः न्धिङ्गमान्

१ आल्ल निकोदेमस मेप्पनाबा लत्छा फरिसिधिक्‌वये, खेड़ग
यहृदि येजुम्भोरेन पासिङ्पादाङ्गलाआड़ वयरो ॥

२ थिक् सेन्दिक् खेन् येसुरे कुदुम्से पेआड़ मेतु, “सिक्साम्बे, खेनेऱग निड्वारफुमाड्लाम्मे केद्येबारो फारआड़ आनिगे कुसिड़ निःतुम्बरो॥ थेआड़भेल्ले खेनेऱ के जोगुबा निड्वार केमाबा याम्बकहारग आतिन् मनाःल्लेआड़ खुनेऱनु निड्वारफुमाड्डिन् मेवारनेन्निल्लेग हेक्के चोःकमा मेसक्तन्लो॥”

३ ये सुरे खेन् मेतु, “इङ्गार् संक्खाए मेत्ने, याम्मो
सामेन् वाः न्हिङ्डेथा रिक् आत्तिल्ले आड् निङ्वार् फुहाड् जुम्मिन्
निःमा मेसकतन्लो ॥”*

४ हैक्केःल्लै निकोदेमसरे कुनिङ्वार मयेर सेन्दोसु, “मःम्बे, आकर्खेलश्रिक् खदाक्षिम याप्मिःन् याम्मो सावाःन्छिड्बे? खेन् सेक्खाए कुम्मारे कुसाप्पोःक् सिगाड् याम्मो लाताड् सावाःन्छिड्मा सूक्षिप्?”

५ येसुरे नोग् पिरु, “इङ्गार सेकखाए मेत्नेर, च्वात् नु सेसेमाङ्गलाम्बा सामेन्वाः न्छिङ्गडे थारिक् निङ्वारफुहाङ्गजुम्मो आतिन्नाङ्ग लाःप्मा मेसकनेन्लो ॥

६ नासिङ्गेन् थकलाम्बाग नासिङ्गेन् थविकन्ने
 सावाः न्धिङ्हेवक्याङ् सेसेमाङ्लाम् याम्सामिन् कुसङ्गडाङ्
 सावाः न्धिङ्लो ॥

७ हे^१क्केःल्ले ‘खेनेह याम्मो सागेवाःनिछुङ्ग्लए पोःङ्’ मेत्नेल्ले केनिङ्गवाह मेमयेन्नेहओ॥

⁸ सुरित्केजड़िन् आत्तान्साड् हुःमा सुकलो॥ खेनेऽ
सुरित्केजड़िन् हुःबा केघेप्सुर, कर आत्तोलाम् ताः हेक्कयाड्

ਆਤੀ ਪੇ:ਕ ਖੇਨ ਖੇਨੇਰ ਪਾ:ਪਮਾ ਕੇਨਛੁਕਤੁਨਲੋ ॥ ਹੇਕਕੇਲਤਰਿਕਕੇ
ਸੇਸੇਮਾਡ੍ਲਾਮਬਾ ਸਾਵਾ:ਨਿਛਿੜਮਾ ਪਾ:ਨਿਨਾਡ ਪੋਥਕਮਾ
ਸੁਕਮੇਦੇਤਨੇਨਲੋ ॥”

9 ਹੇਕਕੇ:ਲਲੇ ਨਿਕੋਦੇਮਸਾਰੇ ਸੇ:ਨਦੋਸੁ, “ਹੇਕਕੇਨੇ ਫਾਤਗ ਖੇਨ
ਆਕਖੇਲਤਰਿਕ ਪੋ:ੜਮਾ ਸੁਕਪੇ?”

10 ਹੇਕਕਧਾਡ ਧੇਸੁਰੇ ਨੋਗਪ੍ਰ ਪਿਝ, “ਖੇਨੇਰਗ ਇਸਾਇਲਬਾ ਸਿਕਸਾਮਬਾਨੇ
ਹੇਕਕੇਸਾਡ ਕਨੁ ਪਾ:ਨਹਾਰ ਕੁਸਿੜ ਕੇਨਿ:ਤੁਮਿ? ”

11 ਇੜਗਾਰ ਸੇਕਖਾਏ ਖੇਨੇਰ ਮੇਤਨੇਰਾ ॥ ਆਨਿਗੇ ਨਿ:ਸੁਮਕੇ ਲੇਸਸੁਮਕੇਬਾ
ਪਾ:ਨਹਾਰ ਏ ਖਿਨਿਰ ਮੇਤਾਸਿਗੇਰ, ਕਰਸਾਡ ਆਨਿਗੇ ਪਾ:ਤੁਮਕੇਬਾ ਪਾ:ਨਿਨ
ਖਿਨਿਰ ਨਸਾ:ਨ ਕੇਨਜੋਗੁਮਿਨਲੋ ॥

12 ਇੜਗਾਰ ਇਕਸਾਦਿੜ ਖਾਮਕੇ:ਕਮੋਬਾ ਪਾ:ਨਹਾਰ ਖਿਨਿਰ
ਮੇਤਨਿੜ ਹੇਕਕੇਸਾਡ ਨਸਾ:ਨ ਚੋ:ਕਮਾ ਕੇਨਛੁਕਤੁਮਿਨ ॥ ਹੇਕਕੇ:ਲਲੇ
ਸਾਡਗਾਮਪੇਦਾਡੁਭੋਬਾ ਪਾ:ਨਹਾਰ ਮੇਤਨਿੜਡਿਲਲੇ ਆਕਖੇਲਤਰਿਕ
ਨਸਾ:ਨ ਚੋ:ਕਮਾ ਕੇਸੁਕਤੁਮਕੇ?

13 ਸਾਡਗਾਮਪੇਦਾਡੁਲਾਮ ਕੇਯੁ:ਬਾ ਇੜਗਾਰ ਮੇਨਛਾਮਸਾ:ਨੁ:ਲਲੇ ਵੇਰ
ਆਤਿਨਾਡ ਸਾਡਗਾਮਪੇਦਾਡੁਭੋ ਥਾ:ਡ ਮੇਮਕੇ:ਕਕੇ ਵਾਰਾ ॥

14 ਇਸਾਇਲਿਹਾਰ ਧੇ:ੜਘਾਦੇਨਨੋ ਲਾਮਦਿ:ਕੁ ਮੇਯੋਗੇਲਲੇ ਮੋਸਾਰੇ
ਪਿਤੀਲਿ ਅਸੇ:ਕਪੇਨਪਕਖੁਬਾ ਕੁਇਸਿ:ਕਕੇ ਮੇਨਛਾਮਸਾ:ਨਾਡ ਪਡ਼ਲਏ
ਪੋ:ੜਲੋ ॥*

15 ਹੇਕਕੇਲਤਰਿਕ ਖੁਨੇਰਾਓ ਨਸਾ:ਨ ਕੇਯੋ:ਕਪਾ ਕੇਰੇਕਲੇ
ਮੇਨੁਪਮਨਾਬਾ ਹਿਡਮਨ ਮੇਧੋ:ਸੁਰਾ ॥

16 ਨਿਡਵਾਰਫੁਮਾਡੁਡਿਲਲੇ ਇਕਸਾਦਿੜ ਖਾਮਕੇ:ਕਮੋਬਾ ਮੇਨਛਾਮ
ਯਾਮਿਹਾਰ ਸਾਤਰਿਕ ਲੁਡਮਾਰ ਤੁਕਤੁਸਿਬਾਲਲੇ ਚੋਗੁਲਲੇ ਖੁਨੇਰ
ਥਿਕਲਕ ਕੁਸਸਾ:ਨ ਪਾਡਘ ਯੁ:ਸੁਰੋ, ਹੇਕਕੇਲਤਰਿਕ ਖੁਨੇਰ ਨਸਾ:ਨ

* 3:14 ੩੦੦੦੦੦੦੦੦੦੦੦੦ (ਖਾਨਿ:ਤ ੨੧.੪-੯) ਨਿਡਵਾਰਫੁਮਾਡੁਡਿਲਲੇ ਲਾਧੋਬਾ
ਇਸਾਇਲਿਹਾਰ ਖੁਮਿੜ ਧਿਮਾਸਿ ਫਾਹਾਡ ਕਿਧਾ ਕੇਧੁ:ਬਾ ਅਸੇ:ਕਪਾਹਾਰੇ ਅ:ਕਪਾਡਬੁਸਿ,
ਕਰ ਲਾਧੋਲਾਮ ਕੇਨੁ:ਡਬਾਹਾਰੇ ਨਿਡਵਾਰਫੁਮਾਡੁਡਿਲਲੇ ਮੋਸਾ:ਨ ਸਿੜਭੋ ਫੋ:ਨਾਡਬੁਬਾ
ਅਸੇ:ਕਪੇਨਾਮੇਸੁਤੁਲਲੇ ਨਿਡਵਾਰਫੁਮਾਡੁਡਿਲਲੇ ਖੇਡਹਾਰ ਮੇਹਿਡਲ ਧਾ:ਨਦੁਸਿਰੋ ॥

कैजोः क्पाहात्रग मेम्मेकनेन्, कर खेड्हात्रे मेनुप्मनाबा हिड्मन्
मेघोः सत्रो ॥

१७ निङ्गवारुमाड़े डिल्ले इकसादिङ्ग खाम्बेकमो कुस्सान्
मेन्छाम् याप्मिहारु आप्तिक् कुःप्मासि फारुआड़ु पाड़घुबा मेन्लो
कर खेड़हारु ताड़सेप्तुसिर फारुआड़ु पाड़घुबारो ॥

18 खुनेऽओ नसाःन् केजोःक्पाहारेरेग खुमिदङ् मेड्घोःसुन्लो
कर खुनेऽओ नसाःन् मेन्जोःक्मनाहारेरेङ् तगिए खासेन् पोःकखे
चुरेआङ् वाञ्चो, थेआङ्भेल्ले खेङ्हारे निङ्वारफुमाङ्डिल्ले
थिकलकू कुस्साःओ नसाःन् मेन्जोगुन्लो ॥

१९ खुनिः खासेन्निन् बा कन्लो, साड्ग्राम्पेदाड्लाम् सेन्दाड्गेन्
ओःतिःन् ये कर खेड्हारे खुनिः याःम्बविकन् ताप्फःम्बा
चोगेबाल्ले खेड्हारे ओःतिन्नुःल्ले खादाम्मान्ने खुनिः सिराः
थाडे ॥

२० फेन् याःम्बक् केजोःकपा केरेकले ओःतिःन् मेजिःतुर्गे
हेक्कयाङ् खुनिर् फेन् याःम्बविकन् निधाःप् फारआड् मेगिआड्
सेन्दाडुगेन ओःतिओ मेन्दाःनेन्लो ॥

21 कर आतिन्हार सेकखाओ लाडमेघेःक् खेड्हारे खुनिर्
या:म्बविकिन् निड्वारुफुमाड्डो मेजोगुआड् वार केलरबान्
नःरिककाङ् निधाःप्ल फारुआड् खेड्हारे ओःतिओ मेदारो ॥”

ये सुरे कुयाः म्बेओ यहन्नारे कुदोः न्दि

੨੨ ਖੇਨ् ਏਗਾਡ੍ ਯੇਸੁ:ਨ ਨੁ ਕੁਹੁ ਸਾਮਿਆਹਾਰੁ ਧਰੁ ਸਲੇ ਮਲਾਮਿਆ ਧਹੁਦਿਆ
ਥੁਮ੍ ਕਬਿਡੁਬਾ ਲਾਜੇਹਾਂ ਮੈਬੇ ਆਡ੍ ਖੇਪਸੋ ਖੁਨੇਰੁ ਖੇਡਹਾਰਨੁ ਵਧੇਲਲੇ
ਬਾਪਿਸਿਸਮਾ ਪਿਰੁਸਿਰੋ ॥

23 खेन् येम्मो युहुन्नाः न सालिम् पाड़जुम्मिल्ले कुबेसाङ् एनोन मेष्मनाबा तेन्नो बप्तिस्मा पिरुसिर यागे थेआड़भेल्ले खेप्मो यरिक् च्छाः तू नेस्से आड़ मनाहार बप्तिस्मा पोः डुसे खेप्मो मेट्येर मेवयेरो ॥

24 (कन् बप्तिस्मा पिमा याःम्बविकिङ्ग युहुन्नाःन् पुङ्गलाहिम्मो साक्मानुःल्ले तगिबा पा:न् वयेरो ॥)*

25 युहुन्नाःल्ले कुभा कुहुःसाम्बाहार यहुदिधिक्नु सेसे चोःकिसङ्गमा थिम्मिल्ले कुयाःम्बेओ पा:न्धङ् पोःकखेरो ॥

26 युहुन्नारे कुहुःसाम्बाहार मेद्येआङ् खुनेः मेमेत्तु, “सिकसाम्बे, यर्दन यड्घाङ्डिल्ले नाधाःम्बि खेनेनु केवार्बाल्ले कुयाःम्बेओ खेनेः तोःन्दि केबिरुबा मनाःल्ले बप्तिस्मा पिरुसिर याक्लो ॥ आनिरिओ केरेक् मनाहार तामारे कुलेक्वा खुनेःओ मेबेःक्ल मेबत्त्वो ॥”

27 युहुन्नारे खेन् नोगप् पिरु, “साङ्ग्राम्पेदाङ्गलाम् निङ्वारफुमाङ्डिल्ले मेम्बिएग मनाःल्ले थेमाआङ् खोःमा मेसुकतुन्लो ॥

28 इङ्गार निङ्वारफुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा खिस्त मेःन्नारो कर निङ्वारफुमाङ्डिल्ले खुनेनुःल्ले तगि पाङ्घाङ्बारक् फारआङ् पा:तुङ्गबा पा:न्निन् खिनिरे तोःन्दि पिमा केसुकतुम्लो ॥

29 सिसामेःतिङ्ग नालिसाङ्डिल्लेन्नेरो ॥ नालिसाङ्डिन् आतो वार, खेप्मोए सिसामेःतिन् पे:क्लो ॥ नालिसाङ्डिन् कुन्देःङ्गबाल्ले हाङ्घुआङ् खुनेः कुबाःन् खेप्सुर हेक्क्याङ् खुनेः ताःल्ले सःत्त्वो ॥ इङ्गारआङ् हेक्केलशरिक् सःत्तारो हेक्क्याङ् आल्ल आसःप्मेन् कुलिङ्धो केरेरो ॥

30 खिस्तरे कुमिङ्गो इङ्गधाःङ् हारार पोःर पे:क्लरो, इङ्गारग चुक्पा पोःङ्गमाए पोःङ्गलो ॥”

साङ्ग्राम्पेदाङ्गलाम् केयुःबान्

* **3:24** ॥३२॥ ३:२४ ३:२५ ३:२६ ३:२७ ३:२८ ३:२९ ३:३० ३:३१ ३:३२ ३:३३ ३:३४ ३:३५ ३:३६ ३:३७ ३:३८ ३:३९ ३:४० ३:४१ ३:४२ ३:४३ ३:४४ ३:४५ ३:४६ ३:४७ ३:४८ ३:४९ ३:५० ३:५१ ३:५२ ३:५३ ३:५४ ३:५५ ३:५६ ३:५७ ३:५८ ३:५९ ३:६० ३:६१ ३:६२ ३:६३ ३:६४ ३:६५ ३:६६ ३:६७ ३:६८ ३:६९ ३:७० ३:७१ ३:७२ ३:७३ ३:७४ ३:७५ ३:७६ ३:७७ ३:७८ ३:७९ ३:८० ३:८१ ३:८२ ३:८३ ३:८४ ३:८५ ३:८६ ३:८७ ३:८८ ३:८९ ३:९० ३:९१ ३:९२ ३:९३ ३:९४ ३:९५ ३:९६ ३:९७ ३:९८ ३:९९ ३:१०० (सति १४.१-१२, मर्कुस ६.१४-२९, लुका ३.१९-२०) ॥

31 साङ्ग्राम्पेदाङ्गलाम् केयुःबान्तुःल्ले यम्बाग आतिन्नाङ्ग होःप्लो ॥ इक्सादिङ्ग खाम्बेःकमोलाम्बा केबोःङ्गबाङ्ग खाम्बेःकमोबाएरो हेक्क्याङ्ग खेल्लेग खाम्बेःकमोबा पाःन्निन्लक् पाःत्तुर, कर साङ्ग्राम्पेदाङ्गलाम् केयुःबान्ते केरेकनुःल्ले यम्बारो ॥

32 खुनेऱग निःसुबा नु खेष्पुबा पाःन्हारे पाःत्तुर, कर आतिल्लेआङ्ग खुनेऱ कुबाःन्निन् नसाःन् मेजोगुन्लो ॥

33 आतिल्ले खुनेऱ नसाःन् चोगुर, खेल्ले निङ्वारफुमाङ्गडिन् सेक्खा चोःक फारआङ्ग पर्माङ्गी पिरुररो ॥

34 थेआङ्गभेल्ले खुनेऱ निङ्वारफुमाङ्गडिल्ले पाङ्गघुबारो ॥ खेल्ले निङ्वारफुपाःन्लक् पाःत्तुरो, थेआङ्गभेल्ले निङ्वारफुमाङ्गडिल्ले खेन् सेसेमाङ्गडिल्ले कुधिम् थिम्सुरो ॥

35 पानुदिङ्ग पाःल्ले आबाडे कुस्साःन् लुङ्गमार तुक्तुर, हेक्क्याङ्ग काक पाःन्हार कुहुक्को पिरुआङ्ग वाररो ॥

36 निङ्वारफुसाःन् नसाःन् केजोःवपा केरेक्ले मेन्नुप्मनाबा हिङ्मन् मेघोःसुरो ॥ आबुगेन् कुस्साःन् नसाःन् मेन्जोःकमनाबाहारे मेन्नुप्मनाबा हिङ्मन् आप्काल्लेआङ्ग मेङ्ग्घोःसुन्लो, कर निङ्वारफुमाङ्गडिल्ले कुसाक्केन्निन् खेङ्गहार सम्दाङ्ग चुक्लो ॥

4

येसुःन् नु सामरि मेन्छुमारइन्

1 येसुरे युहन्नाःनुःल्लेआङ्ग यरिक हुरसाम्बाहार चोगुसिआङ्ग बप्तिस्मा पिरुसिर याक् केलत्बा पाःन्निन् फरिसिहारे मेघेष्पु ॥

2 (हेक्केसाङ्ग येसुरेग मेःन्, कर कुहुरसाम्बाहारेरक् बप्तिस्मा मेबिरुसिर मेयागेरो ॥)

3 येसुरे कन् पाःन्निन् निङ्वार खोःसुआङ्ग खुनेऱ यहुदिया थुमलाम् गालिल थुम् लेष्पाङ्ग याम्मो नुःक्खे पेरो ॥

४ आल्ल खुनेर सामरिया थुम्लाम् पोःङ्मा आङ् पेः कमा केबोः डंबा
वयेरो ॥

^५ हेक्केलतरिक् खुनेर याकुबरे कुस्सा: युसुफेन् पिरुबा
लाजेत्तिल्ले कुबेसाङ् सुखार मेप्पनाबा सामरिया पाड्भेत्तो
केरे ॥*

੬ ਖੇਪਮੋ ਯਾਕੁਬਰੇ ਤਨੁਬਾ ਵਾਬਾਕਿਕਨ੍ ਨੇਸ਼ੇ॥ ਖੁਨੇ
ਲਾਮਿਦਿ:ਕਕੋਲਾਮੁ ਨਾਸ਼ੇਆਡੁ ਲੇਨਿਕ੍ ਖੇਨ੍ ਵਾਬਾਕਿਕਲਾ
ਕਬੇਸਾਡੁ ਧੁਡਿਸਿਡੁ॥

७ सप्फाआड सामरियाबा मेन्छुमारधिक् च्वाःत् फाःत्थे खेप्मो
त्येःल्ले येसरे खेन मेत्त, “च्वाःछिक थडमा पिराङ्डेना ॥”

४ खेप्मोग येसुःन्लक् वये, थेआडूभेल्ले कुहुरसाम्बाहार चामा
थडमा डडसे पाडजम्मो मेबेआड मेवयेरो ॥

९ खेन् सामरि मेन्छुमारङ्गले येसुःन् सेन्दोसु, “खेनेर यहुदिने, इडुगारग सामरि मेन्छुमारआ, हेक्केल्ले आक्खिलरिक् च्वाहत् थुडुमा इडुगार केनाहक्काबाबे?” (थेआडुभेल्ले खेन् येम्मो यहदिहार न सामरिलम्मो तडुजम होःप्तेरो) ||*

10 ये सुरे खेन् नोगप् पिरु, “खेने? निङ्वारु कुमाडु डिल्ले
कुमुड़िसाम्मिन् नु खेने? च्वाःत केना: क्षेपन्हाः प्पे फारुआडु कुसिङ्डु
कैनि: तुआडु केवयेल्लेग नेतिगेन् हिङ्मन् केबिबा च्वाःतिन्
याडना केना: क्तआडु खेन हिङ्मन्लेन च्वाःतिन केबिरेबामेन ॥”

११ हे कके: ल्ले खेन् मेन्छुमाइल्ले से: न्दोसु, “आदाङ्के, खेनेग
च्वा: त पा: कमेन न डादा: किंकन्नाङ्क केडगत्तन, वाबाकिंकन्नाङ्क के: म,

* 4:5 ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା
ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା
ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା (ତୋଳିଙ୍ଗସୋମୁ ୩୩.୧୯, ୪୮.୨୨, ଯହୋଦୁ
୨୪.୩୨) || * 4:9 ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା
ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା
ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା ପାଦିଲେଖିବା

हे कके:ल्ले आतिनु कन् नेतिगेन् हिङ्मन् केबिबा च्वाःत्तिन् ताःप्मा के सुकतु बे?

12 हे कके:ल्ले खेनेऱग आनिंगे ताकथेबा याकुबेन्नुःल्ले आङ्ग यम्बानेबि? खुनेऱए कन् वाबाकिकन् आनिंगे पिरिगे आङ्ग वारो, बा कप्मोलाम्बाए खुनेऱ नु कुस्साःहारे हे कक्याङ्ग खुनिर थक्सालुप्हारे आङ्ग च्वाःत् मेधुडुरो ॥”

13 हे कके:ल्ले येसुरे नोगप् पिरु, “कन् वाबाककोलाम् च्वाःत् के धुड्बाहारग याम्मो खुनिर वामिः क्लो,

14 कर इङ्गार पिरुड्बा च्वाःत् के धुड्बान् आप्फाल्ले आङ्ग कुवामेमिः क्नेन् ॥ इङ्गार पिरुड्बा च्वाःत्तिन् मेन्नुप्पनाबा हिङ्मन् केबिबा सदादिङ्ग केबुम्बा वाबुन् हे कके खुनेऱओ पोःड्लो ॥”

15 खेन् मेन्छुमारइल्ले येसुःन् मेत्तु, “आदाङ्गे, इङ्गार आङ्ग खेन् च्वाःत्तिन् पिराङ्गेऱओ, हे कके लश्रिक् इङ्गार आवामेमिः क्नेन्ल हे कक्याङ्ग एत्लेङ्ग इङ्गार च्वाःत् फा:त्छे कप्मो ताःमा मेबोःड्नेन्लरो ॥”

16 येसुरे खेन् मेन्छुमारइन् मेत्तु, “पेगेऱ आङ्ग के येम्बारइन् कप्मो उःत्ते तारेऱ ॥”

17 खेन् मेन्छुमारइल्ले नोगप् पिरु, “इङ्गार आयेम्बार होःप्लो ॥” हे कके:ल्ले येसुरे मेत्तु, “इङ्गार आयेम्बार होःप्लो लश्रिक् खेनेऱ सेक्खाए केबा:तुरो ॥”

18 सेक्खाए उन्छेःन्छा डासि के येम्बार मेबोःकखे मेजुरे आङ्ग वार ॥ आल्लो आतिन् मनाःन्नु खेनेऱ केवार खेन्नाङ्ग सेक्खाए:ल्ले के येम्बार मेन्लो ॥ हे कके लश्रिक् इङ्गार आयेम्बार होःप्लो केबा:तुबान् सेक्खाएरो ॥”

19 खेन् मेन्छुमारइल्ले येसुःन् मेत्तु, “आदाङ्गे, खेनेऱग सेक्खाए माङ्गनिङ्गवारपा:न् केबा:प्पाने फार आङ्ग कुसिङ्ग निःत्तेऱरो ॥”

२० आनिगे सामरि ताकथेबाहारे कप्पो गेरिजिम कोःकमाओए सेवा मेजोगु, कर खिनिर यहुदिहारे सेवा चोःकमा तेनिङ्ग यरुसलेम्लक फारुआड केबा:तम्लो ॥”

21 येसुरे नोगप् पिरु, “आल्ल सुयेम्मिन् तार पत्लो लत्तरिक्
इङ्गात् मैत्लेबा पा:न्निनूनसा:न् चोगेह्तओ ॥ खेन् येम्मो पानुदिङ्
पा: निङ्वात् फुमाङ्डिन् सेवा चोःक्से खिनि॒ कन् कोःक्मा॒ ओ इग्र
यरुसलेम्मो, आतोआङ्क केम्बेगिन्लो ॥

२२ खिनिर् सामरिहारे कुसिङ् केन्निःतुम्मिन् हाबा खेन्
सेवा केजोगुम्, कर आनिगे यहुदिहारे कुसिङ्निःतुम्बेबान् सेवा
चोगम्बेह, थेआडभेल्ले यहुदिहारलाम्मे सेन्लप्पिन् ताःरो ॥

२३ कर पानुदिङ् पा: निङ्वारफुमाङ्डिन् सेक्खा नु सेसेमाङ्लाम्
 सेवा चोःक्मा येम्मिन तार पत् ॥ हेक्क्याङ् खेन येम्मिन आल्लोसा
 त्ये चुरे आङ् वारो ॥ हेक्तड्बा कुजेक् सेवा केजोःक्पाहार पानुदिङ्
 पा: निङ्वारफुमाङ्डिल्ले कोःत्सिरो ॥

24 निङ्गवारुमाडुडिङ्ग याम्साम्लो हेक्क्याङ्ग खुनेह सेवा के जोः कपाहारेग सेक्खाल्ले सेसेमाड्लाम् सेवा चोः कमापोः डल्लो ॥”

25 खेन् मेन्छुमारइल्ले मेतु, “मसिहःन* ताः फारआड् इडूगार
निःसुड्ग्लो, (खुनेरए ख्रिस्त मेमेतुररो) खुनेर ताल्ले कन् काक्
पाःन्हार याप्मि पोधकु चोगु पिरिगेरो॥”

26 येसुरे खेन् नोगप् पिरु, “खेनेऽनु तार्केजेड्बान्ने खुनेऽरो ॥”
27 बा खेन् येम्मो येसुरे कुहुर्साम्बाहारू खेप्पो मेगेरे मेदये ॥ खुनेऽ
 खेन् मेन्छुमारङ्गनु तार्जेड्नु युडेबा मेनिः सुआङ्ग खुनिः निङ्वार
 मयेरो ॥ हेककेसाङ्ग खेड्हाहारे खेनेऽथेन् चाहाबा केजोगेबे? इग्र
 थेआड खेन्न तार्केजेड्बाबे फार्गाड सेन्मेन्दोःसन्लो ॥

* **4:25** မြတ်စွမ်းပေါ်မှု မြတ်စွမ်းပေါ်မှု မြတ်စွမ်းပေါ်မှု မြတ်စွမ်းပေါ်မှု
မြတ်စွမ်းပေါ်မှု “မြတ်စွမ်း” မြတ်စွမ်းပေါ်မှု မြတ်စွမ်းပေါ်မှု မြတ်စွမ်းပေါ်မှု
“မြတ်စွမ်း” မြတ်စွမ်း

28 हेक्क्याङ् खेन् मेन्छुमारङ्गले च्वाःत् कुःन्दाःन्
खेप्पोए युक्खुधआङ् पाङ्जुम्मो नुःक्खे पे हेक्क्याङ् काक्
पाङ्जुम्साबाहार अक्खे मेत्तुसि,

29 “ओमेत्तेम्मेऽ, मनाधिक्ले इङ्गार चोगुङ्गबा काक्
आयाःम्बवहारे कुयाःम्बेओ मेत्ताङ्गलो॥ फेरेम्मेऽआङ्
ओमेत्तेम्मेऽओ॥ निङ्गवारफुमाङ्गिल्ले सःन्दुबा खिस्त
मेप्पनाबान् खुनेऽएग मःम्बि�?”

30 हेक्क्याङ् खेन् मनाहार पाङ्जुम्मोलाम् मेलःन्देआङ् येसुःन्
वयेबा तेन्नो मेबेरो॥

31 आल्ल हुर्साम्बाहारे येसुःन् “‘सिक्साम्बे, चा चेऽओ’”
फारआङ् पेलि मेभाक्तु॥

32 कर येसुरे खेङ्गार मेत्तुसि, “इङ्गार कतुङ्गबा आजामा चाःल्ले
कुयाःम्बेओ खिनिर थेआङ् कुसिङ्ग केन्निःतुम्मन्लो॥”

33 हेक्केःल्ले येसुरे कुहुर्साम्बाहार अक्खेलतरिक् आबाडे
सेःन्मेदोःसिङ्ग, “मःम्बे, खुनेऽहाःत्ले कुजा हुरुबे?”

34 येसुरे खेङ्गार मेत्तुसि, “इङ्गार याप्मि केबाङ्गबाल्ले
कुनिङ्गवार हेक्के चोःक्मा नु कुयाःम्बक् चोःक्मा सुःप्मान्ने
इङ्गार आजामा चारो॥

35 खिनिर अक्खेलतरिक् केबाःत्तुम्, ‘आल्ल ला लिसि एगाङ्
चासुम्मा येमिन् ताःरो॥’ कर इङ्गार मेनिङ्ग, ‘खिनिर मिक्
हन्देम्मेऽआङ् ओमःयेम्मेऽ, काक् प्याङ्गसिगेन् इक्ताप्पो चा
तुम्सेआङ् चासुम्मा येमिन् त्ये चुरेआङ् वारो॥’

36 हेक्क्याङ् केसुम्बाल्ले खुनेऽकुनाम्याक् खोःसुरो॥ हेक्क्याङ्
खेङ्गारे मेन्नुप्मनाबा हिङ्गमन्ले लागि पोगुगेन् कुजाःन् मेसुप्सुरो॥
हेक्केलतरिक् यात्रिःम्बा केहेबा नु चा केसुम्बा नेप्माङ् सःत्तिरो॥

37 हेक्केलतरिक् ‘थिक्किल्ले यात्रिःम्बान् हेरु वेरस्माल्ले चा
सुप्सुर्’ पाःप्मनाबान् सेक्खाएरो॥

38 इङ्गारआङ् खिनिर् चा केन्हेरुम्निंबो पोगुगेन् कुजा सुम्से पाड्निङ्डाङ् वारुआरो॥ वेरहारे याम्बुधिक् मेजोगुआङ् वाररो हेक्क्याङ् खुनिर् याम्बुधिक्लेन् इन्धाःङ्डिन् खिनिर् केघोःसुम्माङ् वाररो॥”

39 खेन् मेन्छुमारइल्ले इङ्गार चोगुड्बा काक् आयाःम्बकहार खुनेऱ् चेक्ताड्लो लश्रिक् पा:तुबाल्ले चोगुल्ले खेन् पाड्जुम्लाम् केदाःबा यरिहारे येसुःन् नसाःन् मेजोगुरो॥

40 सामरिहार खुनेऱ् कुदुम्से मेद्येआङ् आनिगेनु थिक्येन् नियेन् थारिक् याःक्तेर् फारुआङ् पेलि मेभाकतु हेक्क्याङ् येसुःन् खेप्पो नियेन् थारिक् याःक्तेरो॥

41 हेक्क्याङ् खुनेऱ् पा:तुबा पा:न्निन् मेघेप्सुआङ् आल्लसाङ् यरिक् नसानिबा मेबोःक्खेरो॥

42 खेड्हारे खेन् मेन्छुमारइन् अकखे मेमेतु, “खेनेऱ् केबाःतुबा पा:न्हार खेम्मनाबाल्लेरक् येसुःन् नसाःन् चोःकमनाबा मेःन्, कर आल्लोग आनिगे आबाडे खुनेऱ् कुबाःन्हार खेप्सुम्बा हेक्क्याङ् कन् मनाःङ्ग सेक्खासाङ् इक्सादिङ् खाम्बेःकमाल्लेन् सेन्लप्दाङ्गबा फारुआङ् आनिगे कुसिङ् निःत्तुम्बेबाल्ले चोगुल्ले नसाःन् चोःकमनाबारो॥”

सुहाङ्ग्युकपाल्ले कुस्साःन् येसुरे वे:न्दुर्

43 हेक्क्याङ् येसुःन् नियेन् एगाङ् आबाडे कुलाजेऱ् गालिल थुम् लेप्माङ् थासिङ्ग्लो॥

44 (आल्ल येसुरे आबाडे अकखेलतरिक् तगि पा:त्तुआङ् वये “माड्निङ्डवारपा:न् केबाःप्पेन्खुनेऱ् आबाडे कुबाङ्डभेऱओ मिङ्ग्सो इङ्ग्धाःङ् मेम्बिरुन्लो॥”)

45 येसुःन् गालिल केरेल्ले खेप्पोबा मनाहारे लाङ्गदाःकमा मेबिरुरो थेआङ्डभेल्ले खेड्हार यरुसलेम्मो यहुदि चोःक्युम्भो

तङ्गनाम्मो मेबेआङ् मेवयेल्ले येसुरे चोगुबा निङ्गवार केमाबा
मिकसे:न्हार खेङ्गहारे मेनिःसुआङ् वयेरो ॥

46 खुनेऱ् याम्मो गालिलबा काना पाङ्गजुम्मो पे ॥ खेप्पो खुनेऱ्
च्चाःत्तिन् चेल्लेकसेऱ् थिः चोगुआङ् वयेरो ॥ हेकक्याङ् खेप्पोबा
लत्ठा सुहाङ्गयुकपाल्ले कुस्साःन् कपर्नहुम पाङ्गजुम्मो सारिक्
तुगेआङ् नेस्सेरो ॥

47 खेल्ले येसुःन् यहुदियालाम् गालिलओ केरे त्ये केलहबा
खेप्पुआङ् खेप्पो कुदुम्से पे ॥ खेल्ले येसुःन् तुमु हेकक्याङ्
कपर्नहुम्मो येऱआङ् सिःमालिङ्गधो केगेप्पाआङ् केनेबा आस्साःन्
वेःन्देऱ फारआङ् पेलि फाक्तुरो ॥

48 येसुरे खेन् सुहाङ्गयुकपेन्मेत्तु, “खिनिऱ् मिकसे:न् नु निङ्गवार
केमाबा याःम्बकहार मेन्निए थारिक् आपफाल्लेआङ् नसाःन्
केन्जोगुम्मिन्लो ॥”

49 खेन् सुहाङ्गयुकपाल्ले मेत्तु, “आदाङ्गबे, इङ्गगार आस्साःन्
मेन्छिःएसा येऱओ ॥”

50 येसुरे खेन् मेत्तु, “पेगेऱओ, केस्साःन् हिङ्गलो ॥”

हेकक्याङ् खेल्लेआङ् येसुरे कुबाःन्निनसाःन् चोगुआङ्
थासिङ्गलो ॥

51 लाम्मो खेन् पेर पत्थेल्ले कुभा कुसेवारोबाहारे मेदुमुआङ्
“‘केस्साःन् वेःत्तेरो’” मेमेत्तु ॥

52 हेकक्याङ् आत्तिन् येम्मो वेःत्तेबे फारआङ् खेङ्गहार
सेःन्दोसुसिल्ले खेङ्गहारे अकखेलरिक् नोगप् मेबिरु, “मिःप्पा
कुमुक थिक् मुक्तेआङ् वयेल्ले तुक्माल्ले लेरुरो ॥”

53 हेककेःल्ले केदुक्पाल्ले कुम्बरे मिःप्पा केस्साःन् हिङ्गलो
लत्तरिक् येसुरे पाःत्तुबा येम्मोए केदुकपेन्वेःत्तेबा निङ्गवार खोःसुरो ॥
हेकक्याङ् खुनेऱ् नु कुहिम्मो केवारबा केरेकले येसुःन् नसाःन्
मेजोगुरो ॥

54 कङ्ग येसुःन् यहुदियालाम् गालिलओ त्येआङ् चोगुबा
निसिगेःकपा निङ्वार केमाबा याःम्बक् वयेरो ॥

5

बैथस्दा वाबाक्को लङ्गले:ङ्गवाःन् वेःतेबा

1 खेन् एगाङ् येसुःन् यहुदि तङ्गनामरे लागि थो यरुसलेम
येक्यक्को पे ॥

2 आल्ल यरुसलेम्मो मेल्लुक् लाम्धेःप्पाल्ले कुबेसाङ् डासि
सित्तलाङ्गहारे कब्रिङ् कबुबा हिब्रु पाःन्नो बैथस्दा मेप्पनाबा
वाबाक्किथक् नेःर ॥

3 खेप्पो यरिक् केदुकपा मनाहार-मिकफःम्बा, लाङ्गस्कपा नु
लङ्गले:ङ्गवा मनाहार मेनेस्सेरो ॥ ((खेङ्गहारे छिम्लिङ् छिम्लिङ्
लश्रिक् केमुम्बा च्चाःत्तिन् मेहाङ्गुआङ् मेनेस्सेरो ॥))

4 थेआङ्गभेल्ले दाङ्गबाल्ले कुमाङ्गलाङ्गबान् कुभा येन्नो ताआङ्ग
च्चाःत्तिन् मुन्दुल्ले केरेक्कुःल्ले तगि च्चाःत्तो केलाःप्पेन्आकतङ्गबा
तुक्मा यर्मा कत्तुसाङ्ग वेःतेरो ॥))

5 खेप्पो केनेबा थिक् केदुकपा मनाःङ्ग सुम्येत् (३८)
तङ्गबेआङ्गधो नेस्सेरो ॥

6 येसुरे खेन् मनाःन् खेप्पो नेस्सेबा निःसु हेक्क्याङ्ग
यरिक तङ्गबेआङ्गधो तुक्काङ्ग नेरो केलङ्गबा निङ्वार खोःसुआङ्ग
सेःन्दोसु, “खेनेर वेःप्पा केसिरार थाङ्गबि?”

7 खेन् केदुकपाल्ले नोगप पिरु, “ओरो, आदाङ्गबे, कर खेन्
वाबाक्कोबा च्चाःत्तिन् छिम्लिङ् छिम्लिङ् लश्रिक् मुन्निल्ले
खेप्पो याप्मि केगेःप्पा हा:ताङ्ग होःप्लो ॥ इङ्गार खेप्पो लाःप्पा
तम्सिन् चोगुङ्गल पत्ताल्लेसा वैत्तहार इङ्गारनुःल्ले तगि मेलाःत्
मेबे:क्लो ॥”

४ येसुरे खेन् मेत्तु, “पोगे॒! हे॒क्क्याङ् केनेत्नाः॒न् याङ् सिङ्-डे॒र आङ् थासिङ्-डे॒र ओ॒॥”

९ खिमो खेन् मनाःन् वैःत्तेआऽ कुनेत्नाःन् याऽसिङ्गडाऽ
थासिङ्गलो ॥

आल्ल कन निङ्वार केमाबा पाःनिङ्ग नाःम्सिङ्येन्नो
पोःक्खेआडु वयेरो॥

१० खेल्ले चोगुल्ले यहुदिहारे खेन् केवेःप्पा मनाःन् “खेनेः
नाःम्सिड्येन्नो केनेत्नाःन् पड्मा साम्योथिम्ल्ले केम्बिनेन्लो”
मैमेत्तर मैअत्तु॥

११ कर खेल्ले नोगप् पिरुसि, “इङ्गार याप्मि केवे:म्बा मनाःल्लेण
‘केनेत्नाःन् याङ्गसिङ्गडेऱ्आङ्ग थासिङ्गडेऱ’ मेत्ताङ्गबारो ॥”

१२ खेलले चोगुल्ले खेड्हाहारे आत्तिन् मनाःल्ले “खेनेत् केनेत्ताःन् याडुसिडुडेन्नआडु थासिडुडेन्” केमेत्ते लत्ररिक खेन् सःन्मेदोस् ॥

१३ खेन मनाल्ले खुनेन केवेम्बान् कुसिङ् मेनितुन्लो,
थेआड्भेल्ले खेप्मोबा मनालुम्मो येसुन् इम्सिङ् पेआड्ह
होप्तेरो॥

14 याडुसि येसुरे खेन् मनाःन् माडुहिम्मो तुमुआडु मेतु, “ओमेतेर,
खेनेर केनुरेआडु केवात्रो॥ आल्लआडुधो लायो मैजोगेन्नेरओ,
मेःन्ने फात्रग कन्नुःल्लेआडु यरिक् ताप्फःम्बा पाःन्हात खेनेर
केदुमत्रो॥”

१५ खेन् मनाःन् पेआङ् इङ्गार् केवेःम्बाङ् येसुःन्नेरेत्थ
फारआङ् यहदि लाम्लोःबाहार् मेत्तसिरो ॥

१६ हे^२क्के:ल्ले यहुदिहारे ना:म्सिङ्गयेन्निल्लेन् सामयोथिम्मिन्
फे:न्दु फार्गआडु येसु:न साररिक तक्खे चाःप्मा मे^३हैःक्तरो ॥

१७ येसुरे खेड्हार मेतुसि, “इड्गार आम्बारेण आल्लो थारिक् याम्बक चोगर वार, हेक्केल्ले इड्गारां आडु चोगडुलो ॥”

18 खुनेग नाःमिड्येन्नो याःम्बक् चोःकमा मेनुरमना साम्योथिम्मिन्लक् मेनारुन् कर निङ्वारुफुमाङ्डिन्ने “आम्बारो” पाःत्तुआङ् खुनें निङ्वारुफुमाङ्डिन्नु कुदंडबा चोःकिसङ् हेक्केःल्ले यहुदि लाम्लोःबाहारे आकखेलरिकसाङ् खुनें सेप्पा पोःङ् लशरिक् तमिसन् मेजोगु ॥

19 येसुरे खेङ्हार अक्तड्बा नोगप् पिरुसि, “सेकखाए मेत्तिङ्ग्लो, कुस्साःल्ले आबाडेग थेआङ् चोःकमा मेसुकतुन्, कर खुनेग पानुदिङ् कुम्बारे चोगुबा पाःन्हार निःसुबा कुझिसःक्लक् चोःकमा सुकतुरो, थेआङ्भेल्ले पानुदिङ् पाःल्ले थे चोगुङ् बा खेन्ने कुस्साःल्लेआङ् चोगुरो ॥

20 थेआङ्भेल्ले पानुदिङ् पाःल्ले कुस्साःन् लुङ्मार तुक्तुआङ् खुनें चोगुबा काक् याःम्बविकिन् ओसेःन्धाकतुरो ॥ हेक्क्याङ् कन् मनाःन् वेःतेबान्नुःल्लेआङ् पयम्यम्बा याःम्बकहार आबुगेन् कुस्साःन् ओसेःन्धाकतुबा केनिःसुमिल्ले खिनिर निङ्वार मारो ॥

21 थेआङ्भेल्ले पानुदिङ् पाःल्ले केसिःबाहार याम्मो हिङ्घुसिआङ् मेनुप्पमनाबा हिङ्मन् पिरुसिबा कुझिसःक्के कुस्साःल्लेआङ् निङ्वार चोगुसिबा मनाहार नेत्तिगेन् हिङ्मन् पिरुसिरो ॥

22 खेन्नुःल्लेआङ् यरिक् पानुदिङ् पाःल्ले हाःत्ताङ् आबाडे खासेन् मेजोगुन्, कर काक् खासेन् चोःकमा युक्किन् कुस्साःन् पिरुआङ् वाररो ॥

23 खेल्ले चोगुल्ले काक मनाहारे पानुदिङ् पा: निङ्वारुफुमाङ्डिन्न इङ्धाःङ् मेबिरुबा कुझिसःक्के कुस्साःन्नाङ् मेबिरुररो ॥ कर आबुगेन कुस्साःन् इङ्धाःङ् मेप्पिमनाबाल्लेग कुस्साः केबाङ्बा पानुदिङ् पा: निङ्वारुफुमाङ्डिन्नाङ् इङ्धाःङ् मेबिरुन्लो ॥”

24 इङ्गार सेकखाए मेत्तिङ्ग्, आत्तिल्ले पेलिगेन् आबाःन्जाकिन् खेप्सुआङ् इङ्गार याप्मि केबाङ्बान् नसाःन्

ਚੋਗੁਰ, ਖੇਲਲੇ ਮੇਨੁਪਸਨਾਬਾ ਹਿੜਮਨ੍ ਖੋ:ਸੁਆਡ੍ ਵਾਰ, ਹੇਕਕਧਾਡ੍
ਖੇਲਲੇ ਖੁਮਦਿੜ੍ ਮੇਘੋ:ਸੁਰ, ਕਰ ਖੇਡਗ ਤਗਿਸਾ ਸਿ:ਮੇਨਲਾਮ੍
ਮੇਨੁਪਸਨਾਬਾ ਹਿੜਮਨਨੋ ਚਤਿਛਿੜ੍ ਪੇਆਡ੍ ਵਾਰੇ ॥

25 ਇੜਗਾਰ ਸੇਕਖਾਏ ਮੇਤਿਡ੍, ਆਲਲ ਧੇਮਿਨ੍ ਤਾਰ ਪਤਲੋ,
ਕੇਸਿ:ਬਾਹਾਹਰੇ* ਨਿੜਵਾਰਫੁਸਾ:ਲਲੇ ਕੁਇਕਲਾ:ਨ੍ ਮੇਘੇਪਸੁਰ ਹੇਕਕਧਾਡ੍
ਕੁਇਕਲਾ:ਨ੍ ਕੇਘੇਮਿਭਾਹਾਰ ਮੇਹਿੜਲੋ ਹੇਕਕਧਾਡ੍ ਸੇਕਖਾਏ ਖੇਨ੍
ਧੇਮਿਡ੍ ਗ ਆਲਲੋਏਰੇ ॥

26 ਥੇਆਡ੍ ਭੇਲਲੇ ਪਾਨੁਦਿੜ੍ ਪਾ: ਨਿੜਵਾਰਫੁਮਾਡ੍ਡਿਨ੍ ਕਾਕ੍ ਨੇਤਿਗੇਨ੍
ਹਿੜਮਨਿਲਲੇ ਕੁਬੁਨਲੋ, ਹੇਕਕੇਲਾਰਿਕਕੇ ਕੁਸਸਾ:ਨਾਡ੍ ਮੇਨੁਪਸਨਾਬਾ
ਹਿੜਮਨ੍ ਕੇਬਿਬਾ ਚੋਗੁਆਡ੍ ਵਾਰੇ ॥

27 ਹੇਕਕਧਾਡ੍ ਨਿੜਵਾਰਫੁਮਾਡ੍ਡਿਲਲੇ ਖੁਨੇਰ ਕਾਕ੍ ਮੇਨਛਾਮ੍ ਸੁਵਾਡ੍
ਸਮਦਾਡ੍ ਖਾਸੇਨ੍ ਚੋ:ਕਮਾ ਫਾਰਾਡ੍ ਯੁਕ੍ ਪਿਰਾਡ੍ ਵਾਰ, ਥੇਆਡ੍ ਭੇਲਲੇ
ਖੁਨੇਰਗ ਮੇਨਛਾਮਸਾ:ਰੇ ॥

28 “ਖਿਨਿਰ ਨਿੜਵਾਰ ਮੇਮਯੇਮਿਨੰਨੇਰ, ਸੇਕਖਾਏ ਅਕਤਡ੍ਬਾ ਧੇਮ੍ ਤਾਰ
ਪਤ੍ਰ, ਖੇਨ੍ ਧੇਮੋਗ ਇਪੁਡ੍ਡੋਬਾ ਕਾਕ੍ ਕੁਸਿਵੇਤਹਾਹਰੇ ਨਿੜਵਾਰਫੁਸਾ:ਲਲੇ
ਕੁਇਕਲਾ:ਨ੍ ਮੇਘੇਪਸੁਆਡ੍

29 ਖੇਡਹਾਰ ਸਿ:ਮੇਨਲਾਮ੍ ਧਾਮ੍ ਮੇਹਿੜ੍-ਨੁ:ਬਾ ਧਾ:ਮਕ੍
ਕੇਜੋ:ਕਪਾਹਾਹਰੇ ਮੇਨੁਪਸਨਾਬਾ ਹਿੜਮਨ੍ ਮੇਘੋ:ਸੁਰ, ਕਰ ਫੇਨ੍ ਧਾ:ਮਕ੍
ਕੇਜੋ:ਕਪਾ ਕੇਰੇਕਲੇ ਖੁਮਦਿੜ੍ ਮੇਘੋ:ਸੁਰੇ ॥”

30 ਇੜਗਾਰ ਆਬਾਡੇਂਗ ਥੇਆਡ੍ ਚੋ:ਕਮਾ ਮੇਸੁਕਕਾਨਲੋ, ਕਰ ਇੜਗਾਰ
ਖੇਪਸੁਡ੍ਬਾ ਕੁਇਸਿ:ਕਲਕ੍ ਖਾਸੇਨ੍ ਚੋਗੁੜਲੋ, ਹੇਕਕਧਾਡ੍ ਇੜਗਾਰ
ਚੋਗੁੜ੍ਬਾ ਖਾਸੇਨਿਨ੍ ਸਾਮ੍ਯੋਨਿਬਾ ਚੋ:ਕਲੋ, ਥੇਆਡ੍ ਭੇਲਲੇ ਇੜਗਾਰ
ਆਬਾਡੇ ਆਨਿੜਵਾਰਇਲਲੇ ਥਾਪਤੁਬਾ ਥੇਆਡ੍ ਮੇਜੋ:ਕਕਾਨ੍, ਕਰ
ਧਾਮਿ ਕੇਬਾਡ੍ਬਾਲਲੇ ਕੁਨਿੜਵਾਰ ਕੁਇਸਿ:ਕਲਕ੍ ਚੋਗੁੜਲੋ ॥

* 5:25 ੦੦੦੦੦੦੦੦੦੦੦-੦੦੦੦੦੦੦੦੦੦ ੦੦੦੦੦੦੦੦੦੦ ੦੦੦੦੦੦,
ਕਰ ਧਾਮਸਾਮੇਨ੍ ਸਿ:ਮੇਨਲੋ ॥ ਲਾਧੋ ਕੇਜੋ:ਕਪਾ ਕਾਕ੍ ਮੇਨਛਾਮ੍ ਧਾਮਿ ਧਾਮਸਾਮ੍
ਮੇਸਿ:ਆਡ੍ ਖੇਮਾਯੁੜਸਡ੍ ਮੇਬੇ:ਕ੍ ਕਰ ਦਾਡ੍ਬਾ ਧੇਸੁ:ਨ੍ ਨਸਾ:ਨ੍ ਕੇਜੋ:ਕਪਾਹਾਰ ਤਾਡਮੇਸੈ:ਪਾਡ੍
ਨਿੜਵਾਰਫੁਮਾਡ੍ਡਿਨ੍ ਮੇਨੁਪਸਨਾਬਾ ਹਿੜਮਨ੍ ਮੇਘੋ:ਸੁਰ੍ ॥

ये सुरे कुदोः निदन्

31 “इङ्गार आयाः म्बेओ आबाडे तोःन्दि पिरुङ्गे फात्र इङ्गार
आदोःन्दिनसेक्खा मेबोः डुनेल्लो ॥* ”

३२ कर इङ्गार आयाःःम्बैओ तोःन्दि केबिबाङ्ग वेत्तधिक् वात्तरो ॥
हेक्याङ्ग खुनेऽ कुदोःन्दिङ्ग सेक्खा चोःक्लो ॥”*

३३ सेक्खाए खिनि॒ बप्तिस्मा के॒बिबा युहुन्नारो कुबा॑ः न् खेम्से॑
के॒बाङ्घुम्सि॑ हे॒क्याङ्ग् सेक्खाः ल्ले॑ कुया॑ः म्बेओ॑ खुने॑ तो॑ न्दि॑
पिरुआड॑ वाररो॑ ॥

३४ इङ्गार् आयाम्बेओ मेन्छाम् याप्मिहारेन् तोःन्दि चाहाबा
मेजोःककान्लो, कर कन् काक् पा:न्हार्ग खिनिर् सेन्लप् केघोःसुम्ल
फार्आड् मैत्तिङ्गबारो ॥

35 युहुन्ना:ङ्ग सेमि कुइसिःक् केदिःप्पा नु ओःति केबिबा वये
हेक्कव्याङ्ग सप्पाधिक्साङ्ग खुनेः कुओःतिःन खिनिः सिराह थाडेरो,

३६ कर इड्गार आया:म्बेओ युहुन्ना:ल्ले कुदोःन्दिन्नुःल्लेआड्यम्बा तोःन्दि वारु, खेड्ग चोगुड्ल वारुआबा आम्बारे चोःकमा सुःप्मा फारुआड्य पिराड्बा याःम्बक्किल्लेए पानुदिड्य आम्बा निड्वारुफुमाड्डिल्ले पाड्यधाड्बा फारुआड्य तोःन्दि केबिरिरो ॥

३७ हेक्याड् याप्मि केबाड्बा पानुदिड् पाल्ले इड्गार
 आयाःम्बेओ तोःन्दि पिरुआड् वाररो ॥ खिनिर आपफाल्लेआड्
 कुबा:नु मेड्घेम्मे नु खुनेह मेन्निए केवयिररो ॥

38 खुनेर पातुबा कुबा:न्जाकिन् स्थिनिःओ मेवात्नेन्लो
थेआड्भेल्ले खुनेर पाड्घुबा मना:न् स्थिनिः नसाःन्
केन्जोगम्मिन्लो ॥

39 खिनिर्ग साम्योसाप्लाःन् नुःरिककाङ् केनिःरुम्लो थेआङ्भेल्ले खेप्पोलाम् मेनुप्पनाबा हिङ्मन् खोःसुम्बे फारआङ् निङ्वार केइःत्तुम्, कर खेन् साम्योसाप्लाःल्लोए इङ्गार आयाःम्बेओ तोःन्दि केबिरित्तरो ॥

40 हेककेसाङ् खिनिर्ग इङ्गारओ ताःमाआङ् मेनुप्पनाबा हिङ्मन् खोःमा निङ्वार केन्जोगुम्मिन्लो ॥

41 “इङ्गारग मेन्छाम् याप्पिरे आनारा मेभोःसुर मेलरआन्लो ॥

42 कर खिनिर्ग आक्तड्बा केजोगिर फारआङ् कुसिङ्ग निःत्निङ्गलो ॥ खिनिर्ग निङ्वारओलाम् निङ्वारफुमाङ्गिन् मिःम्जि केम्पेतुम्मिन्बान् इङ्गार निःसुड्लो ॥

43 इङ्गार पानुदिङ् आम्बा निङ्वारफुमाङ्गिल्ले युक् पिराङ्डाङ् पाङ्घाङ्साङ् याप्पि लाङ्गेन्दाःकितन्लो कर वेहार हाःत्लेआङ् युक् मैम्बिए आबाडे खुनिर्ग युक्को केदाःबाहार खिनिर्ग लाङ्गेदाःकतुम्मिल्लो ॥

44 खिनिर्ग आबाडे मिङ्गो इङ्धाःङ् केबिआसि, कर थिक्लक् निङ्वारफुमाङ्गलाम् केदाःबा मिङ्गो इङ्धाःङ्गिङ्ग केङ्गोःत्निम्न, हेककेल्ले आक्खेलरिक् खिनिर्ग याप्पि नसाःन् चोःक्मा केसुक्तिबे?”

45 “हेककेसाङ् इङ्गार पानुदिङ् पाःल्ले कुदगि आप्तिक् मेगुःत्निङ्गिन्लो, कर खिनिर्ग निङ्गसाङ् केजोगुम्बा मोसारे कुसाम्योथिम्मिल्लेए खिनिर्ग आप्तिक् केगुःतित्तरो ॥

46 सेक्खाए मोसाःन् नसाःन् केजोगुम्मिल्लेग इङ्गार याप्पि नसाःन् केजोगिबारो, थेआङ्भेल्ले खेल्ले आयाःम्बेओ साप्तुआङ् पत्तलो ॥

47 कर खिनिर्ग मोसारे साप्तुबा पाःन्नोए नसाःन् केन्जोगुम्मिन्लो आक्खेलरिक् इङ्गार याप्पि नसाःन् केजोगिर्बे?”

6

ये सरे हैं निछुड़ डासि मनाहार चाजा: त्तुसिर

ਮਤਿ ੧੪.੧੩-੨੧, ਮਰਕਸ ੬.੩੦-੪੪, ਲੁਕਾ ੯.੧੦-੧੭

**१ याङ्गसि येसुःन् गालिल वारकिकल्ले नाधाःम्बि पे॥ (खेड्ग
तिबेरियस वारककाङ्ग मेमेत्तरो॥)**

२ यरिक् मनाहारे खुनें मेदिम्दु, थे आड़भेल्ले खुनें केदुक्पाहार
वे: न्दुसिबा निडुवार केमाबा मिक्से: न्हार मेनि: सआड़ मेवयरो ॥

३ येसुःन् थो कोःक्माओ पे हेक्क्याङ् कुहुःसाम्बाहारनु
यङ्गसिङ्गलो॥

४ खेन् येम्मो यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्मिन् निःत्ताड्डे त्ये
चुरेआडु बयेरो ॥

५ हेकक्याड् मनाहार् खुनेऽओ मेधाडेर मेबत्थेबा येसुरे
निःसुसिआड् फिलिप्पेन् से:न्दोसु, “आल्ल आत्तिनु खरेःङ्गिन्
आइङ्गम्माड् कनै मनाहार् आजाःत्तम्मिम्बाबे?”

६ खुनेर फिलिप्पेन् कुनिङ्वार सात्मा फारआड़ अकखेलतरिक्
मेनुबारो, थेआड़भेल्ले येसुरे थे चोगुड़ केलबान् तगिसा
कनिङ्वारओ वयेरो ॥

७ फिलिप्रे नोगपृष्ठ, “आदाङ्गे, आनिंग किप्नेत्ति (२००) याङ्गले* खरेड़ आइडुम्माङ्ग कन् मनाहारग च्यार च्यारक् आबिरुसिस्साङ्ग आनयोसुस्सिम्मिन्लो ॥”

८ हेक्क्याङ् येसुरे वैरस्मा कुहुरसाम्बा सिमोन पत्रुसरे कुन्सार
आन्द्रियासेल्ले अकखे पात्तरो,

९ “कप्मो चुक्पाधिकले डासि हःकिसः खरेःङ् नु नेत्तिछ डासा कत्तर, कर कम्म्याक यरिकू मनाहार आक्खेलरिक योमासिबे?”

* 6:7 ଶାନ୍ତି ପାଦାରୀ ପାଦାରୀ ପାଦାରୀ (୨୦୦) ଦିନାରି ପୋ:ଙ୍ଗଲୋ || ଖେନ୍ ଫାଇନ୍ ଥିକପାରେ ଯେତିଛି (C) ଲାଆ ଥଗୁବା ଯାଙ୍କ ଯାରିକ ପୋ:ଙ୍ଗଲୋ || ଥିକ ଦିନାରି ଫାଇନ୍ ଥିକ ଯୁପା ଯାଙ୍ଗିତିଛି ପୋ:ଙ୍ଗଲୋ ||

10 येसुरे कुहुरसाम्बाहार अकखेलरिक् मुरा मेतुसि, “केरेक् मनाहार युङ् पाङ्घेम्सिम्मेऽओ ॥” हेक्क्याङ् खेड्हार यरिक् याःन् केयुङ्बा नेनेबा तेन्नो युङ्मेबाङ्घुसि ॥ हेक्क्याङ् खेप्पो मेन्छुमार हिन्जारबित्त्वाहार मेन्निःत्तिङ्गुडे येम्बित्त्वारहारक् हेन्छिङ्ग डासि (५०००) यारिक् मेवयेरो ॥

11 येसुरे खेन् खरेःङ्गिन् खप्सुआङ् निङ्वारफुमाङ्गिन् नोगेन् पिरु हेक्क्याङ् खेन् मनाहार हाःत्तुसि ॥ हेक्क्याङ् डासाःन्नाङ् बा हेक्केलरिक्के खुनिः योयो हाःत्तुसिरो ॥

12 खेन् काक् मनाहारे खाधा मेजआङ् येसुरे कुहुरसाम्बाहार मेतुसि, “काक् कुजि केनम्बाहार सुप्सेम्मेऽओ, कुजिथिक्काङ् चामेसोःक्नेन्लरो ॥”

13 हेक्क्याङ् खेन् डासि हःक्षिः खरेःङ्गहार मनाहारे मेजआङ् कुजि केनम्बा खरेःङ्गहार मेसुप्सुल्लेग थिक्-नेत् नइमाने तिम्से!

14 हेक्क्याङ् मनाहारे खुनें चोगुबा निङ्वार केमाबा मिक्सेःन्निन् मेनिःसुआङ् अकखे मेबाःत्तु, “इक्सादिङ्ग खाम्बेक्मो ताः लरिक् निङ्गसाङ् चोःक्मनाबा माङ्गनिङ्वारपाःन् केबा:प्पाङ्ग सेक्खासाङ् खुनेन्एरो ॥”

15 मनाहारे साक्केल्लेक्काङ् खुनिः हाङ् चोःक्मा निङ्वार मेजोगुआङ् वार केलर्बान् येसुरे निङ्वार खोःसुआङ् खुनें एक्लेक्थो कोःक्माओ पेरो ॥

येसुःन् च्वाःत् सम्दाङ् लाङ्घेक्
मति १४.२२-३३, मर्कुस ६.४५-५२

16 हेक्क्याङ् युःन्छिक् पोःक्खेआङ् कुहुरसाम्बाहार खेन् कोःक्माओलाम् यो मेध्येआङ् वरक्किल्ले कुयाओ येसुःन् मेहाङ्घुरो ॥

17 कर खादामेसाङ् खुनेर खेप्पो मेयेनेबाल्ले चोगुल्ले
कुहुरसाम्बाहार खःङ्गेओ मेलाःसेआङ् नाहाङ्गदाङ् कपर्नहुम
पाङ्गुम् लेप्पाङ् मेधासिङ्गलो ॥

18 खेङ्गहार मेबेर मेबत्थेल्ले वरक्को किप्पा केघुःबा सुरित्
केजङ्गिन् हुःमा हे:क्तेआङ् वाभेल्लेङ्गिन् पोगेरो ॥

19 खेङ्गहार डासि-तुकिस (५-६) किलोमितर मेबेआङ् मेवयेल्ले
खेङ्गहारे हक्चघत् येसुःन् च्वाःत्तो लाङ्गेगेर खुनिर पेसाङ् फेरेर
पत्थेबा मेनिःसुआङ् खेङ्गहार सातरिक् मेगिसेरो ॥

20 कर येसुरे खेङ्गहार मेत्तुसि, “इङ्गार येसुआ, मेगिसेमिन्नेर ॥”

21 हेककेल्ले कुहुरसाम्बाहार मेसःतेर खुनेर खःङ्गेओ
मेयुक्खुरो ॥ हेकक्याङ् खेङ्गहार मेबेर मेबत्थेबा तेन्नो खिमो खुनिर
खःङ्गेबेन् केरेरो ॥

हिङ्गमन्लेन् खरेःङ्

22 हेकक्याङ् वरक्किल्ले नाधाःम्बि केवार्बा मनाहारे
थिक्लक् खःङ्गेबेन् नेस्सेबा मेनिःसु हेकक्याङ् येसुःन् खःङ्गेओ
कुहुरसाम्बाहारनु मेलाःसेम्बा कर खुनेर कुहुरसाम्बाहारक्
मेबेबा पाःनिन् कुदाःन्दिक्मारक् कुसिङ् मेनिःतु ॥

23 हेकक्याङ् दाङ्गबाल्ले नोगेन् पिरुआङ् मनाहारे यरिक्
खरेःङ्गहार मेजबा तेन्निल्ले कुबेसाङ् तिबेरियस येक्यककोनु कुभा
खःङ्गेहार खेप्पो मेगेरो ॥

24 येसुःन् नु कुहुरसाम्बाहार खेप्पो मेहोःप् केलर्बा निङ्गवार
मेघोःसुआङ् याम्मो खेन मनाहार खेन खःङ्गेहारओ मेलाःसेआङ्
नाहाङ्गदाङ् कपर्नहुम्मो येसुरे कुगोःत्थे मेबेरो ॥

25 खेङ्गहार वरक्किल्ले नाधाःम्बि मेगेरेल्ले येसुःन् मेदुमुआङ्
सेःन्मेदोसु “सिक्साम्बे, खेनेर आप्फाल्ले कप्पो के भैरबे?”

26 येसुरे खेड्हार नोगप् पिरुसि, सःक्खाए मेत्निड्, खिनिर् निड्वार केमाबा मिक्सेन्निन् केनिसुम्माड् मेन्, कर खाघा खरेऽडिन् केजाम्माड्ने याप्मि केगोऽत्तिबारो ॥

27 खिनिर् चागेसोऽकपाआड् केबेःकपा कुजारे लागि याऽम्बक् मेजोगेम्मिन्नेन्, कर इड्गार मेन्छाम्साःल्ले पिनिड्बा मेन्नुप्मनाबा हिड्मन् थारिक् केधःप्पा कुजाओ निड्वार पिरेम्मर्, थेआड्भेल्ले पानुदिड् पाः निड्वारफुमाड्डिल्ले बा हेकके चोऽक्सेए इड्गार युक् पिराड्डाड् वारो ॥

28 हेकके:ल्ले खेड्हारे खुनेन् सेन्मेदोसु, “निड्वारफुमाड्डिल्ले आनिगे थे चोगुम्बेबा निड्वार इऽनुबेदे?”

29 येसुरे खेड्हार नोगप् पिरुसि, “निड्वारफुमाड्डिल्ले कुयाऽम्बकिंडग खुनेन् पाड्घुबा मनान् नसान् केजोगुम्ल फारआड् निड्वार चोगुरो ॥”

30 खेल्ले चोगुल्ले खेड्हारे खुनेन् सेन्मेदोसु, “आक्तड्बा निड्वार केमाबा मिक्सेन् केजोगुआड् आनिगे नसान् चोऽक्कासिगेबाबेदे? आनिगे लागि खेनेन् थे केजोगुबेदे?

31 आनिगे सुधेबा ताकथेबाहारेग येऽङ्गादेन्नो मन्नान्मेज ॥ साम्योसाप्लाओ अक्खेलरिक् साप्तेआड् पत्, ‘निड्वारफुमाड्डिल्ले खेड्हार साड्ग्राम्पेदाड्लाम् खरेऽडिन् चामा पिरुसिरो ॥’”*

32 येसुरे मेत्तुसि, “इड्गार सःक्खाए मेत्निड्, मोसारे खिनिर् केबिरिबा खरेऽडिड्ग साड्ग्राम्पेदाड्बा मेन्, कर साड्ग्राम्पेदाड्लाम् खेन् सःक्खाबा खरेऽडिन् पानुदिड् आम्बारेने

* 6:31 ॥००००००००० ००.४, निड्वारफुसाम्लो सुम् ७८.२४ ओ ओमेत्तेन् ॥ मिस्लाम् इसाइलिहार कनान लेप्माड् लान्दिक् मेजोगेल्ले निड्वारफुमाड्डिल्ले खेन् येऽङ्गादेन्नो साड्ग्राम्पेदाड्लाम् “मन्ना” मेप्मनाबा कुजा थासु पिरुसिरो ॥

केबिरिवारो ॥*

33 थे आड़भेल्ले निड़वात्फुमा डूडिल्ले सेक्खाबा कुघरे: डुडिङ ग साड़ग्राम्पेदाड़लाम् केयुः बाआड़ मैन्छाम् याप्मिहार नैत्तिगेन् हिडमन् केबिबान्नेरो”

³⁴ खेड्हारे मैमेतु, “आदाङ्के, खेन् खरेःङ्गिन् सदादिङ् यापि आबिरेऽओ ॥”

३५ येसुरे खेड्हार मेतुसि, “इड्गार सेकखाबा हिड्मन् केबिबा खरेऽड्हारो, इड्गारओ केदाःबान् याम्मो आप्फाल्लेआड्ह कुसेत्मेलाःकनेन्, हैकक्याड् इड्गार याप्पि नसाःन् केजोःकपेनयाम्मो आप्फाल्लेआड्ह कवामेमिःकनेन्लो ॥

३६ कर इङ्गार याप्मि आगेनिःसिसाङ् नसाःन् आगेन्जोगिन्
फारुआङ् सेकखाए मेत्निङ्डडाङ् वाररो॥

३७ पानुदिङ् पा:ल्ले पि अबाहार केरेक इङ्गारओ मेदाःर, हेक्वयाङ् आत्तिन् इङ्गारओ ताः स्वेन् आप्फाल्ले आड् मेलोरुड़िन्लो ॥

38 इडुगात्र इकसादिडु खाम्बेःकमो साडुग्राम्पेदाड़लाम्
आनिडुवार हेकके चोःकसे मेन्दाबेन्लो कर पानुदिडु आम्बारे
कुनिडुवार कुइसिःक चोःकसे पाडुधाडुडु त्याडुबारे ॥

३९ हेक्याङ् याप्मि केबाङ्-बा निङ्वारफुमाङ्-डिल्ले इङ्गार
पिराङ्-बा लत्थिककाङ् मेम्माए कत्तुङ्-सिङ्-ल हेक्याङ् कुनुप्मा
येन्नो कहिङ्-वेत चोगङ्-सिङ्-ल केलङ्-बा खनेन् कनिङ्वार वात्तरो ॥

40 थेआड्भेल्ले कुस्साःन् केनिःबाआड्नसाःन् केजोःकपा
केरेकले मैनुप्पमनाबा हिड्मन् मेघोःसुर केलर्बा पानुदिड्आ आम्बारे
कुनिड्वार वाररो ॥ हेक्याड्कुनुप्पा येन्नो खेड्हार कुहिड्वेत्
चोगृडसिड्लो ॥”

41 हे कक्याङ् यहुदिहारे “‘येसुरे इङ्गार साङ्ग्राम्पेदाङ्गलाम् केयुःबा खरेःङ्गआ’” पाःतुबा पाःन्नो खुनिर निङ्वार मेद्येनेन्नाङ्ग मनुक्नुक् लश्मा मेहेःक्तरो ॥

42 खेङ्हार अकखे मेमेत्तिङ्ग, “कन् युसुफरे कुस्साः येसुःन् मेःम्बिः? कल्ले कुम्बा कुम्मासि आनिर कुसिङ्ग आन्निःत्तुम्सिम्मिम्बिः? हे कक्केल्ले आकखेआङ्ग खेल्ले ‘इङ्गार साङ्ग्राम्पेदाङ्गलाम् त्याङ्गबा’ पाःप्मा सुक्तुबाबे?”

43 कर येसुरे खेङ्हार नोगप् पिरुसि, “खिनिर मनुक्नुक् मेलरेम्मिनेह,

44 थे आङ्गभेल्ले इङ्गार याप्मि केबाङ्गबा पानुदिङ् पाःल्ले मनाहार इङ्गारओ ताःमा निङ्वार मेबिरुन्सिन्ल थारिक् आतिन्नाङ्ग इङ्गारओ ताःमा मेन्छुक्नेन्लो ॥ खेङ्हार मेदाने फात्ग इङ्गार कुनुप्मा येन्नो कुहिङ्गवेत् चोगुङ्गसिङ्गलो ॥

45 माङ्गनिङ्वारपाःन् केबाःप्पाहारे खुनिर साप्पन्नो अकखेलरिक् मेसाप्तुआङ्ग पत्, ‘खेङ्हारग केरेक् निङ्वारफुमाङ्गडिल्ले हुरुसिबा मेबोःङ्गलो ॥’* पानुदिङ् पाःल्ले कुबाःन् केघेम्बाहार नु खुनेलाम्बा केहुसिङ्गबाहार केरेक् इङ्गारओ मेदारो ॥

46 आतिल्लेआङ्ग पानुदिङ् पाः निङ्वारफुमाङ्गडिन् मेन्निए वाररो, कर निङ्वारफुमाङ्गलाम् केदाःबाल्लेरक् निःसुआङ्गवाररो ॥

47 इङ्गार सेकखाए मेन्निङ्ग, इङ्गार नसाःन् केजोःक्षेन्नु मेन्नुप्मनाबा हिङ्गमन् वाररो ॥

48 इङ्गारए सेकखाबा हिङ्गमन् केबिबा खरेःङ्गआरो ॥

49 खिनिर सुधेबा ताकथेबाहारे येःङ्गधादेन्नो मन्ना मेजसाङ्ग मेस्येरो ॥

50 कर साङ्ग्राम्पेदाङ्गलाम् केयुःबा खरेःङ्गडिन् कप्मो वाररो, आतिन् मनाःल्ले कन् चः खेन् मेसिःनेन्लो ॥

51 इङ्गारे खेन् साड्ग्राम्पेदाङ्गलाम् केयुःबा मेनुप्मनाबा
हिङ्मन् केबिबा खरेःङ्गआरो ॥ हा:त्ले कन् खरेःङ्गिन् चः॒ खेङ्ग
सदादिङ्ग हिङ्गलो ॥ कन् खरेःङ्गिङ्ग नासिङ्गेन् आधकिक्न्नेरो ॥*
इक्सादिङ्ग खाम्बेःक्मोबा मेन्छाम् याप्मिहार मेहिङ्गल फारआङ्ग
कन्निनपिरुडसिङ्गलो ॥”

५२ हेक्याड् खेप्मो केवार्बा यहुदिहारे कन् पाःन्निन्
मेघेप्सुआड् खुनिर् लुम्मो “कन् मनाःल्ले आक्खेलररिकाड्
नासिड्गेन् कुधव्विकन् चामा फारआड् पिमा आसुक्पाबे?”
मेबाःत्तर पाःन्धड् चोःक्मा मेहे:क्तेरो ॥

53 हेकके:ल्ले येसुरो खेड्हार मेत्तुसि, “इड्गार सेक्खाए मेत्तिड्ड, मेन्छाम्सा:ल्ले कुधकिकन् मेन्जाए नु कुमाकिखाइन् मेन्धुड्डेथारिक खिनिरओ मेन्नप्पनाबा हिडमन मेवारनेन्लो ॥

५४ कर इड्गार आधविकन् केजाबा नु आमाकिखर
केधुड्बाल्ले मेनुप्मनाबा हिड्मन्निन् कतुररो॥ हेक्कयाङ् खेन्
कुन्पा येन्नो इड्गार कुहिड्वेत चोगडुलो॥

५५ थे आड़ भेल्ले इड़गार आधकिन् हेक्कया ड़
आमाकिखड़ इनसै कखाबा चामा थड़मा चारो ॥

५६ इङ्गार आधकिन् केजाबानु आमाकिखर केधुङ्बान्
इङ्गारओ वार हेक्याडु इङ्गार खनेऱओ वारआरो ॥

५७ हिङ्मन्दाङ्गबा पानुदिङ् पाःल्ले इङ्गार पाङ्घाङ् हेक्कयाङ्
 खुनेर चोगुल्ले हिङ्डाबा कुइसिंक् इङ्गार आधविकन्
 केजाबान्नाङ्गु इङ्गार चोगडिल्ले हिङ्गुलो ॥

58 कन् आधविकन्ने साड्ग्रामपेदाङ्गलाम् केयुःबा खरेःङ्गलो ॥
खिनिः सुधेबा ताकथेबाहारे मन्नाःन् मेजआङ् मेस्ये कर कन्
खरेःङ्गिन् केजाःबाङ्ग सदादिङ् हिङ्गलो ॥”

५९ येसुरे कन् पा:न्निन् कपर्नहुम्मोबा यहुदि चुम्लुङ्गहिम्मो
हुहुसिल्ले पा:तुबारो ॥

यरिक् हुसाम्बाहात्रे येसुःन् तिम्मा मैलेरु?

60 कन् पा:न्निन् मेघेप्सुआड् यरिक् हुःसाम्बाहारे अक्खे
मेबा:त्तु, “कन् पा:न्निङ्ग केसाकपा निसाम्लो॥ कन् हा:त्त्वे
ना:प्पा सुक्तबे?”*

६१ ये सुरे कुहुर साम्बाहार मुनुकनुक मेलरेबा निड्वार खोः सुआड़ खेड़हार मत्तुसि, “कल्ले खिनिर निड्वार खः सुबि?

६२ मेन्छाम्साः न् तगि आति वये खेप्मोए याम्मो नुःङ् पेः कपा
खिनिः केनिः सुमिल्ले आकर्षे केबाः तुम्बे?

६३ सेसमाङ्गिल्ले मेन्नुपनाबा हिङ्मन्निन् आविरो, कर
मेन्छाम् थुम्लिले थेआङ् चोःकमा मेसुकतुन्लो ॥ इङ्गार
मेत्तिङ्बा पाःन्जाकहार याम्साम् नु हिङ्मन्लो ॥

६४ कर खिनिर्ओ कुभारे इङ्गार नसाःन् आगेन्जोगिन् ॥
 (थेराङ्गभेल्ले येसुरे कुहेःकिसङ्गमोनुए आतिन्हारे खुनेर नसाःन्
 मेन्जोगुन् हेक्कयाङ्ग हा:त्ले खुनेर इङ्गलेक्तुः केलर्बान् निःसुआङ्ग
 वयेरो ॥))

65 हेक्कयाङ् खुनेर मेनुसि, “खेल्ले चोगुल्ले ए मेन्छाम् याप्मिहार पानुदिङ् पाल्ले मेम्बिए थारिक् इङ्गाहओ ताःमा मेन्छक्नेन्लो लत्रिक पाःत्तुंबा पाःन्निल्ले कबैःन बा खेन्लो ॥”

६६ कन् येम्माङ्गधो यरिक् कुहुत्साम्बाहात्रे खुनेत् पकमेधःआङ्ग
मेवेरो हैक्कयाङ्ग खुनेत् न याम्मो लाङ्गमेङ्गधे:गेन्नलो ॥

६७ हेक्कयाड येसुरे थिक-नेत् (१२) कुहुसाम्बाहार लेप्पाड
हिसिड्डाड मेनुसि, “खिनिरआड याप्पि आगेलेरिरआड
केबेगिबाबि?”

* **6:60** ਮਨਸਾ ਮਨਸਾਵਾਹਿਕਾ ਮਨਸਾ ਮਨਸਾ ਮਨਸਾ ਮਨਸਾ ਮਨਸਾ ਮਨਸਾ ਮਨਸਾ ਮਨਸਾ ਮਨਸਾ, ਹੇਕਕੇ: ਲਲੇ ਧੇਸੁਰੇ ਪਾ: ਤੁਬਾ ਪਾ: ਨਿਨੁ ਕੁਹੁਸਾਮਬਾਹਾਰੇ ਕੁਸਿੜ੍ਹ ਮੇਨਿ: ਤੁਨੁ ॥

68 सिमोन पत्रुसरे नोगप् पिरु, “आदाङ्गे, हाःत्लो पेगिगेबाबे? खेनेरक मेन्नप्पनाबा हिडमन केबिबा पाःन्जाकिकन केगतरो ॥

६९ खेनेरग निङ्गवारफुमाइडिल्ले केबाड्घेबा सेसे कुमानःन्नेर
फारआड आनिगे निःसुम्बे हेकक्याड् नसाःन् चोगुम्बेआड
वाररोऽ”

७० हेक्कयाङ् येसुरे मेत्तुसि, “इङ्गार खिनिर थिक्-नेत्तहार सेःकिनडाङ् वात्तारो, कर खिनिरओ थिक्किन् माफेन्साम् पोःक्खेआङ् वात्तरो ॥”

71 (ये सुरे थिक्-नेत् हुः साम्बाहारो थिक् सिमोन इस्करियोतरे
कुस्सा: यहुदा इस्करियोतरे कुयाः म्बेओ पाः तुआड़ वये॥ खेलले
ता: न्दि खुनेर इडुलेकतरो ॥)

7

ये सूः न न कून्सारसि

੧ ਖੇਨ ਏਗਾਡੁ ਯੇਸੁ:ਨ ਗਾਲਿਲ ਥੁਮ ਖਿਰਿਬਾ ਪਾਡੁਭੇਨਹਾਰਾਂਓ
ਤਾਕਕਨਦੇਰ ਵਿਧੇਹੋ॥ ਖੁਨੇਗ ਯਹੁਦਿਆ ਥੁਮਲਾਮ੍ ਮਾ:ਡੁਘਾਏ ਵਾਰਮਾ
ਨਿਡੁਵਾਰ ਚੋਗੁ, ਥੇਆਡੁਭੇਲਲੇ ਯਹੁਦਿ ਲਾਮਲੀ:ਬਾਹਾਰੇ ਖੁਨੇਗ ਸੇਪਮਾ
ਫਾਹਾਡ ਮੇਸਗਰ ਮੇਵਿਧੇਹੋ॥

² कर यह दिवाहरे खनिर् साःङ्गग्निम तड़नाम्निन्* ताःमा इःत्तेल्ले

३ कुन्सारसिरे येसुःन् अकखे मेमेतु, “खेनेह कन्
तेन्निन् लेहेहआड् यहुदियाओ पेगेहओ, खेल्ले चोगुल्ले
खेप्पो खेनेह केजोगुबा निङ्वाह केमाबा याःम्बवहाह वेह
केहहसाम्बाहाहरेआडुम्निःसुरो॥

4 आत्तिन् मनाल्ले कुमिडसो कुधाःङ्गसो फोःमा निङ्वार
चोगुर, खेन चिङ्गसिङ्गमा मेनुनेन्लो ॥ हेक्केलतरिक् खेनेऽआङ्ग
निङ्वार केमाबा याःम्बकहार केजोगुर केवाने फारग्र इक्सादिङ्ग
खाम्बेकमो ओसेःन्धाकिसिङ्गेऽओ ॥”

5 थेआङ्गभेल्ले आबाडे कुन्सात्सिरेआङ्ग खुनेऽ नामेन्छारुन्लो ॥

6 येसुरे नोगप् पिरुसि, “इङ्गार आयेम्मिन् मेन्दाए वाररो ॥
खिनिर्ग आप्फाल्लेसाङ्ग पेकमा केसुकितरो,

7 इक्सादिङ्ग खाम्बेकमोबाहारे खिनिर् चिःप्पा
केमेन्छुकितन्लो, कर खेङ्गहारे मेजोगुबा याःम्बकहार ताप्फेम्बा
चोःक मेत्तुङ्गसिङ्गबाल्ले चोगुल्ले इङ्गार मेजिःत्तारो ॥

8 तड्नाम्मो खिनिर् थो यरुसलेम्मो पेगेम्मेऽओ ॥ इङ्गार आल्लो
मेबेककान्, थेआङ्गभेल्ले इङ्गार आयेम्मिन् मेन्दाए वाररो ॥”

9 येसुरे अकखे पाःतुर गालिलओए वये लाररो ॥

येसुरे तड्नाम्मो हुरुसिर

10 कर येसुरे कुन्सात्सि तड्नाम्मो मेबे हेक्कयाङ्ग येसुःन्नाङ्ग
आत्तिन् मनाहारेआङ्ग मेन्निए स्वाःत्ताङ्ग यरुसलेम्मो पेरो ॥

11 आल्ल तड्नाम्मो यहुदि लाम्लोःबाहारे खुनेऽ मेगोःतुर अकखे
मेबाःतु, “कन् मनान् आत्तान् पेबे?”

12 यरिक् मनाहारे येसुरे कुयाःम्बेओ स्वाःत्ताङ्ग मेजेकखु ॥
कुभारे मेबाःतु, “खुनेग्र नुःबा मनारो” कर वेझहारे मेबाःतु, “मेन्,
खेल्लेग मनाहार इङ्गलेकतुसिर वाररो ॥”

13 कर यहुदि लाम्लोःबाहार मेगिरुसिबाल्ले चोगुल्ले
आत्तिन्हारेआङ्ग मनाहारे मेघेप्सुर येसुरे कुयाःम्बेओ मेम्बारेन्लो ॥

14 हेक्कयाङ्ग तड्नाम्मिल्ले कुलुम्मो येसुःन् माङ्गहिम्मो थो पेआङ्ग
मनाहार निसाम् हुरुमा हेकतुसिरो ॥

15 यहुदि लाम्लोःबाहारे खुनेह कुनिसाम्मिन् मेघेप्सुआङ् खुनिह निङ्वार मयेर अक्खेलत्रिक् मेबाःतु, “कन् मनाःल्ले मेन्हुरसिङ्डेः आक्खेलत्रिक् आनिह हेक्के कन् निसाम्मिन् लेस्सुबे?”

16 येसुरे खेङ्हार नोगप् पिरुसि, “इङ्गार आनिसाम्मिङ्ग आबाडे इङ्गारइन् मेंन्लो, कर कड्ग इङ्गार याप्मि केबाङ्बा निङ्वारफुमाङ्लाम् त्येबारो॥

17 आत्तिन् मनाःल्ले निङ्वारफुमाङ्लिल्ले कुनिङ्वार हेक्के चोःकमा निङ्वार चोगुर, खेल्ले इङ्गार आनिसाम्मिन् निङ्वारफुमाङ्लाम्बा त्येबाबि इङ्गार आबाडे पाःतुङ्बाबि फारआङ् कुसिङ्ड निःतुररो॥

18 आबाडे युक्कोलाम्केबाःप्पाहारेग आबाडे मिङ्ग्सो इङ्गधाःङ् मेगोःतुररो, कर आत्तिल्ले खुनेह केबाङ्बान् मिङ्ग्सो इङ्गधाःङ् पिमा निङ्वार चोगुर, खेल्ले सेकखा पाःन् पाःतुररो॥ हेक्क्याङ् खुनेहओ थेआङ् इङ्लेक्पा पाःन् होःप्लो॥

19 मोसारे खिनिह साम्योथिम् केबिरि, कर खिनिह आत्तिन्हारेआङ् केन्दःतुम्मिन् केन्नाःतुम्मिन्॥ हेक्केल्ले थेआङ् खिनिह याप्मि सेप्मा केगोःत्तिबाबे?”

20 खेन् मनाहारे खुनेह नोगप् मेबिरु, “खेनेहग फेन्साम्मिल्ले केयाङ्घेआङ् केवारो! हाःत्ले खेनेह सेप्मा केगोःतेबे?”

21 येसुरे खेङ्हार नोगप् पिरुसि, “इङ्गारग लत्छा मनाधिक् नाःम्सिङ्डमा येन्नो नुसुङ्डिल्ले खिनिह निङ्वार मयेरो॥

22 कर खिनिहआङ् मोसारे केबिरिबा हर्दो हेक्कमा साम्योथिम्मिन् केनाःतुम् केइःतुम्माङ् नाःम्सिङ्डयेन्नोए खिनिह साःहारेन् हर्दो केहेगुम् केबिरुम्सिम्मिल्ले खिनिहआङ् साम्योथिम्मिन् केभेःन्दुम्लो॥ (सेकखाःल्ले कन् हर्दो हेक्कमा साम्योथिम्मिङ्ग मोसालाम् मेःन्, कर कड्ग अब्राहाम्लाम् पोःक्खे येबारो॥)

23 आल्ल मोसारे कुसामयोथिम्नि* मेबेःनेन्ल फारआड्‌
नाःम्सिड्येन्नो खिनिर् सा:हारेन् हर्दी हैकमा या:म्बक् केजोगुम्ने
फारग्र, इडुगार कन् मना:न् ना:म्सिड्मा येन्नो नुसुड्डिल्ले थेआड्‌
इडुगारन् खिनिर् या:क्लेऱबाबे?

२४ मना ओमेप्मासिआड्मेःन् कर सेक्खाओ खासेन्
लोःन्देम्मेऽओ ॥”

निङ्गवारफुमाङ्गडिल्ले सेःन्दबा येसु

25 खेन येम्मो यरुसलेम केयुड्बा कुभा मनाहार अकखे मेमेत्तिड्ड,
“मेःम्बे, सेप्पा मेगोः तर मेवाह्बा मनाःन बा कन मेःम्बि?

26 कर कडूग मनाहारे मेघेप्सुरए पाःत्ल वाररो॥ हेककेसाडू
खेडूहारे थेआडू मेम्मेतुन्नो॥ मेःम्बे, आनिन्दि लाम्लोःबाहारे
खुनेए निङ्वारुमाडूडिल्ले सेन्दुबा स्त्रिस्त फारआडू कुसिङ्ग
मेनिःत्तवि?

२७ कनु मनाः न् आत्तोलाम् त्ये केलङ्बा आनिः सुम्लो ॥
 कर निङ्गवार्फुमाङ्गडिल्ले सेन्दुबा खिस्तेन्ताल्लेग खुनेह
 थाः मिंडुलकलो, खुनेह आत्तोलाम् ताः केलङ्बा आतिल्ले आड़
 मेनिः सन्लो ॥”

28 येसुरे माड्हिम्मो हुरुसिर पत्थेल्ले यम्बा इक्लाओ
 अक्खेलतरिक पारे, “ओरो, खिनिर इडूगारु कुसिंड याप्पि
 केनिःतिर् हेक्कयाड् आत्तोलाम् त्याड्बा खेन्नाड् खिनिर्
 केनिःसुम् कर इडूगारु आबाडे त्याड्बा मेन्लो॥ इडूगारु याप्पि
 केबाड्बाड्ग सेक्खाए चोःक् हेक्कयाड् खुनेऱग खिनिर् कुसिंड
 केनिःतिम्मन्लो,

29 कर इङ्गार्ग खुनेह कुसिङ् निःतुङ्लो, थेआङ्भेल्ले
खनेहलाम्बा त्याङ्बा हैक्कयाङ् खनेह पाङ्घाङ्बारो ॥”

* 7:23 ମୁଖ୍ୟମାନ ମୁଖ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମୁଖ୍ୟମାନ (ଲେବି ୧୨.୩ ହେକକ୍ୟାଡ୍ ତୋଲିଲିଙ୍ଗସୁମ୍ ୧୭.୧୦) ଅଙ୍ଗେକ୍‌ଵାସାଃନ୍ ସାଵା:ନ୍ତିଷ୍ଠଳାଡ୍ ଯେତିଛ ଯେନ୍ନେ ହର୍ଦୀ ହେକମା କେବୋ:ଦ୍ବା ବ୍ୟୋରୋ ॥

३० येसुरे अक्खेलतरिक् पा: तुल्ले मनाहारे खुनेऽ तेम्मा मेगोः तु,
कर आतिन्हारे आङ् खुनेऽ मेन्छुस्सुन्लो, थे आङ् भेल्ले खुनेऽ
कुयेमिन् मेडुगेते वयेरो ॥

३१ हेक्केसाड़ यरिक् मनाहारे खुनें नसाःन् मेजोगुरो ॥
 हेक्कयाड़ खेड़हारे अकखे मेबाःतु, “निड्वात्फुमाड़डिल्ले
 से:न्दुबा ख्रिस्तेन्ताःल्ले कन् मनाःनुःल्लेआड़ यरिक् निड्वार
 केमाबा याःम्बकहार चोगुबि?”

३२ मनाहार् येसुरे कुयाःम्बेओ स्वाःत्ताङ् खुस्खुस् लतरिक्
 मेबारेबा फरिसिहारे मेघेप्सुरो हेक्कयाङ् तुम्निङ्वारुसाम्बाहार्
 नु फरिसिहारे माङ्ग्हिम्मोबा तिलिङ्गाहार् खुनेर् कुदेस्से
 मेबाङ्गुसि ॥*

33 कर येसुरे मेत्तुसि, “इडगाऱ्ग खिनित्तु सप्फारक् कप्पो वारुआरो हेक्कयाङ् याप्पि केबाङ्बाल्लो नुःङ्डा पैःक्कारो॥

३४ खिनिर् याप्मि केगोःतिर् कर याप्मि केङ्घोःसिन्लो हेक्कयाङ्
इङ्गात् पे:क्काबा तेन्नोआङ् केप्मा केन्छुवितल्लो ॥”

35 यहुदि लाम्लोःबाहार सेःन्मेलाप्सिङ्, “मे:म्बे, खुनेः
 आत्तो पे:क्मा निङ्वार चोगुर वारआड् आनिः तुम्मा
 आन्छुक्तुम्मिन्बाबे? खुनेः वैः लाजेःओ केयुड़बा
 मनाहारो पे:क्काडु थिम्मेन्दडु सुवाइहार हरुसिबाबि?

36 खिनि याप्पि केगोःतिर कर याप्पि केन्दुमिन् हेक्कयाङ्
आत्तान् पैःका खेन् तेन्नोआड् केप्पा केन्छुकतुम्मिल्लो लरिक्
थे पा:त्तबाबे?”

हिङ्गमन् केबिबा च्वाःत्

* 7:32 अविवाहिता अविवाहिता विवाहिता विवाहिता, हेक्कयाङ् तुम्निड्वारुसाम्बाहारे खुनिर युक्को याःम्बक मैजोगुरे ॥

37 हेक्कयाङ् तड्नामरे कुनुप्पा नु केयेकपा येन्नो येसुःन्
 येमिङ्गुडाङ् यम्बा इकलाओ मनाहार अकखेलतरिक् मेतुसिरो,
 “स्थिनिः लम्मो कुवागेमिःबालले इडंगाहओ ताआङ् थुङ्गरो॥

३८ साम्योसाप्लाल्ले पातुबा कुइसिःक इडगाह याप्ति नसाःन्
केजोःकपाल्ले कुसिगाङ्गलाम् हिडमन् केबिबा च्वातिन् यङ्घङ्घङ्घ
कुइसिःक पुन्लःन्लो ॥”

39 कङ्ग येसुरे सेसेमाङ्गिल्ले कुयाःम्बेओ पा:नुबारो ॥
थेआङ्गभेल्ले खुनऽहो नसाःन् केजोःकपाहात्रे सेसेमाङ्गिल्ल
मेघोःसुबा पोःकर्वेआङ्ग वयेरो ॥ सेसेमाङ्गिल्ल खेन् येम् थारिक
मेम्बाङ्गडे वयेरो, थेआङ्गभेल्ले येसुःन् साङ्ग्राम्पेदाङ्गडे मेन्नुःङ्ग
मेम्बेःकके वयेरो ॥*

ये॒सुरे॑ कु॒या॒ः॑म्बे॒ओ॑ पा॒ः॑न्धङ्॒

४० हेक्क्याङ् कन् मेघेषुआङ् मनाहारे अकर्खे मेबाःतु,
 “सेक्खासाङ् कन् मनाःङ्ग ताः लरिक् इःप्मनाबा
 माङ्निङ्वारपाःन् केबाःप्पेन्नेरो॥”*

४१ वेरहारे मैबाःतु “खुनेग निङ्वारुफुमाड्डिल्ले सेन्दुबा
ख्रिस्तरो” कर आल्लसाड वेरहारे अकखेलरिक् मैबाःतु,
“कड़ग पोःड़माए मेसुक्नेन्लो, थेआड्भेल्ले ख्रिस्तेड़ग गालिल
थम्मोलाममेदानेन्लो ॥

४२ साम्योसाप्लाओ तोःन्दोःन्नाड् साप्तेआड् पत्लो,
 'निङ्गवारुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेड्ग दाउद हाड्डिल्ले
 कुहिम्सयड्लाम् हेक्याड् दाउद हाड् वयेबा बेथलेहेम पाड्जुम्मो
 सावाःन्धिड्लो ॥' ”*

४३ अकर्वेलहरिक् येसुरे कुयाःम्बेओ मनाहारे खुनिर् निङ्वार्
मेदडेन्नाडम्पेसेरो ॥

86 * 7:42 00000 02

44 कुभारे खुनेह तेम्मा मेंगोःतु, कर आतिन्हाहरेआड़खुनेह हुक्
मेन्याकुत्नलो ॥

45 हेकक्याड़ खुनेह कुदेम्से केदाःबा माड़हिम्मोबा तिलिड्गाहार,
तुम्निड्वाहरे फुसम्बाहार नु फरिसिहाहरे आम्भा मेनुःकर्खे मेबेरो ॥
खेड्हाहरे माड़हिम्मोबा तिलिड्गाहार से:न्मेदोसुसि “थेआड़ खुनेह
केन्देम्सुम्मिन् केन्दारुमिम्बाबे?”

46 खेड्हाहरे नोगप् मेबिरुसि, “आतिन्नाड़ खेन् मनाःन् हेकके
पारेबाग मेड्घवेम्मे वाररो ॥”

47 हेकके:ल्ले फरिसिहाहरे खेड्हाहरे मेमेत्तुसि, “मेःम्बे,
खिनिःआड़ खेल्ले कुइड्लेकको केद्धयेड्हिबि थेमाबे?

48 आनिः लाम्लोःबा नु फरिसिहाहरे खुनेहओ नसाःन् मेजोगुआड़
वारबि?

49 आतिल्लेआड़ मेन्जोःकके वार ॥ कन् साम्योथिम्मिल्ले
कुयाःम्बेओ थेआड़ मेल्लेमनाबा मनाहाहरेरक् मेजोगुआड़ वाररो ॥
कन् मनाहाहरग निड्वाहरे फु साड़ग्रारे तेत्तुसिआड़ वाररो ॥”

50 तगि थिक् सेन्दिक् येसुरे कुदुम्से केबेकपा निकोदेमस
मेप्मनाबा खुनिः लुम्मोबा थिक् फरिसि लाम्लोःबान् पारेरो,

51 “मेःम्बे, खेन् मनाःल्ले थे चोगुर वार केलाबान् नुःरिककाड़
कुसिड़ मेनिःते आप्तिक् कुःप्पा आनिः साम्योथिम्मिल्ले
आबिरबि?”

52 हेकके:ल्ले खेड्हाहरे नोगप् मेबिरु, “खेनेहआड़
गालिललाम्मे केद्धयेबाबि? खेनेह आबाडे साम्योसाप्लाःन्
निःरे साररे, गालिललाम्बाग आप्फाल्लेआड़ माड़निड्वाहपाःन्
केबाःप्पेन्मेदानेन्लो ॥”

53 ((हेकक्याड़ मनाहार आबाडे हिम्हिम् मेनुःकर्खे मेबेरो ॥

8

1 कर येसुःन् जैतुन कोःकमाओ पेरो ॥

चागेराम्मा मेन्छुमारइन्

२ हेक्याङ् कुदाः निकमा खाओः तेनुमेः ने खुनेर माङ्गहिमो त्ये ॥
 हेक्याङ् खेप्पो मनाहार चुम्मा मेहे: कते आङ् खुनेर युड्सिङ्डाङ्
 खेड्हार निसाम हर्मा हे: कतसि ॥

३ हेक्क्याङ् साम्योथिम्साम्बाहार नु फरिसिहारे चाराम्मा
याम्बक् चोगुर पत्थेल्ले मेदेम्सुमा मेन्छुमात्रधिक् खेप्पो
मेदारुआड मनालप्हारे खुनिर तगि मेयेप्सु॥

४ खेड्हारे येसुन् सेन्मेदोमु, “सिक्साम्बे, कन मेन्छुमाझन् चाराम्मा यांम्बक चोगेर पत्थेल्लोए मेदेम्सआड तारुम्बेबारो ॥

५ सामयोथिम् साप्लाओ मोसा:ल्लेग अक्तडमा मेन्छुमारइन्
लुड्डिल्ले लेप्पा सेप्पा फारुआड् इड्जाःङ् पिरिगेआड् वाहरे,
कर खेनेऱग थे याप्पि केमेप्पे?”*

६ खेड्हारे खुनेः पा:न्नो थाःमाआड् कुदकलेड्वाओबा
पा:न्निन् खोःमा फाहआड् कन् से:न्मेदोसुआड् वये, कर येसुःन्
थुःडासिड्डाड् खाम्बाड़ो थेधेइ कुहक्योःल्ले साप्तर युडे॥*

७ खेड्हारे एत्लेड्ह से:न्मेदोसुबाल्ले चोगुल्ले खुनेत पोगेआड्ह खेड्हार मेतुसि, “खिनिरओ आल्लो थारिक् लायो मेन्जो:क्के केवार्बा हांत् वार? हारार बा खेल्लेए केरेक्नुःल्ले तगि कन् मेन्छुमारइनु लुड्डिल्ले लेप्तररो ॥”

8 खुनेह याम्मो अःक्खुम् फन्छिङ्डाङ् खाम्बाङ्डो साप्मा हे:क्तुरो ॥

9 कन् पा:न्निन् मेघेषुआङ् केरेक्नुःल्ले तगि तुम्भाक्सा हेक्क्याङ् खेन्नाङ् योबाहाह थिक् थिक् लश्रिक् पे:कमा मेहेःक्तेरो ॥ हेक्क्याङ् खेष्मो येसुःन् नु खेन् मेन्छुमाङ्डिन्लक् याःक्तेत्तिरो ॥

10 हेक्क्याङ् येसुःन् पोगेआङ् खेन् से:न्दोसु “मामुए, खेनेह पा:न् केधिक्पाहाह आत्ति मेबेबै? हा:त्त्वेआङ् खेनेह पा:न् केन्धिक्तेन्बि?”

11 खेन् मेन्छुमाङ्डिल्ले नोगप् पिरु, “होःप्लो, आदाङ्बे�!”

हेक्केःल्ले येसुरेआङ् मेत्तु, “इङ्गाहआङ् मेधिक्नेन्लो ॥ पेगेहओ, कर याम्मो आप्फाल्लेआङ् लायो मेजोगेन्नेहओ ॥”))

येसुःङ्ग इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा ओःत्तिरो

12 हेक्क्याङ् येसुरे याम्मो मनाहाह मेत्तुसि, “इङ्गाह इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा ओःत्तिआरो ॥ हा:त्त्वे इङ्गाह नसाःन् चोःक्का खेन्नु हिङ्मन् केबिबा ओःत्तिःन् वाह हेक्क्याङ् आप्फाल्लेआङ् खेन् खादाम्मो लाङ्घेःक्मा मेबोःङ्नेल्लो ॥”

13 फरिसिहाहरे खुनेह मेमेत्तु, “खेनेह आबाडे केयाःम्बेओ केबाःत्तुरो हेक्क्याङ् केबाःत्तुबा पा:न्हाहग सेक्खा मेःन्लो ॥”

14 येसुरे खेङ्हाह मेत्तुसि, “इङ्गाह आबाःन्हाह आबाडे पा:त्तुङ्साङ् खेन् सेक्खाएरो, थेआङ्भेल्ले इङ्गाह आत्तोलाम् त्याङ्डाङ् आत्तान् पे:क्कार पत्ता खेन् नुःरिक्काङ् निःसुङ्लो कर खिनिरग इङ्गाह आत्तोलाम् त्याङ्बा हेक्क्याङ् आत्तो पे:क्कार पत्ता खेन् थेआङ् केन्निःसुम्मिन्लो ॥

15 खिनिरग मेन्छाम् थिम् कुङ्सिःक्के खासेन् केलोःन्दरो, कर इङ्गाहग आत्तिल्लेन्नाङ् खासेन् मेजोगुङ्डिन्लो ॥

१६ कर इड्गार स्वासेन् चोगुडने फात्य आघासेन्निन् सेकखाए पोःड्लो, थेआड्भेल्ले इड्गात्तरक् होःप्पारो॥ इड्गात्तुग याप्पि केबाड्बा पानुदिडु आम्बाआडु वात्तरो॥

१७ खिनिर् सामयोथित्मो नेपु मनाहात्रे थिक पा:न्नो
तङ्गसिआङ्ग तोःन्दि पिसुने फालग्र खेन् तोःन्दिन् सेकखाए पोःइलो
लररिक साप्तेआङ्ग पत्त्वो ॥*

१८ इङ्गार् आयाःम्बेओ तोःन्दि पिरुड्लो, हैक्क्याड् याप्मि
केबाड्बा पानदिड् आम्बारेआड् आयाःम्बेओ तोःन्दि पिरुरो ॥”

१९ खेङ्हारे खुनेह से:न्मेदोसु, “खेनेह केबा:तुर केनेबा पानुदिङ्केम्भाग आतो वार्बे?”

येसुरे खेड्हार नोगप् पिरुसि, “खिनिर्ग इड्गार याप्मि
कुसिङ् केन्निःतिन् हेक्क्याङ् पानुदिङ् आम्बाआड् कुसिङ्
केन्निःत्तुम्मिन्लो ॥ इड्गार याप्मि कुसिङ् केनिःत्तिल्लेग
आम्बाआड् कुसिङ् केनिःत्तम्बामेन्लो ॥”

20 येसुरे कन पाःन्हार माड्हिम्मो हुक्सोयाड्
 याकमनाबादैन्निल्ले कुबेसाड् निसाम हुरुसिर पत्थेल्ले
 पाःतुबारे, कर खुनेऱग आतिन्हारेआड् मेन्देम्सुन्लो थेआड्भेल्ले
 खनेऱ कयेम मेन्दाए वयेरो ॥

ये सरे कृयाः म्बेओ कुसिङ् मेनि� तन्

21 याडुसि येसुरे याम्मो खेडुहार मेतुसि, “इडुगार्ग पे:ककाआडु
खिनिर याप्पि केगोःतिरो॥ हेक्क्याडु खिनिर आबाडे
लायोओ केस्येइरो॥ इडुगार पे:ककाबा तेन्नो खिनिर ताःमा
केन्छकितन्लो॥”

22 हेक्केल्ले यहुदि लाम्लोःबाहार सेन्मेदोःसिंड्, “येसुन् आबाडे सेत्थिङ्गबाबि? खेल्ले चोगुल्ले इङ्गार पेक्काबा तेन्नो तामा केन्छुकित्तलो फारआइ पात्तबाबि?”

23 खुनेर याम्मो मेतुसि, “खिनिंग बा कहयोबानिडलो, कर इड़गार थोलाम्बाआरो॥ खिनिंग इकसादिड खाम्बेःक्सोबानिडलो कर इड़गार्ग मेन्नारो॥

24 ਖੇਲਿ ਚੋਗੁਲਿ ਖਿਨਿ ਆਬਾਡੇ ਲਾਯੋਹਾਰਾਂਓ ਕੇਸ਼੍ਟੇਵਿਗ
ਫਾਰਾਡ ਮੈਤਿਨਿਡੁਬਾਰੇ॥ ਇਣਗਾਰ ਹਾਂਤਾਂ* ਫਾਰਾਡ ਮੈਤਿਨਿਡੁਬਾਨ
ਖਿਨਿ ਨਸਾਂਨ ਕੇਂਜੋਗੁਮਿਨਿਲਲੇਗ ਖਿਨਿ ਸੇਕਖਾਏ ਆਬਾਡੇ
ਲਾਯੋਹਾਰਾਂਓ ਕੇਸ਼੍ਟੇਵਿਗ॥”

25 खेड़हारे से:न्मेदोस. “हेकके:ल्ले खेने? हा:त्नेबे?”

ये सुरे खेड़हार नोगप पिरुसि, “इड़गार हा:त्ता फारआड़ तगिनुए मेलिडल वारआबाने खनेअरो ॥

२६ इङ्गारग खिनिर् तकलेड्वाओ यरिक् पा:प्मा नु खिनिर्
फे:क्मा पा:न् कतुड्लो ॥ कर इङ्गार याप्मि केबाड्बान् सेक्खाए
चो:क्लो हेक्कयाड् खुनेलाम् खेप्सुड्बा पा:न्निलक् इक्सादिड्
खाम्बे:क्मोबाहार मेरउड्सिड्लो ॥”

२७ येसुरे पानुदिङ् कुम्बा निङ्वारुफुमाङ्गिल्ले कुयाःम्बेओ पातःत्बा फारुआडु खेडुहारे कसिङ् मेन्नि:तन्लो ॥

28 खेल्ले चोगुल्ले येसुरे खेड्हार मेत्तुसि, “खिनिर मेन्छाम्साःन् थाःङ् केबकखुमिल्ले इड्गार हा:त्ता फारआङ् निड्वार केघोःसुम्लो हेकवयाङ् इड्गार आबाडे मेबाःतान् कर इड्गार पानुदिङ् पाल्ले हुराराङ्बा पाःन्लक् पाःत्ता फारआङ् निड्वार केघोःसुम्लो ॥

२९ इङ्गार् याप्मि केबाङ्बाङ्ग सदादिङ् इङ्गानु वारो॥
खुनेत्रग आप्फाल्ले आङ्ग इङ्गार् एःक् मैल्लेते वारो, थे आङ्गभेल्ले
इङ्गार् सदादिङ् कनिंडवार् केदाबा याःम्बिक चोगडलो॥

३० खुनेऱ अकखेलरिक पाःतुल्ले यरिक मनाहारे खुनेऱो
नसाःन मेजोगरो ॥”

* **8:24** ମହାକାଶରେ ।୧୪ ଓ ନିଃବାରଫୁମାଙ୍କିଲିଲେ କୁମିଙ୍କିନ୍ “ଇଙ୍ଗାର ଖୁନେରା”
ଲତରିକ ପା:ତରୋ ॥

अब्राहाम्मिले कुमुङ्दाङ्गसा

31 येसुरे खुनेहओ नसाःन् केजोःकपा यहुदिहार मेत्तुसि, “इङ्गार सेक्खाए मेत्तिङ्ग, इङ्गार पाःतुङ्गबा पाःन्हारओ चक्मेल्लारए केबत्थिरने फारग्र सेक्खाए आहुसाम्बा केबोःकिखरो ॥

32 हेक्क्याङ्ग सेक्खाःन् कुसिङ्ग केनिःतुम्माङ्ग सेक्खाःल्ले चोःक्युम्भो केबिरिरो ॥”

33 खेड्हारे खुनेह नोगप् मेबिरु, “आनिगेग अब्राहामरे कुमुङ्दाङ्गसासिगेरो ॥ हेक्क्याङ्ग आप्फाल्लेआङ्ग आतिल्लेन्नाङ्ग कुयोःकपा मेम्बोःङ्गे वयिगेरो ॥ हेक्केल्ले आक्खेलरिक्चोःक्युम्भो केघोःसुम् लतरिक्य याप्मि केमेप्पाबे?”

34 येसुरे खेड्हारे नोगप् पिरुसि, “इङ्गार सेक्खाए मेत्तिङ्गलो, हाःत्ले लायो चोगुर, खेड्हंग लायोरे कुयोःकपा पोःङ्गलो ॥

35 आल्ल योःकपाङ्ग सदादिङ्ग हिम्सयङ्गडोबा मेन्नलो, करसाःङ्ग सदादिङ्ग हिम्सयङ्गडोबारो ॥

36 खेल्ले चोगुल्ले निङ्गवारफुसाःल्ले चोःक्युम्भो केजोगिने फारग्र सेक्खाए खिनिर चोःक्युम्भो केबोःकिखरो ॥

37 खिनिरग अब्राहामरे कुमुङ्दाङ्गसानिङ्ग फारआङ्ग निःसुङ्गलो, हेक्केसाङ्ग याप्मि सेप्पा केगोःत्तिरो थेआङ्गभेल्ले इङ्गार हुरनिङ्गबा निसाम्मिन् खिनिर निङ्गवारओ युङ्गमा केन्देन्दिन्लो ॥

38 इङ्गारग पानुदिङ्ग आम्बानु वयाङ्गडिल्ले निःसुङ्गबा पाःन्हारए पाःतुङ्गलो, कर खिनिरग खिनिर पाःलाम् केघेप्सुम्बान्लक्क केजोगुम्लो ॥”

39 खेड्हारे खुनेह नोगप् मेबिरु, “आनिगे पानुदिङ्ग पाःङ्ग अब्राहाम्मिन्नरो ॥”

हेक्केल्ले येसुरे खेड्हार मेत्तुसि, “खिनिर अब्राहामरे कुस्साः केवयिल्लेग अब्राहामरे चोगुबा कुइसिःक्के केजोगुम्लो ॥

40 इङ्गारग निङ्वारुमाङ्लाम् खेप्सुङ्बा सेकखाःने खिनिर् मेत्निङ्लो, कर खिनिर्ग याप्मि सेप्मा केगोःत्तिरो ॥ अब्राहामरेग हेकके मेजोगुन्लो ॥

41 खिनिर् आबाडे पाःल्ले चोगुबा याःम्बकहारए खिनिर् केजोगुम्ल केवयिरो ॥”

खेङ्हारे खुनेऱ् मेमेतु, “आनिगे खोरसासिगेग मेन्लो! निङ्वारुमाङ्लिन्ने आनिगे पानुदिङ् पाःरो ॥”

42 येसुरे खेङ्हार नोगप् पिरुसि, “सेकखाए निङ्वारुमाङ्लिन् खिनिर् पा वयेल्लेग इङ्गार याप्मि मिःम्जि केमेत्तिमेन्, थेआङ्भेल्ले इङ्गारग निङ्वारुमाङ्लाम् त्याङ्बारो, इङ्गार आबाडे त्याङ्बा मेन्लो कर खुनेऱ् इङ्गार पाङ्घाङ्लबारो ॥

43 इङ्गार पाःतुङ्बा पाःन्निन् थेआङ्भेल्ले कुसिङ् केन्निःतुम्मिम्बाबे? थेआङ्भेल्ले इङ्गार आबाःन्जाकिकन् खेम्मा केन्छुकतुम्मिन्लो ॥

44 खिनिर् पाःङ्ग माफेन्साम्लो हेकक्याङ् खुनेऱ् हेकके चोःक्मा खिनिर् सिरार थाङ्लो ॥ खेङ्ग तोलिङ्सोमुआङ्धोए मेन्छाम् याप्मि केसेप्पा वये ॥ खेल्ले सेकखाःन् चिःत्तुरो, थेआङ्भेल्ले सेकखाःन् खुनेऱओ होःप्लो ॥ खुनेऱ ताप्फेम्बा कुसुत्नाःन् कुइसिःके इङ्लेक् पाःत्लो, थेआङ्भेल्ले खुनेऱग इङ्लेक् केबाःप्पा हेकक्याङ् इङ्लेक्के पाःन्हारे कुम्बारो ॥

45 इङ्गार सेकखाःन् मेत्निङ्साङ् खिनिर् नसाःन् केन्जोगुम्मिन्लो!

46 खिनिर्ओ आत्तिल्ले इङ्गार लायोबा मेप्मा सुक्काबे? इङ्गार सेकखा पाःन् मेत्निङ्साङ् थेआङ्भेल्ले खिनिर् नसाःन् केन्जोगुम्मिम्बाबे?

47 निङ्वारुमाङ्लिल्ले कुमनाहारे खुनेऱ पाःतुबा पाःन्निन् मेघेप्सुरो ॥ खिनिर्ग निङ्वारुमाङ्लिल्ले कुमना मेन्निङ्लो, खेल्ले चोगुल्लेए खिनिर् कुबाःन्निन् केङ्घेप्सुम्मिन्लो ॥”

ये सुःन् अब्राहाम्मिनुःल्ले यम्बा

48 यहुदिहात्रे ये सुःन् नोगप् मेबिरु, “खेनेऽ सामरि सुवाङ्गाने हेक्क्याङ् खेनेऽ फेन्साम्मिल्ले केदरेआङ् वाऽ फाऽआङ् आनिगे पा:तुम्बेबा पा:न्निन् सेक्खाएरो॥”

49 ये सुरे खेङ्गार मेतुसि, “इङ्गारग फेन्साम्मिल्ले मेन्याङ्डेवाऽआरो॥ इङ्गार पानुदिङ् आम्बा:न् मिङ्गो इङ्धाःङ् पिरुङ्, कर खिनिग इङ्गार इङ्धाःङ् याप्पि केम्बिरन्लो॥

50 इङ्गारग आप्फेक् आमिमिदिङ्डिन् मेगो:तुड़डिन्, कर निङ्वारफुमाङ्डिल्ले आमिमिदिङ्डिन् कोःतुर्, हेक्क्याङ् खुनेऽए खासेन्लोःम्बारो॥

51 इङ्गार सेक्खाए मेत्निङ्, आतिल्ले आनिसाम्मिन् इःतु ना:तुर्, खेन् आप्फाल्लेआङ् मेसिःनेन्लो॥”

52 हेककेःल्ले यहुदिहात्रे खुनेऽ मेमेतु, “आल्ल खेनेऽ सेक्खाए फेन्साम्मिल्ले केयाङ्घेआङ् केवाऽ केलःबान् कुसिङ् निःतुम्बेरो॥ थेआङ्भेल्ले अब्राहाम्मिन् नु माङ्निङ्वारपा:न् केबा:प्पाहार काक् मेस्ये मेघेरे, कर खेनेऽ, आतिल्ले इङ्गार आनिसाम्मिन् इःतु ना:तुर्, खेन् आप्फाल्लेआङ् मेसिःनेन्लो लश्चिक् केबा:तुरो॥”

53 खेनेऽ आनिगे सुधेबा ताकथेबा अब्राहाम्मिनुःल्लेआङ् यम्बानेबि? खुनेग स्ये हेक्क्याङ् काक् माङ्निङ्वारपा:न् केबा:प्पाहारआङ् मेस्येरो॥ खेनेग आबाडे हाःत्ता केलःबे?”

54 ये सुरे नोगप् पिरुसि, “इङ्गार आबाडे चम्सिङ्डाने फाल्ग खेङ्ग थेआङ् मेन्लो, कर खिनिग आनिगे निङ्वारफुमाङ् केमेतुम्बा पानुदिङ् आम्बारेए इङ्गार आमिमिदिङ् चोगुरो॥”

55 खिनिग खुनेऽ कुसिङ् केन्निःतुम्मिन्छाङ् इङ्गार खुनेऽ कुसिङ् निःतुड़लो॥ इङ्गार खुनेऽ कुसिङ् मेनिःतुड़डिन् लश्चिक् पा:तुड़ने फाल्ग खिनिग हेककेए इङ्गार इङ्गलेकके पौःङ्डारो,

कर इङ्गार खुनेऽ कुसिङ् निःनुङ्डाङ् कुबाःन्जाकिन् इःनुङ्
नाःनुङ्लो ॥

56 खिनिः सुधेबा ताकथेबा अब्राहामरेआङ् कन् आदाःमा येमिन्
ओमेप्मा फारआङ् साशरिक् कुसिक् समेआङ् वये ॥ हेक्क्याङ् खेन्
येन्निन् निःसुआङ् सःत्तेरो ॥”

57 यहुदिहारे खुनेऽ मेमेत्तु, “खेनेग तड्बे डागिप्पाङ्
(५०) मेङ्गेते केवार हेक्केल्ले आक्खेलरिक् अब्राहामिन्
केनिःसुआङ् केवार्बे?”

58 येसुरे खेङ्हारे मेत्तुसि, “हेक्केल्ले इङ्गार सेक्खाए
मेनिङ्लो, अब्राहामिन् सावाःन्छिङ्डमानुःल्ले तगिआङ्धोए
इङ्गार वारआरो ॥”

59 हेक्के पा:तुल्ले खेङ्हारे खुनेऽ लेप्मा सेप्मा फारआङ्
लुङ् मेघप्सु,* कर येसुःन् चिङ्गिङ्डाङ् माङ्हिम् लक्खुम्मोलाम्
स्वाःताङ् लःन्दे पेरो ॥

9

येसुरे मिकफःम्बान् खानिःमा केसुकपा चोगुङ्

1 येसुःन् लाङ्हेगेर वयेल्ले सावाःन्छिङ्डाङ्होएबा मिकफःम्बा
मनाधिक् निःसु ॥

2 कुहुसाम्बाहारे येसुःन् सेन्मेदोसु, “सिक्साम्बे, थेआङ् कन्
सावाःन्छिङ्डिल्लेसा मिकफःम्बा पोःक्खेबाबे? कन् मनाःल्ले
आबाडे कुलायोःल्ले चोगुल्लेबि, इ कुम्बा कुम्मासिरे खुन्छित्
लायोःल्ले चोगुल्लेबि?”

* **8:59** ॥८:५९॥ ॥८:६०॥ ॥८:६१॥ ॥८:६२॥ ॥८:६३॥ ॥८:६४॥
॥८:६५॥ ॥८:६६॥ ॥८:६७॥ ॥८:६८॥ ॥८:६९॥ ॥८:७०॥ ॥८:७१॥ ॥८:७२॥
॥८:७३॥ ॥८:७४॥ ॥८:७५॥ ॥८:७६॥ ॥८:७७॥ ॥८:७८॥ ॥८:७९॥ (लेखि
२४.१३-१६) ॥

3 येसुरे नोगप् पिरुसि “कङ्ग आबाडे कुलायोःन् नु कुम्बा कुम्मासिरे खुन्छिर लायोःल्ले चोगुल्लेआङ् मःन्, कर निङ्वारुफुमाङ्डिल्ले कुमुकसामिन् खुनेऽओ निधाःप्ल फारआङ् अकखे पोःकखेबारो ॥

4 लेन्दिकसा इङ्गार याप्ति केबाङ्गबाल्ले कुयाःम्बविकिन् आनिर चोःकमा पोःङ्ग्लो ॥ सेन्दिक् पोःङ्गडाङ्ग हा॒ःत्ताङ् याःम्बक् चोःकमा मेसुकनेन्लो ॥

5 इक्सादिङ् खाम्बे॒ःकमो वारआर थारिक् इङ्गार इक्सादिङ् खाम्बे॒ःकमोबा ओःत्तिआरो ॥”

6 अकखे पा॒ःत्तुर खुनेऽखाम्मो थ्या॒ःत् थो॒ःकतु हेक्कयाङ् खाम्मिन् कुध्या॒ःत्तो सरुआङ् खेन् मिकफःम्बान् मेत्तु, “पेगेऽआङ् सिलोआम वाबाकको केमिकिकन् वाहप्तेऽओ” (हिब्रू पा॒ःन्नो सिलोआम फारइङ्ग “पाङ्गमनाबा” पोःङ्ग्लो) ॥ खेल्ले चोगुल्ले खेन् मनाःन् पेआङ् कुमिकिकन् वाहप्तु हेक्कयाङ् खागेनिःबा पोःकखेआङ् कुहिम्मो पेरो ॥

8 खेल्ले कुबाङ्गभेत्साबाहार नु खेल्ले चानाःकतुबा केनिःबा मनाहारे॒ मेबा॒ःत्तु, “मे॒ःम्बे॒! कन् बा खेन् चा केनाःकपार केयुङ्गबान् मे॒ःम्बि॒?”

9 कुभारे॒ मेबा॒ःत्तु, “ओबे॒!” वेऱहारे॒ मेबा॒ःत्तु, “मे॒ःन् कङ्ग खेन् हेक्केरक् निधा॒ःप्पे॒”

कर खेन् मनाःल्ले “खेन् मनाःन् बा इङ्गारएरो” मेत्तुसि ॥

10 खेङ्गहारे॒ से॒ःन्मेदोसु, “आकखेलरिक् खेनेऽखानि॒ःमा केसुकपा केबो॒ःकखेबे॒?”

11 हेक्के॒ःल्ले खेङ्गहार नोगप् पिरुसि, “येसु मे॒मेत्तुबा मनाःल्ले आमिकको खाम्लेक्वाःन् फत्ताङ् पिराङ् हेक्कयाङ् ‘सिलोआमवाबाकको पेगेऽआङ् केमिकिकन् वाहप्तेऽ’ मेत्ताङ् ॥

ਖੇਲਲੇ ਚੋਗੁਲਲੇ ਇੜਗਾਰਾਡ੍ ਪੇਗਾਡ੍ਡਾਡ੍ ਖੇਨ ਆਮਿਕਕੋ ਫਤਛਾਡ੍
ਪਿਰਾਡ੍ਬਾ ਖਾਮਲੇਕਵਾ:ਨ੍ ਵਾਹਪਤੁਡ੍ਡਿਲਲੇ ਨਿ:ਮਾ ਸੁਕਤੁਡ੍ਡਲੋ ॥”

12 ਖੇਡਹਾਰੇ ਧਾਮਮੋ ਸੇ:ਨਮੇਦੋਸੁ, “ਖੇਨ ਮਨਾ:ਨ੍ ਆਜੀਤੋ ਵਾਰ?”

ਖੁਨੇਰ ਨੋਗਪ ਪਿਰਸਿ, “ਇੜਗਾਰ ਮੈਨਿਆਨਲੋ” ॥

13 ਹੇਕਕੇ:ਲਲੇ ਮਨਾਹਾਰੇ ਖੇਨ ਖਾਨਿ:ਮਾ ਕੇਸੁਕਪਾ ਕੇਬੋ:ਡ੍ਬਾ
ਮਿਕਫ:ਮੰਬਾਨ੍ ਫਰਿਸਿਹਾਰੇ ਮੇਦੇਰੂਰੇ ॥

14 ਆਲਲ ਧੇਸੁਰੇ ਸਰੂਬਾ ਖਾਮਿਲਲੇ ਖੇਨ ਮਿਕਫ:ਮੰਬਾਨ੍ ਖਾਨਿ:ਮਾ
ਕੇਸੁਕਪਾ ਚੋਗੁਬਾ ਧੇਨਿਡ੍ਗ ਨਾ:ਮਿਸਿਡ੍ਗੇਨ੍ ਵਧੇਰੇ ॥

15 ਖੇਲਲੇ ਚੋਗੁਲਲੇ ਖੇਨ ਮਨਾ:ਨ੍ ਆਕਖੇਲਤਰਿਕ ਖਾਨਿ:ਮਾ ਕੇਸੁਕਪਾ
ਕੇਬੋ:ਕਖੇਬੇ ਫਾਰਾਡ੍ ਫਰਿਸਿਹਾਰੇ ਸੇ:ਨਮੇਦੋਸੁ ॥ ਹੇਕਕੇ:ਲਲੇ ਖੇਲਲੇ
ਨੋਗਪ ਪਿਰਸਿ, “ਧੇਸੁ ਮੇਪਨਾਬਾ ਮਨਾ:ਲਲੇ ਖਾਮਲੇਕਵਾ:ਨ੍ ਆਮਿਕਕੋ
ਫਤਛੁ ਪਿਰਾਡ੍ ਹੇਕਕਧਾਰ ਇੜਗਾਰ ਖੇਨ ਖਾਮਲੇਕਵਾ:ਨ੍ ਵਾਹਪਤੁਡ੍ਡਿਲਲੇ
ਖਾਨਿ:ਮਾ ਕੇਸੁਕਪਾ ਧੋ:ਕਖਾਡ੍ਡਲੋ ॥”

16 ਕੁਭਾ ਫਰਿਸਿਹਾਰੇ ਅਕਖੇ ਮੇਬਾ:ਤੁ, “ਕਨ੍ ਧੇਸੁ ਮੇਪਨਾਬਾਡ੍ਗ
ਨਿਡਵਾਰਫੁਮਾਡ੍ਲਾਮ੍ ਤਧੇਬਾ ਮੇ:ਨਲੋ, ਥੇਆਡ੍ਭੇਲਲੇ ਖੁਨੇਰ
ਨਾ:ਮਿਸਿਡ੍ਗੇਨਨੋ ਧਾ:ਮਕ੍ ਚੋ:ਕ੍”* ਕਰ ਵੇਗਹਾਰੇ ਮੇਬਾ:ਤੁ,
“ਹੇਕਕੇ:ਲਲੇ ਲਾਧੋਬਾ ਮਨਾ:ਲਲੇ ਆਕਖੇਲਤਰਿਕ ਨਿਡਵਾਰ ਕੇਮਾਬਾ
ਧਾ:ਮਕ੍ ਚੋ:ਕਮਾ ਸੁਕਤੁਬੇ?” ਹੇਕਕੇਲਤਰਿਕ ਖੇਡਹਾਰੇ ਖੁਨਿਰ
ਨਿਡਵਾਰ ਮੇਦੇਨਨਾਡ੍ਮੇਸੇਰੇਰੋ ॥

17 ਹੇਕਕੇ:ਲਲੇ ਖੁਨੇਰ ਆਲਲਸਾਡ੍ ਧਾਮਮੋ ਸੇ:ਨਮੇਦੋਸੁ, “ਧੇਸੁਰੇ ਖੁਨੇਰ
ਨਿ:ਮਾ ਕੇਸੁਕਪਾ ਕੇਯੋਗੇਆਡ੍ ਕੇਵਾਰ, ਹੇਕਕੇ:ਲਲੇ ਖੁਨੇਰ ਕੁਧਾ:ਮੰਬੇਓ
ਖੁਨੇਰ ਥੇ ਕੇਬਾ:ਤੁਬੇ?”

ਖੇਲਲੇ ਨੋਗਪ ਪਿਰਸਿ, “ਖੁਨੇਰਗ ਮਾਡ੍ਨਿਡਵਾਰਪਾ:ਨ੍ ਕੇਬਾ:ਪਪਾਰੋ ॥”

18 ਧਹੁਦਿ ਲਾਮਲੋ:ਬਾਹਾਰੇ ਆਲਲਸਾਡ੍ ਖੇਨ ਮਿਕਫ:ਮੰਬਾਨ੍
ਸਾਵਾ:ਨਿਛਡ੍ਡਾਡ੍ਧੋਏ ਮਿਕਫ:ਮੰਬਾ ਵਧੇ ਫਾਰਾਡ੍ ਨਸਾ:ਨ੍

* **9:16** ਮਾਡ੍ਨਿਡਵਾਰਪਾ:ਨ੍ ਕੇਬਾ:ਪਪਾਰੋ ॥ ਮਾਡ੍ਨਿਡਵਾਰਪਾ:ਨ੍
ਮਾਡ੍ਨਿਡਵਾਰਪਾ:ਨ੍ ਕੇਬਾ:ਪਪਾਰੋ ॥ ਮਾਡ੍ਨਿਡਵਾਰਪਾ:ਨ੍ ਕੇਬਾ:ਪਪਾਰੋ
ਮਾਡ੍ਨਿਡਵਾਰਪਾ:ਨ੍ ਕੇਬਾ:ਪਪਾਰੋ ॥

चोःकमा मेन्छुकतुन्लो ॥ खेल्ले चोगुल्ले खेल्ले कुम्मा कुम्बासि
मेउःतुसिआड़ सेःन्मेदोसुसि,

19 “कन् मिकफःम्बान् खिन्छिर् सा:बि? हेक्कयाड़ कन्
सावाःन्छिड़डाड़धोए मिकफःम्बा वयेबि? कन् आक्खेलरिक्
आल्लो खानिःमा केसुकपा पोःकखेबे?”

20 खेल्ले कुम्मा कुम्बासिरे नोगप् पिरेत्छुसि, “कन्
सेक्खाए आन्छिगे सा:रो हेक्कयाड़ कन् सावाःन्छिड़डिल्लेसाए
मिकफःम्बा वयेरो॥

21 कर खुनेऱ आक्खेलरिक् खानिःमा केसुकपा पोःकखे,
हाःत्ले खुनेऱ हेकके चोगुपिरु, आन्छिगे थेआड़ मेनिःसुगेन्लो ॥
खेन् थाड़बेन् केरेआड़ वार, आबाडे पाःप्मा सुकतुररो ॥ खुनेऱए
सेःन्लाप्तेम्मेहओ ॥”

22 खेल्ले कुम्मा कुम्बासिरे थेआड़ हेकके पा:तेत्छुभेल्ले
यहुदि लाम्लोःबाहानु खुन्छिर् किःसेत्तिछिआड़ वयेत्तिछिरो ॥
थेआड़भेल्ले यहुदि लाम्लोःबाहारे आतिल्ले येसुःन्
निड़वार्फुमाड़डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्त फार्झाड़ नसाःन् चोगुर्
खेन् मनाःन् यहुदि चुम्लुड़हिम्मोलाम् लःप्मादेःमा पोःड़ फार्झाड़
मुरा मेदड्घुआड़ मेवयेरो ॥

23 खेल्ले चोगुल्ले कुम्मा कुम्बासिरे खेन् थाड़बेन् केरेआड़ वार,
खुनेऱए सेःन्लाप्तेम्मेहओ फार्झाड़ पाःतेत्छुबारो ॥

24 खेल्ले चोगुल्ले खेड़हारे खेन् खानिःमा केसुकपा केबोःड़बा
मिकफःम्बान् याम्मो मेउःतुआड़ मेमेतु, “खेनेऱ सेक्खा पा:न्
पा:ता फार्झाड़ निड़वार्फुमाड़डो माड़हेक्सिड़डेहओ ॥ खेन् येसु
मेप्मनाबा मनाःड़ग सेक्खासाड़ लायोबाएरो फार्झाड़ आनिगें
निःसुम्बेरो ॥”

25 खेल्ले खेड़हार नोगप् पिरुसि, “खुनेऱग लायोबाबि मेःम्बि
इड़गार थेआड़ मेनिआन्लो, कर इड़गार लत्थिक् पा:न् निःसुड़ ॥

इङ्गार मिकफःम्बा वयाङ्, कर आल्लो खानिःमा सुक्तुङ्गलो!”

26 हेकके:ल्ले खेड़हारे खेन् याम्मो से:न्मेदोसु, “खेल्ले खेनेऽथे के:जोगे:आङ् खानिःमा के:सुक्पा के:बोःकर्खेबे?”

27 खेल्ले नोगप् पिरुसि, “इङ्गार आन्दे:न्छा मेत्निङ्ग्बा कर खिनिः केड़धेप्सुम्मिन्॥ थेआङ् याम्मो खेम्मा के:गोःतुम्बाबे? खिनिःआङ् खुनेऽ कुहुरसाम्बा पोःङ्गा निङ्गवार के:जोगुम्माङ् के:वयिर्बि?”

28 हेकके:ल्ले खेड़हारे खुनेऽ कुना मेधाःसुर मेमेतु, “खेनेऽए खेल्ले कुहुरसाम्बानेरो, कर आनिगे:ग मोसारे कुहुरसाम्बासिगेरो॥

29 निङ्गवारफुमाङ्गडिन् मोसाःनु पारेबा पा:न्नो आनिगे निङ्गवार निःन्धोओ वयिगेरो, कर कन् मना:ङ्ग आत्तोलाम् त्येबाबे फारआङ् आनिगे थेआङ् मेनिःसुम्बेन्लो॥”

30 खेन् मना:ल्ले नोगप् पिरुसि, “कङ्ग सात्रिकके निङ्गवार के:माबा पा:न् पोःकर्खेरो! खुनेऽ आत्तोलाम् त्येबा फारआङ् खिनिः केन्निःसुम्मिन्लो, कर कन् मना:ल्ले इङ्गार खानिःमा के:सुक्पा चोगाङ्गलो॥

31 निङ्गवारफुमाङ्गडिल्ले लायोबाहारे खुनिः पा:न्निन् मेधेप्सुन् केल़बान् आनिः आनिःसुम्॥ खुनेऽ सेसे सेवा के:जोःकपाहार नु कुनिङ्गवार हेकके के:जोःकपाहारे खुनिः पा:न्लक् खेप्सुरो॥

32 नावागेन् चइःत् नेस्सेआङ्गधो आल्लो थारिक् आत्तिन् मना:ल्लेआङ् मिकफःम्बा सागेवाःन्छिङ्ग्बान् निःमा के:सुक्पा चोगुबाङ्ग आत्तिल्लेआङ् मेड़धेम्मे वाररो॥

33 कन् मना:न् निङ्गवारफुमाङ्गलाम् त्येबा मेःनिल्लेग अक्तङ्ग्बा या:म्बक् थेआङ् चोःकमा मेसुक्तुम्बारो॥”

34 खेड़हारे खेन् मेमेतु, “खेनेऽग सागेवाःन्छिङ्ग्डाङ्गधो लायोओए केवाररो! खेनेऽ आनिगे हुम्मा याप्मि के:गोःप्पि?”

हेक्के मेमेतुर खेन् यहुदि चुम्लुङ्हिम्मोन् लाःक्कात् मेजन्दु
मेलःतुरो ॥

याम्साम्गेन् मिकफःम्बा

35 येसुरे खेन् मिकफःम्बान् यहुदि चुम्लुड्हिम्मोलाम् लाःककात्
मेजन्दु मेलःतु केलर्बा खेप्सु॥ हेक्कयाङ् खेन्निन् तुमुआङ्
से:न्दोस्, “खेने? मेन्छाम्साःन* नसाःन केजोगतवि�?”

36 हैक्केल्ले खेन मनाल्ले नोगपि पिरु, “आदाङ्गे, खुनेहा:त्निबे? ओसेन्धाक्ताङ्गड़ेना, हैक्केलरिक् इङ्गारआङ्गनसान चोक्मा सक्तडल”।”

३७ ये सुरे खेन् नोगप् पिरु, “खेनेऽ केनिः सुआड्डे केवाररो ॥
खेनेऽन केबाः प्पार केबप्पेन्ने खनेऽरो ॥”

38 खेन् मना:ल्ले पा:तु, “आदाङ्गबे, खेनेर् नसा:न चोःकनेररो ॥”
हेक्याङ्ग खेल्ले येसुःन् थुङ्गबोहजउआङ्ग सेवा मेरुरो ॥

३९ येसुरे पा:त्, “मिकफःम्बाहार निःमा केसुकपा मेबोःड्ल हेक्याड् आनिगे निःसुम्बे केलत्बा मनाहार मिकफःम्बा मेबोःड्ल फाड्याड् इक्सा खाम्बेःक्मो खासेन् चोःक्से इड्गार त्याड्बारो ॥”

४० हेक्केःल्ले खुनेऱ्नु केवारबा कुभा फरिसिहारे खेन्
मेघेप्सुआड् खुनेऱ् मेमेत्तु, “खेनेऱ् आनिगेआड् मिकफःम्बा चोगिगे
फाहआड् याप्पि केमेप्पाबि?”

41 येसुरे खेड़हार नोगप् पिरुसि, “खिनिः मिकफःम्बा केजोगिललेग खिनित्नु लायोःन होःप्तेबारो, कर आनिगे निःसुम्बे लत्रिक केबाःतम्बाल्ले चोगल्ले खिनिः लायोओए केवयित्तरो ॥”

10

केनूबा मेल्लुक्कम्बा

१ येसुरे पा:तु, “इङ्गार सेकखाए मेत्निङ्, आत्तिन् मनाःन् लाम्धेःप्पोलाम् मेल्लुकखरओ मेलाःत्तेन् कर वै लेप्पाङ्गनु लाःत् खेङ्ग खुःन्द्रिकपा नु फा:न्दारो ॥* **२** थेअड्भेल्ले मेल्लुककम्बाङ्ग लाम्धेःप्पोलाम् लाःत्त्वो ॥

३ लाम्धेःप् केगोःबाल्ले खुनेऽ कुलागि लाम्धेःप्पेनहन्दु पिरु
हेकक्याड् मेल्लुकहारेआड् खुनेऽ कुइक्लाःन् कुसिड् मेनि:तुर्रो ॥
हेकक्याड् खेल्ले कुमेल्लुकहार खुनिर मिड्डोनु उःतुसिआड्
लाःकात लाम्लोससिरआड् तेरुसिरो ॥

4 हे॒क्के॒लरि॒क् खुने॒र कुमेल्लु॒कहा॒र ला॑ःक्कात् लःतु॒सिरआड्
तगि तगि लाड्ये॑ःक्ल लाम्लो॒सुसिररो॑॥ हे॒क्कया॒ड् खे॒र
मेल्लु॒कहा॒रे खुने॒र मेदिम्दु॒र थेआड्भेल्ले॑ खे॒ड्हारे॑ खुने॒र
कइक्ला॑ःन कसिङ्ग मेनि॑ःतररो॑॥

५ कर कुसिङ्ग मेन्नि: तुम्बाड्ग खेड्हारे मेन्दिम्दुन्, कर मेलोः क्
मेबे: क्लो, थेआड्भेल्ले खेल्ले कुइक्लाः न् खेड्हारे कुसिङ्ग
मेन्नि: तन्लो ॥”

६ अक्खेलरिक् येसुरे कन् पा:न्निन् खेदारो मेत्तुसिआङ् वये,
कर येसुरे थे पा:प्पा निङ्गवार चोगुबा खेन् पा:न्निल्ले कुबेन्
खेडहारे कसिड मेन्निःतन्लो ॥

7 खेल्ले चोगुल्ले याम्मो येसुरे खेड्हार मेतुसि, “इड्गार सेक्खाए मेलिड्लो, इड्गारए मेल्लकहारे लागि लाम्धे:प्पारो ॥

८ इङ्गानुःल्ले तगि केदाःबाहार केरेक् खुःन्द्रिकपा
नु फाःन्दासिरो, कर मेलुकहारे खेडहारे खुनिर पाःन्
मैडुघेप्सन्लो ॥

९ इडुंगारूए लाम्धे:प्पा आरो, इडुंगारूलाम सिगाडः केलाः प्पाहार्

* **10:1**   ְּלִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל   ְּלִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל   ְּלִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל
לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל   ְּלִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל   ְּלִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל
לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל   ְּלִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל   ְּלִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל
לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל   ְּלִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל   ְּלִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל

ताड़मेसे:प्लो ॥ खेन् सिगाड़् लाःप्मा नु लाःककात् पे:कमा सुकलो
हेक्क्याड़् खेल्ले चाराम्देन् खोःसुरो ॥

10 खुःन्द्रिकपाड़ग खुःत्थे, सेत्थे नु मेड़सेरक् ताःरो, कर
इड़गारग मनाहारे सेकखाबा हिडमन्निन् मेघोःसुर, हेक्क्याड़्
खेन्नाड़् आत्तात्तान्ने यरिक् मेघोःसुर फारआड़् त्याड़बारो ॥

11 इड़गार केनुव्वा मेल्लुककम्बाआरो ॥ केनुव्वा
मेल्लुककम्बाड़ग कुमेल्लुकहारेलागि सिःमाए पोःड़साड़्
मेगिनेन्लो ॥

12 कर याड़डो याःलिक् साड़मनाबा मनाःड़ग सेकखाबा
मेल्लुककम्बा नु मेल्लुकदाड़बा मेन्लो ॥ खेल्ले पराबान्
फेन्ल पप्पा निःसुल्ले मेल्लुकहार लेरुधसिआड़् खेत्थिड़्
पे:कलो हेक्क्याड़् पराबान् ताआड़् मेल्लुकहार फतुसिरआड़्
से:सुदेःसुसिरो ॥

13 खेन् मनाःन् याड़डो याःलिक् साड़मनाबा आड़लक् वार्बाल्ले
चोगुल्ले मेल्लुकहार नुःरिककाड़् ओमेमेतुन्छिन् कर लेरुधसिआड़्
खेत्थिड़् पे:कलो ॥

14-15 इड़गार केनुव्वा मेल्लुककम्बाआरो ॥ इड़गार
आमेल्लुकहार कुसिड़् निःतुडसिड़् हेक्क्याड़् पानुदिड़् आप्बारे
कुसिड़् निःताबा हेक्केए आमेल्लुकहारे इड़गारआड़् कुसिड़्
मेनिःतारो-इड़गारआड़् खुनेर कुसिड़् निःतुड़्, हेक्क्याड़्
आमेल्लुकहारे लागि सिःमाआड़् यारिप् वारआरो ॥

16 इड़गार वेर मेल्लुकहारआड़् कतुडसिड़् ॥ खेड़हारग
कन् लुप्पोबा मेन्छिरो कर खेड़हारआड़् इड़गार लत्था
लुप्पो ताःप्मासि पोःड़लो ॥ खेड़हारे इड़गार आइक्लाःन्
मेघेप्सुरआड़् खेड़हार थिक् लुप् मेबोःड़ हेक्क्याड़्
मेल्लुककम्बान्नाड़लत्थारक् पोःड़लो ॥

17 पानुदिड़् पाल्ले इड़गार लुड़मार तुक्कारो, थेआड़भेल्ले

इड्गार आहिड्मन्निन् याम्मो याड्ना खोःमा फाऱआड् कन्
आहिडुमन्निन् खनेऱ पिरुडुदेःसुडुलो॥

१८ आतिल्ले आड् नेतिगेन् आहिडमन्निन् इडगार् ओलाम् तेमा
मे सुकृतुन्लो, कर कडग इडगार् आबाडे आसिरार् थाड्धाड् पिमा
सुकुटुड्लो ॥ नेतिगेन् आहिडमन्निन् आबाडे पिमा नु याम्मो याडना
खोःमा युक् कतुड्लो ॥ इडगार् पानुदिड् आम्बारे अकखे चोःकमा
इडजाःड् पिराडुडाड् वाररो ॥”

१९ येसुरे पा: तुबा कन् पा: निल्ले चोगुल्ले यहुदिहार याम्मोआङ्
खनिर निंडवार मेदेण्णाङ्गमेसेरेरो ॥

20 यरिकले अकखे मेबाःतु, “कड़ग सेकखासाड़ फेन्सामिल्ले युक्तुआड़ नाकखे पैआड़ वात्तरो! अकतड़बा मनाल्ले कुबाःन्निन् थेराड़ खेम्माबे?”

२१ कर वेश्वारे मेबातु, “फेन्सामिल्ले युक्तुबा मनान् अक्खेलाहरिू मेबात्नेन्लो॥ फेन्सामिल्ले याङ्घुबाल्ले मिक्फःम्बाल्ले कमिक्किन हम्मा सूक्तबि?”

यह दिहारे येसुःन मेनारु

२२ हेक्क्याड् यरुसलेम्मो माड्हिमृतोःम्मा तड्नामरेन्* येम् वये,
कडग चुडवाःम्मा लाओ वयेरो ॥

२३ हे क्याङ् खेप्पो येसुःन् माङ् हिम् लकखुम् खिरि सोलोमनरे
कुआःभो मेप्पनाबा तेन्नो लाङ्डधेःकिं वयेरो ॥

24 खेनेर कुधिरि यहुदिहार मेजुप्सेआङ् मेमेतु, “खेनेर आप्काल्ले थारिक् पिर्बःम्बो याप्मि केगप्पाबे? खेनेर निङ्वात्फुमाङ्डिल्ले केसे:न्देबा ख्रिस्तने फात्ग्र कदोःपाड़ पाःत्तेझो!”

25 ये सुरे नोगप् पिरुसि, “इङ्गार्ग तगिसा खिनिर मेत्निङ्डडाङ्ग वाह्रआरो॥ कर खिनिर नसाःन् आगेन्जोगिन्लो॥ पानुदिङ्ग आम्बारे कुयुक्कोलाम् चोगुडबा निङ्वार केमाबा याःम्बकहारेण इङ्गार हाःत्ता फाहआड् ओसे:न्गेधाकितर,

26 कर खिनिर नसाःन् केन्जोगुमिन्लो थेआड्भेल्ले खिनिर आमेल्लुक् मेःन्निङ्गलो॥

27 इङ्गार आमेल्लुक्कहारेण आइक्कलाःन् कुसिङ्ग मेनिःत्तुरो, हेक्क्याड् इङ्गारआड् खेड्हार कुसिङ्ग निःत्तुङ्गसिङ्गडाङ्ग खेड्हारेण इङ्गार मेदिम्मारो॥

28 खेड्हार इङ्गार मेन्नुप्पनाबा हिङ्गम् पिरुङ्गसिङ्ग हेक्क्याड् खेड्हार आप्फाल्लेआड् मेम्मेक्नेन॥ हेक्क्याड् आत्तिल्लेआड् खेड्हार आहुक्कोलाम् नाप्मा तेत्तमा मेसुक्तुन्लो,

29 थेआड्भेल्ले पानुदिङ्ग आम्बारे खेड्हार इङ्गार पिराङ्गडाङ्ग वार हेक्क्याड् खुनेऱ काक्नुःल्ले पयम् यम्बा चोःक्लो॥ खेड्हार आम्बारे कुहुक्कोलाम् आत्तिल्लेआड् नाप्मा तेत्तमा मेसुक्तुन्लो॥

30 पानुदिङ्ग आम्बा नु इङ्गार लत्त्वासिगेरो॥”

31 हेक्केःल्ले याम्मो यहुदिहारे ये सुःन् लेप्मा सेप्मा फाहआड् लुङ्गडिन् मेघप्सु,

32 कर ये सुरे खेड्हार मेत्तुसि, “इङ्गार्ग पानुदिङ्ग आम्बालाम् यरिक् नुःबा याःम्बकहार चोगुड् पिनिङ्ग, हेक्केःल्ले खेड्हारओ आत्तिन् याःम्बक्किल्ले चोगुल्ले लुङ्गडिल्ले लेप्मा आगेगोःत्तिबाबे?”

33 यहुदिहारे नोगप् मेबिरु, “खेनेऱ केजोगुबा नुःबा याःम्बक्किल्ले चोगुल्ले ग मेःन्लो, कर खेनेऱ निङ्वारफुमाङ्गडिल्ले कुद्क्लेड्वाओ माङ्गचेया पाःन् केबारेबाल्ले चोगुल्ले लुङ्गडिल्ले लेप्मा कोःत्तासिगेबारो॥ थेआड्भेल्ले खेनेऱ ग मेन्छाम् याप्मिनेरक्, कर निङ्वारफुमाङ्गआ

लरिक् केबा: तुरो ॥”

³⁴ येसुरे खेड्हार नोगप् पिरुसि, “खिनिर आबाडे साम्योथिम् साप्लाओ निड्वारुकुमाड्डिलले मेन्छाम् याप्मिहारु खिनिर माडनिङ्गलो लरिकू मेत्तसिबा साप्तेआडु पत्त्वो ॥*

३५ हैक्क्याङ् साम्योसाप्लान् लेड्मा सुक्मेदेत्नेन्बान्
केनिःसुम्लो ॥ निङ्वारुफुमाङ्डिल्ले आत्तिन्हार पाःन्जाक् पिरुसि
खेङ्हार खिनिर माडिनिल्लो लत्तरिक मेत्तसिरो ॥

३६ हेक्के:ल्ले पानुदिङ् पा:ल्ले सेसे चोगुआड् इक्सादिङ् खाम्बे:कमो पाड्घुबा मना:ल्ले इङ्गार् निङ्वात्फुसा:आ लतरिक् पा:तुल्ले आक्खेलत्रिक् निङ्वात्फुमाड्डिल्ले कुदक्कलेइवाओ माडच्चेर्या पा:न केबा:त्त फात्तआड् याप्पि केधिक्कितबाबे?

३७ इङ्गार पानुदिङ् आम्बारे चोःक् पाड़डाबा याःम्बविक्न्
मेजोःक्वान्ने फालग्र याप्मि नसाःन आन्जोगेम्मिन्नेऽओ ॥

38 कर इड्गार खेन् याः॒म्बविकिन् चोगुड्ने फात्रग्र इड्गारओ
नसाः॒न् केन्जोगुम्मि॒न्छाड् कन् चोगुड्बा याः॒म्बवहारओग नसाः॒न्
चोगेम्हेहओ॥ हेककेलतरिक् पानुदिड् पा॒न् इड्गारओ वाह
हेकक्याड् इड्गार खुनेहओ वाहआ केलत्बा पा॒न्निन् कुसिड्
केनिः॒तम्लो॥”

39 खेड्हारे खुने? याम्मा तेम्मा मेगोःतु कर खुने? फिःन्छिड्हपेरो॥

४० हेक्याङ् येसुः न् यर्दन यड्घडिल्ले नाधाःम्बि तगि युहुन्नारे बप्तिस्मा पिरुसिबा तेन्नो पे॥ खनेऱ खेप्मोए याःक्तेल्ले

41 यरिक् मनाहारु खुनेहँओ मेद्येरो ॥ खेङ्हारे मेबाःतु, “युहुन्नारे निङ्वारु केमाबा या:म्बक् मेजोगुन्छाङ् कनू मनाःल्ले कुया:म्बेओ

पा:त्तुबा केरेकू पा:न्हार सेकख्वाएरो ॥”

४२ हे^१क्याङु^२ खेप्मो यरिक् मनाहारे येसुःन् नसा:न् मेजोगरो ॥

11

लाजरसेन स्येबा

१ आल्ल बेथानि* पाडभेत ओ लाजरस मेप्पनाबा लत्छा मनाःन
सात्रिक् तुगेआड् नेस्से॥ खेल्ले कुन्जेलिमाहार मरियम नु मार्थी
मेप्पनामा वयेत्तिरो॥

२ बा कन् मरियम्मिले ताःन्दि* दाङ्गबालले कुलाङ्गडो
फुङ्गनाम्मिनःङ्गेःन् हुकखुआङ् कुधेगःकिंकिल्ले तुगुआङ् वयेरो॥
खेलले कन्सार् लाजरसेन तगेआङ् नेस्सेरो॥

३ खेन् कुन्जेलिमाहारे येसुःन् अक्तड्बा इड्घड्ह हाक्तेत्छु,
“दाड्बे, लुझमार् केदुक्तुबा केन्जुम्मिन् सात्रिक तुक्काङ् नेरो ॥”

४ येसुरे कन् इङ्घडिन् खेप्सुआङ् अकखे पाःतु, “खुनेंग
कन् तुक्माल्ले मेसि:नेन्लो॥ कड्ग निङ्वारफुमाङ्डिल्ले
कुमिमिदिङ्ले लागि पोःक्खेबारो॥ कन्लाम्बा निङ्वारफुसाःल्ले
कुमिङ्सो कुधाःडुसो पोःडुलो॥”

५ येसुरे मार्था, खेलले कुन्सार मरियम नु लाजरस लुङ्मार
तुक्तसिआडु वयेसाडु

६ लाजरसेन् तुककाड़ ने केलाबा इड्घड्डिन्
खेप्सुआड्डिसाड्डखुनेत्र नियेन् थारिक् वयेबा तेन्नोए याकतेरो ॥

७ हेक्कयाङ् खुनेह कुहुरसाम्बाहार मेतुसि, “आल्ल आनिह याम्मो यहुदिया थुम्मो नुः किख पिगिरो ॥”

४ कर खेड़हारे खुनेह मेमेतु, “सिकसाम्बे, खेतथोग यहुदिहारे कभा येन् तगि लुड़िल्ले लेप्पा सेप्पा केम्गोःतेआड़वये, हैककेसाङ् खेनेह याम्मो खेतथोए पेःकमा निङ्गवाह केजोगुबि?”

९ येसुरे नोगप् पिरुसि, “थिक् लेन्दिकको कुमुक् थिक्-नेत् (१२) मेबोःइनेन्बि? आतिन् मनान् लेन्दिक् लाङ्घेःक खेल्ले कुलाङ्डिन् मेदोःकनेन्लो, येआङ्भेल्ले खेङ्ग इक्सादिङ्ग खाम्बेःकमोबा खाओःप्माओ मिकनिःरो ॥

१० कर आत्तिन् मनाःन् सेन्दिक् लाङ्घयेःक् खेलले
कुलाङ् तोःक्लो, थेआङ् भेल्ले खादाम्मो खेल्ले थोऽसिङ् मा
ओःतिःन् मेगतुन्लो ॥”

11 અકખે પા:તુ સુરુઆડ્ યેસુરે યામ્મો ખેડ્હાત મેતુસિ, “આનિહ ચુમ્ લાજરસેન્ મુરુક્ ખુરુક્ ઇપ્સેઆડ્ નેરો, કર ખુનેર કુભો:ડ્સે પે:ક્કારો”**

१२ हेक्केःल्ले कुहुरसाम्बाहारे खुनेः मेमेतु, “आदाड़बे, खुनेः इप्से आडुलक नेने फाट्र योः कलो ॥”

१३ येसुरे खेड्हार लाजरसे कुसिःमेन्निल्ले कुयाःम्बेओ
मेत्तुसिआड् वये, कर कुहुरसाम्बाहारे लाजरसेन् इप्सेआड्लक्
नेःर लाश्रिक निङ्वार मेइःत्तरो॥

14 हेक्के:ल्ले येसुरे खेड्हार कुदोःप्माए मेत्तुसि, “लाजरसेड्ग स्येरो,

१५ कर आल्लासाड् खिनि॒य यरि॒क्य याप्मि॒ नसा॑ःन् आगे॒जोगिर
फाह॑आड् इड्गार् खेत्ना॒ होःप्ताड्बान्ने॒ खिनि॒लागि॒ नुःबा॑
पोःक्खेरो॒॥ आल्ल खुने॑र कुसार्से॒ पेगिरो॒॥”

* **11:11** હિન્દુસ્તાન હિન્દુ હિન્દુસ્તાનિયાન હિન્દુસ્તાન
હિન્દુસ્તાન હિન્દુસ્તાનિયાન હિન્દુસ્તાન, થેઆડ્ભેલ્લે મેનુપ્સનાબા હિડમન્
મેધો:સર (યુહુના ૩.૧૬, ૫.૨૪, ૧૦.૨૮, ૧૧.૨૫-૨૬)॥

16 ਹੇਕਕਧਾਡੁ ਦਿਦਿਸ ਮੇਪਮਨਾਬਾ ਥੋਮਾ:ਲਲੇ* ਵੇਰ ਕੁਨਜੁਮੁ
ਹੁਤਸਾਮਬਾਹਾਰੁ ਮੇਤੁਸਿ, “ਆਨਿਹਆਡੁ ਦਾਡੁਬਾਨੁਏ ਪੇਗਿਆਡੁ ਖੁਨੇਤੁਏ
ਸ਼੍ਯੇਡਿਰੋ ॥”

ਧੇਸੁਰੇ ਮਾਰਥਾ:ਨੁ ਮਰਿਯਮਿਨੁ ਆ:ਨਿਛਿਡਮਾ ਪਿਰਸਿਤ

17 ਖੇਡੁਹਾਰੁ ਬੇਥਾਨਿਓ ਮੇਗੇਰਲਲੇ ਲਾਜਰਸੇਨੁ ਖਾਮਮੋ ਮੇਜਿਕਖੁਬਾਡੁਗ
ਲਿਸਿ ਧੇਨੁ ਕੇਰੇ ਕੇਲਤਬਾਨੁ ਧੇਸੁਰੇ ਨਿਡਵਾਰੁ ਖੋ:ਸੁਰੇ ॥

18 ਬੇਥਾਨਿਗ ਧਰੁਸਲੇਮਲਾਮੁ ਕਿਲੋਮਿਤਰ ਸੁਮਿਸਿ ਧਾਰਿਕੁ ਮਾ:ਕਖੇ,

19 ਹੇਕਕਧਾਡੁ ਧਰਿਕੁ ਧਹੁਦਿਹਾਰੁ ਮਾਰਥਾ ਨੁ ਮਰਿਯਮਰੇ ਖੁਨਿਛਿਰੁ
ਸਡੁਬਾਬਾਨੁ ਸ਼੍ਯੇਬਾਓ ਖੁਨਿਛਿਰੁ ਆ:ਨਿਛਿਡਮਾ ਪਿਸੇ ਖੇਪਮੋ ਮੇਦ੍ਯੇਆਡੁ
ਮੇਵਧੇ ॥

20 ਮਾਥਰਿ ਧੇਸੁ:ਨੁ ਫੇਨਲ ਪਤੁ ਕੇਲਤਬਾ ਖੇਪਸੁਆਡੁ ਲਾਮਦੇ:ਡੁ ਥਾਰਿਕੁ
ਕੁਦੁਸ਼ੇ ਪੇਰੋ, ਕਰ ਮਰਿਯਮਿਨੁ ਹਿਮਮੋਏ ਧਾ:ਕਤੇਰੋ ॥

21 ਮਾਥਰਿ ਧੇਸੁ:ਨੁ ਮੇਤੁ, “ਦਾਡੁਬੇ, ਖੇਨੇਰੁ ਕਪਮੋ ਕੇਵਧੇਲਲੇਗ ਆਨਸਾਰੁ
ਮੇਸਧੇਨੇਮਵਾਮੇਨੁ ॥

22 ਕਰ ਆਲਲੋ ਥੇ ਕੇਨਾ:ਕਤੁਸਾਡੁ ਨਿਡਵਾਰਫੁਮਾਡਿਲਲੇ ਕੇਬਿਰੁ
ਕੇਲਤਬਾਨੁ ਇਡੁਗਾਰੁ ਕੁਸਿਡੁਨਿ:ਤੁਡੁਲੋ ॥”

23 ਧੇਸੁਰੇ ਮਾਰਥਾ:ਨੁ ਮੇਤੁ, “ਖੇਨੇਰੁ ਕੇਨਸਾਹਗ ਧਾਮਮੋ ਸਿ:ਮੇਨਲਾਮੁ
ਹਿਡੁਲੋ ॥”

24 ਹੇਕਕੇ:ਲਲੇ ਮਾਥਰਿ ਨੋਗਪੁ ਪਿਰੁ, “ਓਰੋ ਆਦਾਡੁਬੇ, ਕੁਨੁਪਮਾ
ਧੇਨੀ ਸਿ:ਮੇਨਲਾਮੁ ਹਿਡੁਮਨੀ ਖੁਨੇਰੁ ਧਾਮਮੋ ਹਿਡਕਾਰਾਡੁ ਕੁਸਿਡੁ
ਨਿ:ਤੁਡੁਲੋ ॥”

25 ਧੇਸੁਰੇ ਖੇਨੁ ਮੇਤੁ, “ਇਡੁਗਾਹਗ ਕੇਸਿ:ਬਾਹਾਰੁ ਧਾਮਮੋ ਹਿਡੁਮਨੁ
ਕੇਬਿਬਾ ਨੁ ਮੇਨੁਪਮਨਾਬਾ ਹਿਡੁਮਨੁ ਕੇਬਿਬਾਆਰੋ ॥ ਆਚਿਲਲੇ ਇਡੁਗਾਹਗ
ਨਸਾ:ਨੁ ਚੋ:ਕਕਾ ਖੇਡੁਗ ਸਿ:ਸਾਡੁ ਧਾਮਮੋ ਹਿਡੁਲੋ ॥

* 11:16 ਮੈਂਨੁ ਪਾਵੁ ਮੈਂਨੁ ਪਾਵੁ ਮੈਂਨੁ ਪਾਵੁ ਮੈਂਨੁ ਪਾਵੁ “ਮੈਂਨੁ ਪਾਵੁ”
ਮੈਂਨੁ ਪਾਵੁ

26 हेक्क्याङ् इङ्गारुओ नसाःन् केजोःकपाआङ् केहिङ्बाङ्ग आप्फाल्लेआङ् मेसि:नेन्लो ॥ इङ्गारु पा:तुङ्बा कन् आबाःनिन् नसाःन् केजोगुबि?”

27 माथरि नोगप् पिरु “ओरो आदाङ्बे, खेनेऱग इकसादिङ् खाम्बेःकमो युःमा केबोङ्बा निङ्वारुफुसाः निङ्वारुफुमाङ्डिल्ले केसे:न्देबा ख्रिस्तने फारुआङ् इङ्गारु नसाःन् चोगुड्लो ॥”

28 हेक्क्याङ् खुनेऱ अकखे पा:तु सुरुआङ् याम्मो हिम्मो नुःक्खे पेआङ् मरियम्मिन् मेरिङ् केधकपाहारलाम् थिक्लेप्माङ् स्वाःत् उःतु तेऱुआङ् मेतु, “सिक्साम्बाङ्ग कप्पो वारु हेक्क्याङ् खुनेऱ खेनेऱ केउःत्तेआङ् वारुरो ॥”

29 मरियमरे कन् पा:निन् खेप्सुनुमेःने मुत्थिक् पोगेआङ् येसुरे कुदुम्से पेरो ॥

30 खेन् येम् थारिक् येसुङ्ग पाङ्भेरुओ मेङ्गेते वये, कर खुनेऱग माथरि तुमुबा तेन्नोए वये ॥

31 आःन्छिङ्मा पिसे हिम्मो केदाःबा यहुदिहारे मरियम्मिन् हेक्केलरिक् मुत्थिक् पोगेआङ् पेबा मेनिःसुआङ् सःक्खासाङ् खुनेऱ कुन्सारे कुइपुङ्डो मेरिङ् थक्से पेबाबिला फारुआङ् निङ्वारु मेइःत्तुआङ् खेङ्हारे खुनेऱ मेदिम्दुरो ॥

32 मरियम्मिन् येसुःन् वयेबादेन्नो केरेआङ् थुङ्बोहजरुआङ् मेतु, “आदाङ्बे, खेनेऱ कप्पो केवयेल्लेग आन्सारु मेस्येनेम्बामेन् ॥”

33 येसुरे मरियम्मिन् हेक्क्याङ् खुनेऱनु केवार्बा यहुदिहारुआङ् मेरिङ् मेधक्तेबा निःसुसिल्ले कुसारइ यगेआङ् कुयोःम् पुररो ॥

34 हेक्क्याङ् खेङ्हारे सेन्दोसुसि, “खुनेऱ आत्तो केनेस्सुम्माङ् नेबे?” खेङ्हारे मेमेतु, “दाङ्बे, फेरेऱआङ् ओमेत्तेऱओ ॥”

35 येसुःन् हाबे ॥

36 हेक्केल्ले यहुदिहारे मेबा:तु, “ओमेत्तेम्मेऱ खुनेऱग लाजरसेन् आक्खेन् सात्तरिक् लुङ्मारु तुक्तुबाबे?”

37 कर कुभारे मेबाःतु, “मःम्बे, मिकफःम्बान् निःमा केसुकपा केजोःकपाङ्ग बा खुनेऽ मेम्बि? थेआङ् कन् लाजरसेन् सिःमालाम्हिङ्गमा मेसुकतुम्बाबे?”

येसुरे लाजरसेन् सिःमेन्लाम् हिङ्गुर

38 याम्मोआङ् येसुःन् साश्रिक् कुयोःम् पुरेआङ् इपुड़िल्ले कुबेसाङ् पे॥ खेन् इपुड़िल्ले कुमुराओ यम्बा लुड़िन् मेयेप्सुबा फुक्क वयेरो॥

39 येसुरे खेड़हारे मेत्तुसि, “कन् लुड़िन् थिकलेप्माङ् इःसेम्मेऽ॥”

कर लाजरसरे कुन्नेऽ माथरि मेत्तु, “दाङ्ग्बे, खुनेऽग खाम्मो चिङ्गमनाबा लिसि येन् केरेमारेरो, आल्लग नाम्सुबिलारो॥”

40 हेक्केल्ले येसुरे मेत्तु, “नसाःन् केजोगुने फात्ग्र निङ्गवारफुमाङ्गड़िल्ले पयम् यम्बा कुमुकसाम्मिन् केनिःसुर फात्ग्रआङ् तगिसा मेत्तेआङ् वयेरो॥”

41 खेल्ले चोगुल्ले खेड़हारे इपुड़िल्ले कुमुराओबा लुड़िन् थिकलेप्माङ् मेइसु॥ हेक्क्याङ् येसुरे थाःङ् ओमेत्तुर पाःत्तु, “पानुदिङ् आम्बे, खेनेऽ आबेलिःन् केघेप्सुबा ओ नोगेन्लो॥

42 खेनेऽग सदादिङ् आबेलिःन् केघेप्सुर केलरबा इङ्गार निःसुड्लो, कर इङ्गार कप्पो आधिरि केयेप्पा मनाहारे खेनेऽ याप्मि केबाङ्ग्येबा पाःन्निन् नसाःन् मेजोगुर फात्ग्रआङ् कन् पाःन्निन् पाःत्तुड़बारो॥”

43 येसुरे अक्खे पाःत्तुर यम्बा इक्लाओ उःत्तु, “लाजरस्से, लाःक्कात् लःन्देऽओ!”

44 केसिःबा लाजरसेन् लाःक्कात् लःन्दे, खुनेऽ कुलाङ् नु कुहुक्कहारे चेदेत्तिल्ले कुभाक् कुभाक् मेगित्तुआङ् पत्त्वे हेक्क्याङ् कुनाराःन्नाङ् चिरिक्किल्ले मेदेप्तुआङ् पत्त्वेरो॥

येसुरे खेड़हारे मेत्तुसि, “चेदेत्तिन् फाःकखेम् पिरेम्मेऽआङ् पे:क्ल याःन्देम्मेऽ॥”

ये॒सुः न् से॒प्मा चे॒म्भन्

मति २६.१-५, मर्कुस १४.१-२, लुका २२.१-२

45 खेल्ले चोगुल्ले खेप्पो मरियमरे कुदुम्से केदा:बाआङ्
केवाळ्बा यरिक् यहुदिहारे कन् पाःन्निन् मेनिःसुआङ् येसुःन्
नसाःन मेजोगरो॥

४६ कर कुभा मनाहारग फरिसिहारओ मेबेआड् येसुरे चोगुबा
पाःन्हार मेजेकतसि ॥

47 हेक्याङ् तुम्निङ्वात्फुसाम्बाहार नु फरिसिहारे पाःन्धकसे
यहुदि येजुम्भोऽयुङ्मा मेउःत्तुसि ॥ हेक्याङ् खेङ्हारे आल्ल
आनिर् थे आजोगम्बाबे? लत्रिक् सेःन्मेदोसुसि ॥ कन् मनाःल्लेग
यरिक् निङ्वार केमाबा मिक्सेःन्हार चोगर वाहरो ॥

४८ बा अक्खे लेप्माने फाटग्र काकू मनाहारे खुनेर नसान्
मेजोगुङ्गुआडू मेदिम्दुरु ॥ हेक्क्याडू रोमि थक्सुबाहार मेदाआडू
माडूहिम्मिन् नु आनिर सुवाडूहार मेमेक्खुसिन्रो ॥

49 हेक्कयाङ् खेन् तड़बेबा मानिङ्वाहफुसाम्बा कैयाफासरे
खेड़हार मेत्तुसि, “खिनिर थेआङ् कुसिङ् केन्नि:तम्मिन्लो!

५० काकू आनिह लाजेइन् मेकमानुः ल्ले कन् लत्त्वा मनाः न् काकू
मनाहात्रे खुनिह लेकूवा सिः ल्ले खिनिह लागि नुः बा पोः डू केल? बा
पा: न्निन् कूसिङुनिः त्तेम्परे ॥”

51 खुनेर कन् आबाडे पा:तुबा मेःन्लो, कर खुनेऱग खेन तड़बेबा
मानिङ्वारुसाम्बा पोःक्खेबाल्ले चोगुल्ले येसुःन् लाजेरे लागि
सिःमा पोङ्कु फाहआङ्कु माङ्कुनिङ्वारपा:न् पा:तुबारो,

52 हेक्क्याङ् यहुदिहारे खुनि लागिरक मःन्, कर वेर
लाजेरहातओ काक् केसेबाआडु केवारबा निडुवारफुमाडुडिल्ले

* **11:47** ဗိသုတေသန ပြည်ထဲမှတ်ချက် အမြတ်ဆင့် “အောင်ဆွေမြတ်”
အမြတ်ဆင့် အမြတ် အမြတ် အမြတ်ဆင့် အမြတ် အမြတ် အမြတ်ဆင့်
အမြတ်ဆင့် အမြတ် အမြတ် အမြတ်ဆင့် အမြတ် အမြတ် အမြတ်ဆင့်
အမြတ် အမြတ် အမြတ် အမြတ် အမြတ် အမြတ် အမြတ်ဆင့်

कुमनाहार सोरिक् ताःप्मासिआङ् थिकहुप् चोःकमासि फारआङ्
कन माडनिडवारपा:न्निन खेल्ले पा:त्तबारो ॥

५३ हे केके: ल्लो खेन् येन्नाङ्गधो खेड़हात्रे येसुःन् सेप्पा फारआङ्ग
चेम्बन मेजोगरा ॥

54 खेल्ले चोगुल्ले येसुरे यहुदि लुम्मो मनाहारे मेनिःसुर वार्ता
पे:क्मा लेरुरो॥ खेल्ले कुलेक्वा खुनेग ये:ङ्घादेन् पेसाङ्बा
एफ्राइम मेप्पनाबा पाङ्गभेत्तओ पेआङ् कुहुसाम्बाहानु खेप्पोए
या:क्तेरो॥

५५ आल्ल यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्मिन् ता:मा इःतेआड्न
वयेल्ले पाड्भेत्तहार्ओलाम् यरिक् मनाहार् खेन् चोःक्युम्भो
तड्नाम् तगि सुत्थो चोःक्विसड्मा साक्षिथम् कुइसिःक् सुत्थो
चोःक्विसड्मे यरुसलेम्मो मेबे ॥*

56 ખેન મનાહારે યેસુઃનુ મેગોઃતુ હેક્કયાડુ ખેડ્હાર માડુહિમ
લકુખુમ્મો મેયેબેલ્લે અકખે મેમેટ્ચિડુ, “ખુનેર કનુ તડુનામ્મો તા:
ફાઉઆડ કેઇનુંબિ?”

५७ कर तुम्निंडवारुसाम्बाहारु नु फरिसिहारे येसुःन् तेम्मा
सुकतेल फारआडु खुनेऱ केनि:सुम्ने फाऱ्ग याप्मि आमेत्तेम्मेऱओ
लरिक मनाहारु इडुजाःडु मेबिरुसिआडु मेवयेरो ॥

12

ਕੇਥਾਨਿ ਪਾਡ੍ਹ ਭੇਹੜਾਂ ਯੇਸੁ:ਨ ਫੁਡਨਾਮਸਮੇਹੁ:ਤੁਰ
ਮਤਿ ੨੬.੬-੧੩, ਮਰਕਸ ੧੪.੩-੯

१ येसुःन् यहुदि चोःकूयम्भो तड्नाम् ताःमानुःल्ले तुक्सिस येन् तगि
लाजरसरे कुबाड्भरे बेथानि त्येरो ॥ बा खेन् लाजरसेन् सिःमेन्लाम्
येसरे कहिङ्डवेत चोगुआडु वयेरो ॥

२ खेड्हाहरे खेन् युःन्धिक् येसुःन् कुमिड्सो इड्धाःङ्ले लागि चा
मेमेतुरो ॥ माथरि खेड्हाहर चा मेतुसिल्ले चा केजाबाहाह्रओ खुनेत्नु
सोरिक लाजरसेन्नाङ्ग चामा तेन्नो यड्डे ॥

३ खेन् यैम्मो मरियम्मिल्ले इमेलुड्बा पाड्बोःक
फुड्नाम्मिल्लेन्चुकसा पञ्चामाधिक् तारुआड् येसुरे कुलाड्डो
हुःतु, हेक्क्याड् येसुरे कुलाड्डिन् कुधेगेःक्कःल्ले तुगुरो ॥ खेन्
कुनाम् केन्नबा फुड्नाम्मिल्ले हिम्मिन् याकतरो ॥

४ कर कुहुत्साम्बाहात् ओ ताः न्दि येसुः न् इड्गेलेकपा यहुदा
इस्करियोति: ल्ले अत्तर पाः त,

५ “थिकपारे तड्डबेधिक् थारिक्पा नाम्याक् यात्रुबा
कन् इमेल्लुड्बा फुड्नामिड्ग सङ्गमाआड् खेन् याड्डिन्
याड्गेसार्वाहार् पिमासिल्ले नःबा मेबोः क्खेम्बाबि?”

६ खेल्ले सेकखाए याड्गेसार्वाहार लुड्मार तुकतुसिआड्ह
हेकके पा:तुबा मे:न्लो, कर खेड्ग केघुःम्बा वये, हेकक्याड्याड्ह
याड्मा सुःकवा केयुड्बा वयेआड्ह इत्लेड्खेप्मोलाम् याड्डिन्
खःतर वयेरो॥

७ येसुरे मेत्तुसि, “कन् मेन्छुमारइन् तुकखे मेजा:तेम्मिनेहओ! खेललेग इडगार आलुप्पा येनरे लागि कन् फुडनाम्मिन् हुःतु पिराडबारो॥*

८ याडुगे सारबाहारग सदादिङ्ग खिनिन् मेवार, कर इडुगारग

सदादिङ् खिनिरु मेवारआन्लो ॥”

लाजरसेन् सेप्मा चेम्भन्

९ खेन् येम्मो यरिक् यहुदिहारे येसुःन् बेथानिओ वार केलऽबा
मेघेप्सुआड् खेप्पो खुनेऱ् कुओमेत्छेरक् मेःन्, कर सिःमेन्लाम्
कुहिडवेत चोगबा लाजरसेन्नाड् ओमेत्छे खेप्पो मेदये॥

१० खेल्ले चोगुल्ले तुम्निंडवारफुसाम्बाहारे लाजरसेन्नाड सेप्मा
निंडवार मेजोग,

११ थेआड्भेल्ले लाजरसेल्ले चोगुल्ले यहुदि लाम्लोःबाहारलाम्
यरिक मनाहार मेसेन्दे मेबेआड्य येसःन नसा:न मेजोगआड मेवयेरो ॥

यरुसलेम्मो येसूःन् लाङुदा: कमा मेबिरु?

मति २१.१-११, मर्क्स ११.१-११, लूका १९.२८-४०

१२ कुदाःन्दिक् तड्नाम्मो केजुम्बा यरिक् मनाहारे येसुःन्
यरुसलेम्मो थाड्ल पत केलत्बा पा:न्निन मेघेप्सरो ॥

13 हेक्के:ल्ले खेड़हार खेबकिसड़ पोरा:कहार* मेयाड़सिड़डाड़
खुनेर कुदुमसे लाम्देड़ थारिक् मेबेरो ॥ अकखेलरिक् खेड़हार
मेअःक्ते,

“निझ्वारुमाडूळिले कुनारा पोःरो!* यहवे दाडूबालले
कुमिडूडो केदा:बान् मुर्हइसाबा पोःडूलरो॥ इसाइलस्मा
हाड्विन मउम्याबागे!**

14 आल्ल साम्योसाप्लाओ अक्खेलरिक् साप्तेआड् पप्पा कङ्गिसिःक येसरे अदडुसाधिक खोःसुआडु यूक्त,

* **12:13** ດັບອຸ່ນ ດັບອຸ່ນ ດັບອຸ່ນ ດັບອຸ່ນ ດັບອຸ່ນ ດັບອຸ່ນ ດັບອຸ່ນ ດັບອຸ່ນ

* 12:13 ፩፻፲፭ የፌዴራል ማስታወሻ የሚከተሉት በኋላ እንደሆነ
“የፌዴራል የሚከተሉት በኋላ” የሚያሳይ ተስፋ የሚከተሉት በኋላ * 12:13 ፩፻፲፭

□□□□ □□□.34-35

15 “सियोनरे कुस्साए,* मेंगिसेन्नेहओ! ओमेतेह, खेनेह केहाडुडिङ्ग अदडुसान् युकत्तआडु खेनेहओ फेन्ल पत्त्वो॥”*

१६ तगिग कुहुःसाम्बाहारे कन् माङ्निङ्वारपाःन्निन् केरेबा
थेआङ् कुसिङ् मेनिःतुल्लो ॥ कर याङ्सि येसुःन् साङ्ग्राम्पेदाङ्गडो
नुःकरे पेआङ्लक् साम्योसाप्लाओ खुनेर् कुयाःम्बेओ साप्तेबा
नु खुनेर् कुदुम्से लाम्देःङ् थारिक् मेबेबा पाःन्निल्ले कुबेःन् कुसिङ्
मेनिःतरो ॥

१७ आल्ल येसुरे लाजरसेन् इप्पुड्लाम् लाःककात् उःनुआङ्क
केसिःबालाम् कुहिङ्कवेत् चोगुबा केनिःबा मनाहारे खेन् काक्
पाःन्निन चक्मेल्लतए इडुमेभोःसरो ॥

18 खुनेह अकतड्बा निड्वार केमाबा याःम्बक् चोगुआड़ वात्तरो
लात्रिक् मेघेप्सुबाल्ले चोगुल्ले यरिक् मनाहार खुनेह कुदुम्से
मेबेआड़ मेवयेरो ॥

१९ हेकेके:ल्ले फरिसिहार अकस्मे मैमेत्थिङ्, “आल्ल आनिऱग थेमाआङ् चोःकमा आन्छुकतुम्मिन्लो॥ काक् इकसादिङ् खाम्बे:कमोबाहारेरेए खनेह मैदिम्दुआङ् मैवाररो!”

येसरे आबाडे कसिःमेल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्?

२० आल्ल यहुदि चोःक्युम्भो तडनाम्मो सेवा चोःक्से
केदा:बाहारओ कुभा ग्रिक सुवाड्हारआड्ह यरुसलेम्मो मेधाड्हे आड्ह
मेवये ॥

२१ खेड्हार गालिलबा बेथसेदा पाड्जुम्बा फिलिपरो मेबेआड्ड
पेलि मेभाक्तु, “आदाड्बे, आनिगेग येसुःन् तुम्मा निड्वार
चोगम्बेआड्ड वयिगेरो ॥”

२२ हेक्क्याङ् फिलिप्पेन् पेआङ् आन्द्रियासेन् मेतु, हेक्क्याङ् फिलिप्पेन् नु अन्द्रियासेन् पेसिआङ् येसुन् चेक्तेत्तु ॥

* 12:15 □□□□ □□□□ "□□□□□□□□□□□□□□□□□□□" □□□

* 12:15 □□□□□ □.9

23 येसुरे पा:तु, “मेन्छाम्साःल्ले कुमिमिदिङ् पोःङ्गमा येम् त्ये आड् वाहरो ॥

24 इङ्गार सेक्खाए मेत्तिङ्, यात्रिःम्बान् खाम्मो मकथाआड् मेन्छिःए थारिक् खेङ्ग थिक्लक् नेरो ॥ कर खेन् सिःने फात्र खेन्लाम् यरिक् पोगुणेन् कुजार थोःक्लो ॥

25 आतिल्ले नेत्तिगेन् कुहिङ्गमन्निन् लुड्मार तुक्तुर, खेल्ले मासुरो, कर आतिल्ले कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो नेत्तिगेन् कुहिङ्गमन्निन् थे आड् मेइःतुर, खेल्ले मेन्नुप्पनाबा हिङ्गमन्निन् सःःप्तु युक्खुरो ॥

26 आतिल्ले इङ्गार सेवा चोःक्का खेल्ले इङ्गार तिम्माए पोःङ्, हेक्केःल्ले इङ्गार आत्तो वाहआ, इङ्गार आसेवारोबान्नाड् खेप्मोए वाहरो ॥ आतिल्ले सेवा चोःक्का खेङ्ग पानुदिङ् आम्बारे मिङ्ग्सो इङ्गधाःङ् पिरुरो ॥”

27 “इङ्गार आनिङ्गवाहिन्सात्रिक् तुक्खे च्येआड् वार, हेक्केःल्ले इङ्गार थे पा:तुङ्गबाबे? पानुदिङ् आम्बौ, कन् इनोगेन् तुक्खेलाम् ताड्सःप्ताङ्गडेऱ् फात्रआड् पेलि फाक्नेऱ्बि लर्आ, करसाङ्ग पेलि मेभाक्नेन्लो, थे आड् भेल्ले इङ्गारग इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो तुक्खे चासेए त्याङ्गबारो ॥

28 खेल्ले चोगुल्ले पानुदिङ् आम्बौ, खेनेऱ् आबाडे मिमिदिङ् मेत्तिङ्गडेऱ् ओ ॥”

हेक्क्याड् साङ्गाम्पेदाङ्गडोलाम् इक्लाधिक् त्ये, “इङ्गार तगिसा आमिमिदिङ्गिन् ओसेःन्दाड् चोगुङ्गडाड् वाहआरो हेक्क्याड् याम्मोआड् ओसेःन्दाड् चोगुङ्गलो ॥”

29 खेप्मो केवाहबा मनाहारे खेन् इक्लाःन् मेघेप्सुआड् अक्खे मेमेत्तिङ्, कङ्ग ताङ्गसाक्पेन्तुःक्तेबारो, कर वेहारे मेबाःतु, “माङ्गलाइङ्गवेन् येसुःन्नु पारेबारो ॥”

30 येसुरे खेन् मनाहार मेत्तुसि, “कन् इक्लाःङ्ग इङ्गार आलागि

मे:न्, कर खिनि लागि त्येबारो ॥

३१ आल्ल कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्माल्ले कुघासेन् पोःडमा
येम् त्येआड् वारो, आल्ल इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो हाड्युक्
केजोःक्पाडुग* ला:क्कात् लाप्फुरो॥

३२ कर इङ्गार्ग इक्सादिङ् खाम्बेक्मोलाम् थाःङ्
पड्सिङ्डाल्ले काक् मेन्छाम्गेन् याप्मिहार् इङ्गार् लेप्माङ्
उःक्रुड्सिङ्गलो ॥”

३३ खुनेर आक्तड़बा सिःमेन्नो पे:क्ल पत् केलऽबान्
ओसेःन्धाक्से येसूरे पा:त्तुबारो ॥

34 खेन् मनाहात्रे येसुः न् मेषेतु, “आनिगेग साम्योथिम् साप्लाओ निङ्वाऽकुमाङ्गिल्ले से: न्दुबा ख्रिस्तेन् सदादिङ् वाऽ लतरिक् खेम्मनारो, कर खेनेत्रग आक्खेआङ् मेन्छाम्साः न् थाःङ् पङ्गसिङ् लतरिक् केबा: तुबाबे? कन् मेन्छाम्साः डूग हा:प्पे?”

35 ये सुरे खेड्हार नोगप् पिरुसि, “संफारे लागिरक् ओःतिःन् खिनिनु वात्रो ॥ खादाम्मान् तार पत, हेककेःल्ले ओःतिःन् खिनिनु वात्रए लाडुघेगम्मेत्रओ ॥ खादाम्मो लाडुघेघेःक्पा मनाःल्ले आत्तो पैःक्ल पतू कैलत्रबान् थेआडु निडुवार मेघोःसुन्लो ॥

36 ओःतिःन् खिनिर्नु वाश्रए खेन नसाःन् चोगम्मेः, हेकके:ल्ले खिनिर् ओःतिःल्ले कुस्साः केबोःकिखरो ॥” खुनेर् कन् पाःन्निन् पा:तु सुरुआङ् खेप्पोलाम् थासिङ् हेकक्याङ् खेङ्हात्रे मैन्निए इःम्सिङ्गलो ॥

यहुदिहारे आल्लसाड् येसुःन् नसा:न् मेन्जोगुन्

३७ ये सुरे यरिक् मना हारे खुनित् तगि कम्म्याक् यरिक् निङ्वार
के माबा मिक्से: न्हार चोगसा डु खेड़हारे खुनेर नसाः न मेन्जोगुन्लो ॥

* **12:31** “ମୁହଁରେଣ୍ଟିରେ ମୁହଁରେଣ୍ଟିରେ ମୁହଁରେଣ୍ଟି ମୁହଁରେଣ୍ଟିରେ”
ମୁହଁରେ ମୁହଁରେଣ୍ଟିରେଣ୍ଟିରେ ମୁହଁରେ ମୁହଁରେଣ୍ଟି (ଲୁକା ୪.୬, ୧
ଯୁହୁନୀ ୫.୧୯, ଯୁହୁନ୍ନା ୧୪.୩୦, ୧୬.୧୧)॥

38 કંડુગ માઙ્નિઙ્વારપાઃન् કેબા:પ્પા યસૈયા:લલે અકખે
પા:તુબાન् કેરેબારો-

“યહવે દાઙ્બે, હા:તલે આનિગે ઇંગ્લિન્ નસાઃન્ ચોગુબે?
હેક્ક્યાડ્ યહવે દાઙ્બાલ્લે કુમુકસામ્નિન્ આત્તિન્ ઓસેન્દાઙ્
ચોગુબે?”*

39 ખેંડુહારે થેઆડ્ નસાઃન્ ચો:કમા મેન્છુકતુન્ ફારાંઆડ્
યસૈયા:લલે અકખેઆડ્ પા:તુઆડ્ વારો-

40 “યહવે દાઙ્બાલ્લે ખેંડુહાર મિકફઃમ્બા ચોગુસિ
હેક્ક્યાડ્ ખુનિર નિઙ્વારિન્કેધુંબા ચોગુ પિરુસિ,
ખેલ્લે ચોગુલ્લે ખેંડુહારે ખાનિ:મા મેન્છુકતુન્,
કુસિઙ્નિ:પ્મા મેન્છુકતુન્॥

મેન્ને ફારગ્ર ખેંડુહાર યહવે દાઙ્બાલ્લો મેનુ:કખેઆડ્ ખુનેર
વે:નુસિબામેન્॥”*

41 યસૈયા:લલે તગિસા યેસુરે કુમિમિદિઙ્ડિન્ નિ:સુઆડ્ ખુનેર
કુયા:મ્બેઓ અકખેલરિક પા:તુબારો॥

42 હેક્ક્યેસાડ્ ખેન્ યેમ્મો યરિક્ યહુદિ લામ્લો:બાહારે યેસુઃન્
નસાઃન્ મેજોગુ॥ કરસાડ્ ખેંડુહારે મના તગિ કન્ પા:ન્નિન્ પા:પ્મા
મેન્દેન્દેન્લો, થેઆડ્ભેલ્લે ફરિસિહારે યહુદિ ચુમ્લુંહિમ્લામ્
લા:કકાત્ આમ્લ:ત્ આમ્દે ફારાંઆડ્ ખેંડુહાર મેગિસેરો॥

43 થેઆડ્ભેલ્લે ખેન્ યહુદિ લામ્લો:બાહારે નિઙ્વારફુમાડ્લામ્
ચમિસિંમાન્નુ:લલે મેન્છામ્ યાપ્મિલામ્ ચમિસિંમાન્ને ખુનિર સિરાર
થાડેરો॥

44 હેક્ક્યાડ્ યેસુરે યમ્બા ઇકલાઓ પા:તુ, “આતીલલે ઇંગ્લાર
નસાઃન્ ચો:કકા ખેલ્લે ઇંગ્લારક્ મેન્, કર યાપ્મિ કેબાડ્બાનાડ્
નસાઃન્ ચોગુશરો॥

45 हेक्क्याङ् इङ्गार केनिःबाल्ले इङ्गार याप्मि केबाङ्बान् निःसुरो ॥

46 इङ्गारग इक्सादिङ् खाम्बेःकमो ओःति हेक्के त्याङ्डाङ् वारुआरो, हेक्केःल्ले इङ्गार नसाःन् केजोःकपाहार आतिन्नाङ् खादाम्मो वान्मा मेबोङ्नेल्लो ॥

47 आतिन् मनाःल्ले इङ्गार पाःतुङ्बा आबाःन्जाकहार खेप्सुर कर मेङ्गःतुन् मेनाःतुन्, खेन् खासेन् मेजोगुङ्डिन्, थेआङ्भेल्ले इङ्गार मेन्छाम् याप्मिहार खासेन् चोःकसे मेन्, कर ताङ्सःप्से त्याङ्बारो ॥

48 इङ्गार केनार्बाहार नु आबाःन् मेङ्घेम्मनाबाहारे खुनिर खासेन्लोःम्बाङ्ग वेर वारुरो ॥ इङ्गार पाःतुङ्बा पाःन्हारे ए कुनुप्मा येन्नो खेङ्हार खासेन् लोःन्दुसिरो ॥

49 थेआङ्भेल्ले इङ्गारग आबाडे थेआङ् मेम्बाःप्पेन्लो, कर याप्मि केबाङ्बा पानुदिङ् पाःल्ले पाःप्मा पाङ्घाङ्बा पाःन्हारे इङ्गार पाःतुङ्डाङ् वारुआरो ॥

50 खुनेर कुइङ्जाःङ्डिल्ले मेन्छाम् सुवाङ्हार मेन्नुप्मनाबा हिङ्मन्निन् पिरुसिरो फारुआङ् इङ्गार निःसुङ्लो ॥ खेल्ले चोगुल्ले पानुदिङ् पाःल्ले पाःतेर फारुआङ् मेत्ताङ्बा पाःन्हारक् पाःतुङ्डाङ् वारुआरो ॥”

13

येसुरे कुहुरसाम्बाहारे खुनिर लाङ्हार वाहप्तु पिरुसिर

1 आल्ल यहुदि चोःक्युम्भो तड्नामरेन्थिक्येन् तगि येसुरे कन् इक्सादिङ् खाम्बेःकमान् लेप्माआङ् पानुदिङ् पाःल्लो पेःकमा येम् त्ये केलर्बा पाःनिन् निःसुरो ॥ खुनेर इक्सादिङ् खाम्बेःकमो कुहुरसाम्बाहार लुङ्मार तुक्तुसिआङ् वये हेक्क्याङ् खेङ्हार कुनुप्मो थारिक्के सारिक्के लुङ्मार तुक्तुसिरो ॥

2 आल्ल युःन्छिक् चाजामा येम् पोःकखेआङ् वयेल्ले सिमोनरे कुस्साः यहुदा इस्करियोति:ल्ले येसुःन् इड्लेकतुर फाहआङ् माफेन्सामिल्ले तगिसा कुनिड्वारङ्फेत्त्लाःन्दु पिरुआङ् वये ॥

3 पानुदिङ् पा:ल्ले खुनेऱ काक् सम्दाङ् युक् पिरुआङ् वार हेक्कयाङ् खुनेऱ निड्वारफुमाङ्लाम्मे त्येबा नु खुनेऱओए नुःङ्ल पत् केलरबान् येसुरे कुसिङ् निःत्तुआङ् वये ॥

4 हेक्कयाङ् खुनेऱ चाजामादेन्नोलाम् पोगेआङ् कुसुङ्घयेःक्वाःन् फेन्दुआङ् याम्दुःकमाल्ले कित्तिलिक् कित्तिछिङ्,

5 हेक्केलररिक्के च्वाःत्तिन् खप्प्याओ हुक्खुआङ् कुहुरसाम्बाहारे खुनिऱ लाङ्हार वाहप्मा हेःक्तु हेक्कयाङ् कित्तिछिङ् बा याम्दुःकमाल्ले तुगु पिरुसि ॥

6 खुनेऱ सिमोन पत्रुसरे कुलाङ् वाहप्से फेरेल्ले खेल्ले मेतु, “दाङ् बे, खेनेऱ आलाङ्डिन् वागेहप्तुबाबि?”

7 येसुरे नोगप् पिरु, “आल्लो इङ्गार थे चोगुङ्ल पत्ता केलरबान् कुसिङ् केन्निःत्तुन्लो कर ताःन्दिग कुसिङ् केनिःत्तुरो ॥”

8 पत्रुसरे मेतु, “खेनेऱग आप्फाल्लेआङ् आलाङ्हार वाहप्मा मेनुनेन्लो!”

येसुरे नोगप् पिरु, “इङ्गार केलाङ्हार वामेहप्तुङ्डिन्ने फाअग्र खेनेऱ इङ्गारनु लक् केङ्घोःसुन्लो ॥”

9 हेक्केःल्ले सिमोन पत्रुसरे नोगप् पिरु, “हेक्केने फाअग्र आलाङ्हारक् मेन्, कर आहुक्हार नु आधेगेःविकन्नाङ् वाहप्ताङ् पिराङ्डेऱओ!”

10 येसुरे नोगप् पिरु, “वागेरुमिङ्बा मनाःङ्ग सेसे पोःङ्गमारे लागि कुलाङ्हारक् वाहप्मा पोःङ्गलो, थेआङ्गभेल्ले नासिङ्गेन् कुधक्किङ्ग सेसेए चोःक्लो, हेक्केःल्ले खिनिऱग सेसेए केजोगिसाङ् खिनिऱ केरेक् सेसे केहोःप्तिरो ॥”

11 थेआड्भेल्ले खुनेर हात्त्वे इड्लेक्तुर केलवान् कुसिड्ध
निःत्तुआड्वयेरो, खेल्ले चोगुल्ले येसुरे खिनिर केरेक्क सेसे
केहोःप्तिर लत्तरिकू मैत्तसिबारो ॥

12 येसुरे खुनि॒ लाङ्हार् वाहप्तु पिरुसिआङ् कुजाङ्डिन्
चाकिसङ्ग् हेक्क्याङ् युड्सिङ्ग्लो॥ हेक्क्याङ् खेङ्हार् से॒न्दोसुसि,
“खिनि॒ लागि इङ्गार् थे॒ चोगङ्बा फार् आङ् कसिङ्ग केनि॒तम्बि?

13 ਖਿਨਿਹ ਦਾੜ੍ਬਾ ਨੁ ਸਿਕਸਾਮਬਾ ਲਤਰਿਕ ਧਾਪਿ ਕੇਮੇਤਿਹ ॥ ਖੇਨ
ਸੇਕਖਾਏ ਕੇਬਾਃ ਤਮ, ਥੇਆਡੁਭੇਲੇ ਝੁਗਾਣਗ ਬਾ ਖੇਨਾਰੇ ॥

14 आल्ल इड्गाह खिनि॒ दाड्बा नु सिक्साम्बा आसाड् खिनि॒
लाड्हाह वाहप्तुड् पिनिड्, खेल्ले चोगुल्ले खिनि॒आड् सेवारोबा
कुइसि॒क लाडु वाहप्मा पिसिडुमा पोःडुलो ॥

15 इडुगार चोगुड़बा कुइसिः क्वेखिनिः केजोगुम्ल फारआड़ कन कबिः न यूकखुड़ पिनिडुड़ाडु वाररो ॥

१६ इङ्गार् सेक्खाए मेत्निङ्, सेवारोबान् कुन्दाङ्बान्तुःल्ले
यम्बा मेःन्लो, हेक्क्याङ् इङ्साबान्नाङ् खुनेर् केबाङ्बान्तुःल्ले
यम्बा मेःन्लो ॥

१७ आल्ल कन् पाःन्हान्ग कुसिङ् केनि:तुम्माङ् केवयित्,
हेक्याङ् कड्हार केजोगुम्ने फार्ग मुङ्साबा केबोः किखरो ॥”

ये॑सुरे॒ खुने॑? इडुले॑कको थाबा॑ पा॒ःन्नि॑न् पा॒ःत्तु॑?

मत्ति २६.२०-२५, मर्कुस १४.१७-२१, लुका २२.२१-२३

18 “इङ्गार खिनिर केरेकले लागिग पा:तुङ्बा मे:न्लो ॥ इङ्गार से:क्विङ्बाहाहार नु:रिककाइ कुसिङ्ग निःत्विङ्ग्लो ॥ कर इङ्गारनु सोरिक चागेजाबान्ने इङ्गार आदकलेङ्ग्वाओ पोगेरो* फारआइ सामयोसाप्लाःल्ले पा:तुबान् केत्लए पोःड्लो ॥

19 ਕਨ੍ ਪਾ:ਨਹਾਰਗ ਪੋ:ਡਮਾਨੁ:ਲਲੇ ਤਗਿਏ ਖਿਨਿਝ ਮੇਤਿਡ਼ਡਾਡ
ਵਾਰਅਾਰੋ ॥ ਹੇਕਕੇ:ਲਲੇ ਕਨ੍ ਪਾ:ਨਹਾਰ ਕੇਤਿਲਲੇ ਇਡ਼ਗਾਰ ਖਿਸ਼ਟਆ
ਫਾਰਅਾਡ਼ ਨਸਾ:ਨ ਕੇਜੋਗੁਮਲੋ ॥

20 ਇਡ਼ਗਾਰ ਸੇਕਖਾਏ ਮੇਤਿਡ, ਆਤਿਲਲੇ ਇਡ਼ਗਾਰ
ਪਾਡਬੁਡਸਿਡ਼ਬਾਹਾਰ ਲਾਡਦਾ:ਕਤੁਸਿਨ, ਖੇਲਲੇ ਇਡ਼ਗਾਰ
ਲਾਡਦਾ:ਕਕਾਰੋ, ਹੇਕਕਧਾਡ ਆਤਿਲਲੇ ਇਡ਼ਗਾਰ ਲਾਡਦਾ:ਕਕਾ,
ਖੇਲਲੇ ਇਡ਼ਗਾਰ ਧਾਪਿ ਕੇਬਾਡਬੇਨ ਲਾਡਦਾ:ਕਤੁਰੋ ॥”

21 ਯੇਸੁਰੇ ਖੇਨ੍ ਪਾ:ਨਹਾਰ ਪਾ:ਤੁ ਸੁਰੁਆਡ ਕੁਧੋ:ਮੁ ਪੁਰੇਰ
ਅਕਖੇਲਤਰਿਕ ਇਡਭੋ:ਸੁਸਿ, “ਇਡ਼ਗਾਰ ਸੇਕਖਾਏ ਮੇਤਿਡ, ਖਿਨਿਝਓ
ਥਿਕਿਕਲਲੇ ਇਡ਼ਗਾਰ ਇਡ਼ਲੇਕਕਾਰੋ ॥”

22 ਹੇਕਕੇ:ਲਲੇ ਕੁਹੁਰਸਾਮਬਾਹਾਰੇ ਹਾ:ਤਲੇ ਕੁਧਾ:ਮਬੋਓ ਪਾ:ਤੁਬਾਇ
ਲਤਰਿਕ ਖੁਨਿਝ ਨਿਡਵਾਰ ਮਧੇਰ ਓਮੈਮੇਤਿਛਿਡ ॥

23 ਖੇਡਹਾਰਓ ਯੇਸੁਰੇ ਸਾਤਰਿਕ ਲੁਡਮਾਰ ਤੁਕਤੁਬਾ ਕੁਹੁਰਸਾਮਬਾਧਿਕ
ਕੁਬੇਸਾਡੁ ਖੇ:ਸਿਡ਼ਡਾਡ ਯੁਡੇਰੋ ॥

24 ਸਿਮੋਨ ਪਤ੍ਰੁਸੇਰੇ ਖੇਨ੍ ਹੁਰਸਾਮਬਾਨ੍ ਖੁਨੇਰ ਹਾ:ਏ ਫਾਰਅਾਡ
ਸੇ:ਨਦੋ:ਸੇਨ ਲਤਰਿਕ ਹੁਕਚਾ:ਲਿਕ:ਲਲੇ ਮਿਕਸੇ:ਨ ਪਿਰੂਰੋ ॥

25 ਹੇਕਕੇ:ਲਲੇ ਖੇਨ੍ ਹੁਰਸਾਮਬਾਲਲੇ ਯੇਸੁਓ ਖੇ:ਸਿਡ਼ਲ ਸੇ:ਨਦੋਸੁ,
“ਦਾਡਕੇ ਖੇਡਗ ਹਾ:ਤਨੇਬੋ?”

26 ਯੇਸੁਰੇ ਨੋਗਪ੍ ਪਿਰਸਿ, “ਇਡ਼ਗਾਰ ਕਨ੍ ਖੇਰੇ:ਡਿਲਲੇ ਕੁਧੇ:ਡਿਨ੍
ਖੋਰਧਾਓ* ਨਿ:ਪਸੁਡ਼ਡਾਡ ਪਿਰੁਡਬਾ ਮਨਾ:ਨੇਰੋ ॥” ਹੇਕਕਧਾਡ ਯੇਸੁਰੇ
ਖੇਰੇ:ਡਿਲਲੇ ਕੁਧੇ:ਡਿਨ੍ ਨਿ:ਪਸੁਆਡ ਸਿਮੋਨਰੇ ਕੁਸਸਾ: ਧਹੁਦਾ
ਇਸਕਰਿਯੋਤੇਨ ਪਿਰੁ ॥

27 ਧਹੁਦਾ:ਲਲੇ ਖੇਨ੍ ਤਾ:ਕਤੁਨਾਮੇ:ਨੇ ਮਾਫੇਨਸਾਮਿਲਲੇ ਖੇਨ੍ ਯੁਕਤੁਰੇ ॥

ਹੇਕਕਧਾਡ ਯੇਸੁਰੇ ਖੇਨ੍ ਮੇਤੁ, “ਖੇਨੇਰ ਥੇਮਾ ਚੋ:ਕਮਾ ਨਿਡਵਾਰ
ਕੇਜੋਗੁਆਡ਼ ਵਾਰ, ਖੇਨ੍ ਹਾਰਾਏ ਚੋਗੇਰਾਓ ॥”

* 13:26 ਮਾਫੇਨਸਾਮਿਲਲੇ “ਮਾਫੇਨਸਾਮਿਲਲੇ ਮਾਫੇਨਸਾਮਿਲਲੇ” ਮਾਫੇਨਸਾਮਿਲਲੇ ਮਾਫੇਨਸਾਮਿਲਲੇ

28 कर खेप्मो चाजाइ केरुड्बाहारे येसुरे हेकके मेतुबा पाःनिन् थेआड् कुसिड् मेन्निःतुन्लो ॥

29 यहुदाःडग याड् याडमा सुःक्वा केगुबा वयेबाल्ले साभाड्जाओ चाहाबा केजोःवपा चिगःक्वाहार इडमा इग्र याडगेसार्वाहार कुजा हाःप्मासि फारआड् येसुरे मेतुबाबिला लतरिक् कुभारे निड्वार मेइःतुरो ॥

30 खरेःडिन् चनुमेःन्ने यहुदाःन् मुत्थिक् पोगेआड् खामाकलुम्मो लःन्दे पेरो ॥

पत्रुसरे येसुःन् नारुर

मति २६.३१-३५, मर्कुस १४.२७-३१, लुका २२.३१-३४

31 यहुदाःन् लाःककात् लःन्दे पेआड् येसुरे खेड्हार मेतुसि, “आल्ल इडगार मेन्छाम्साःल्ले आमिमिदिड् पोःडमा येमिन् त्येआड् वाररो हेकक्याड् निड्वारफुमाड्डिन् खुनेऽओ मिमिदिड् पोःडलो ॥

32 निड्वारफुमाड्डिन् कुस्साःओ मिमिदिड् पोःडने फारग्र निड्वारफुसाःल्ले कुमिमिदिड् चोगुर, खेन्नाड् हाराए मिमिदिड् चोगुररो ॥

33 आमिःम् आस्साःसे, इडगारग खिनिरु सप्फारक् वारआरो हेकक्याड् खिनिर याप्मि केगोःत्तिर कर यहुदि लाम्लोःबाहार मेतुडसिड्बा कुइसिःकके खिनिरआड् मेत्तिड्, ‘इडगार आत्तान् पेःकका खेप्मो ताःमा केन्छुक्तिन्’ ॥

34 खेल्ले चोगुल्ले आल्ल खिनिर लुडमार तुककासिम्मेर फारआड् इडगार कुसड् इडजाःड् पिनिड्लो ॥ खिनिर इडगार लुडमार तुकिनड्बा कुइसिःकके लुडमार तुककासिम्मेरओ ॥

35 खिनिर लुडमार केदुककासिने फारग्र खेन्लाम्मे काक् मेन्छाम् याप्मिहारे खिनिर आहुरसाम्बानिड् फारआड् कुसिड् केम्निःत्तिरो ॥”

36 सिमोन पत्रुसरे खुनेह से:न्दोसु, “दाङ्बे, खेनेह आत्तान् केबे:कपाबे?” येसुरे नोगप् पिरु, “इङ्गार आत्तान् पे:क्कार पत्ता आल्लो तिम्मा केन्छुक्कान्लो, कर याङ्सिग इङ्गार केदिम्मारो ॥”

37 पत्रुसरे से:न्दोसु, “दाङ्बे, थेआङ्ड आल्लो तिम्मा मेसुक्नेबे? खेनेह केलागि इङ्गार आल्लो सिःमासाङ्ग यारिप् वारआरो ॥”

38 हेक्केल्ले येसुरे नोगप् पिरु, “खेनेह सेकखाए इङ्गार आलागि सिःमा यारिप् केवारबि? इङ्गार सेकखा मेत्तेह, इङ्गवा काःमानुःल्ले तगिए खुनेह कुसिङ्गमेनिःतुङ्गडिन् केबाःतुर सुम्लेङ्ग केनारआरो ॥”

14

येसुरे कुहुरसाम्बाहार हाङ्गहाङ्ग मेत्तुसिं

1 येसुरे याम्मो कुहुरसाम्बाहार मेत्तुसि, “खिनिर निङ्गसाम्मो मेध्येम्मिनेहओ, कर निङ्गवारफुमाङ्गडिन् नसाःन् चोगेम्मेहओ, हेक्केलरिक इङ्गारआङ्ग याप्पि नसाःन् आजोगेम्मेहओ ॥

2 पानुदिङ्ग आम्बारे कुहिम्मोग यरिकू याकफाङ्गहार मेने हेक्क्याङ्ग इङ्गार खिनिर लागि युङ्गदेन् यारिप् चोःक्से पे:क्कार पत्तारो ॥ खेन् होःप्तेल्लेग इङ्गार हेक्केमेमेत्तिङ्गडिम्बा वयेरो ॥

3 हेक्क्याङ्ग इङ्गार पे:क्काआङ्ग खिनिर लागि युङ्गदेन् यारिप् चोगुङ्गडाङ्ग याम्मो युःआ हेक्क्याङ्ग खिनिरआङ्ग तैरनिङ्गलो ॥ हेक्केलरिक इङ्गार आत्ति वारआ खेप्पो खिनिरआङ्ग केवयिररो ॥

4 इङ्गार पे:क्कार पत्ताबा लाम्मिङ्ग खिनिर कुसिङ्ग केनिःतुम्माङ्ग केवयिररो ॥”

5 थोमारे खुनेह मेत्तु, “दाङ्बे, खेनेह आत्तान् केबे:क्ल केबत् खेन् आनिगे मेनिःसुम्बेन्, हेक्केल्ले आनिगे खेन् लाम्मिन् आक्खेलरिक कुसिङ्ग निःतुम्बेबाबे?”

6 येसुरे नोगप् पिरु, “लाम्, सेकखा नु मेन्नुप्पनाबा हिङ्गम् इड्गारएरो ॥ आत्तिन्नाड् इड्गार मेःन्नेग पानुदिङ् पाल्लो केप्पा मेसुकनेन्लो ॥

7 खिनिर् सेकखाए याप्पि कुसिङ् केनिःतिआड् केवयिने फात्ग्र पानुदिङ् आम्बाआड् कुसिङ् केनिःतुम्लो ॥ आल्लाड्धो खुनेऱ् कुसिङ् केनिःतुम्लो, थेआड्भेल्ले खुनेऱ् केनिःसुम्माड् केवयिनरो ॥”

8 फिलिपरे पा:तु, “दाड्बे, पानुदिङ् पा:न् याप्पि ओसेःन्नाधाकतेऱ्ओ हेक्क्याड् आनिगे निङ्वार ता:रो ॥”

9 येसुरे नोगप् पिरु, “मेःम्बे फिलिप्पे, इड्गारग आल्लो थारिक् खिनिनु सोरिक् वयाड्साड् इड्गार याप्पि कुसिङ् केनिःतान्बिः? हा:त्ले इड्गार निसाड्डाड् वार, खेल्लेग पानुदिङ् पा:न्नाड् निःसुआड् वाररो ॥ हेक्केल्ले आक्खेलरिक् पानुदिङ् पा:न् ओसेःन्नाधाकतेऱ् लरिक् केबाःतुबाबे?

10 इड्गार पानुदिङ् पा:ओ वारआ, हेक्क्याड् पानुदिङ् पा:न् इड्गारओ वार फारआड् नसाःन् केन्जोगुन्बिः? इड्गार पा:तुड्बा पा:न्जाकहारग आबाडे इड्गारइन् मेःन्लो, कर इड्गारओ केवार्बा पानुदिङ् पा:ल्लेए इड्गारओलाम् कुयाःम्बकहार चोगुबारो ॥”

11 इड्गार पानुदिङ् पा:ओ हेक्क्याड् पानुदिङ् पा:न् इड्गारओ वार लरिक् पा:तुड्बा पा:न्निन् नसाःन् चोगेम्मेऱ्ओ, मेःन्ने फात्ग्र इड्गार चोगुड्बा निङ्वार केमाबा याःम्बकिल्ले चोगुल्ले नसाःन् चोगेम्मेऱ्ओ ॥

12 इड्गार सेकखाए मेत्तिङ्, हा:त्ले इड्गार नसाःन् चोःक्का, खेल्लेग इड्गार चोगुड्बानुःल्लेआड् पयम् यम्बा याःम्बकहार चोगुरो, थेआड्भेल्ले इड्गार पानुदिङ् पा:ल्लो पे:क्कार पत्तारो ॥

13 खिनिर् आमिङ्डो थे केनाःकतुम्साड् पानुदिङ् पा:ल्ले कुमिङ्डसो कुधाःड्सो कुस्साःओलाम् ओसेःन्दाड् पोःड्ल

ਫਾਰਾਡ ਇੜਗਾਰ ਖੇਨ ਚੋਗੁਡਲੋ ॥

14 ਇੜਗਾਰ ਆਮਿੜਡੋ ਥੇ:ਨ ਕੇਨਾ:ਕਤੁਸਾਡ ਖੇਨ ਇੜਗਾਰ
ਚੋਗੁਡਲੋ ॥

ਧੇਸੁਰੇ ਸੇਸੇਮਾਡਿਨ ਪਾਡਮਾ ਮਾਡਹੁਪ ਚੋਗੁਰ

15 “ਇੜਗਾਰ ਧਾਪਿ ਮਿ:ਮਜਿ ਕੇਮੇਤਿਨੇ ਫਾਤਗ ਆਇੜਜਾ:ਡੁਹਾਰ
ਕੇਇ:ਤੁਮ ਕੇਨਾ:ਤੁਮਲੋ ॥

16 ਇੜਗਾਰ ਪਾਨੁਦਿੜ ਪਾ:ਨੁ ਪੇਲਿਗੇਨ ਤੁਵਾ ਚੋਗੁਡਲੋ, ਹੇਕਕਧਾਡ
ਖੁਨੇਰਗ ਖਿਨਿਅਨੁ ਸਦਾਦਿੜ ਵਾਰ ਫਾਰਾਡ ਵੈਰ ਕੁਭਾਰ ਕੇਬਿਬਾਧਿਕ*
ਕੇਬਿਰਿਰੋ ॥

17 ਖੁਨੇਰਗ ਕਾਕ ਸੇਕਖਾਓ ਲਾਮੇਲੋ:ਬਾ ਸੇਸੇਮਾਡਲੋ ॥ ਕਨੁ
ਇਕਸਾਦਿੜ ਖਾਮਬੇ:ਕਮੋਬਾ ਮਨਾਹਾਰੇ ਖੁਨੇਰ ਖੋ:ਮਾ ਮੇਨਛੁਕਤੁਨਲੋ,
ਥੇਆਡਭੇਲਲੇ ਖੇਡਹਾਰੇ ਖੁਨੇਰ ਮੇਨਿ:ਸੁਨਾਡ ਕੁਸਿੜਡਾਡ
ਮੇਨਿ:ਤੁਨਲੋ ॥ ਕਰ ਖਿਨਿਅਗ ਖੁਨੇਰ ਕੁਸਿੜ ਕੇਨਿ:ਤੁਮਲੋ,
ਥੇਆਡਭੇਲਲੇ ਆਲਲੋ ਖੁਨੇਰ ਖਿਨਿਅਨੁ ਸੋਰਿਕ ਵਾਰ ਹੇਕਕਧਾਡ
ਕੇਦਾ:ਬਾ ਧੇਮਮੋਆਡ ਖਿਨਿਅਹਿੜਮਨਨੋ ਵਾਰਰੋ ॥

18 ਇੜਗਾਰਗ ਖਿਨਿਅਹਿੜ ਧੇਤਛਾਬਾ ਕੁਇਸਿ:ਕ ਪਕਮੇਧਾਨਿੜਡਿਨਲੋ ॥
ਇੜਗਾਰ ਖਿਨਿਅਹਿੜ ਧੇਤਛਾਬਾ ਧੇਤਛਾਬਾ ਧੇਤਛਾਬਾ ਧੇਤਛਾਬਾ

19 ਸਪਫਾ ਏਗਾਡਡਾਡਗ ਇਕਸਾਦਿੜ ਖਾਮਬੇ:ਕਮਾਲਲੇ ਇੜਗਾਰ
ਮੇਨਿਆਨਲੋ, ਕਰ ਖਿਨਿਅਗ ਧਾਪਿ ਕੇਨਿ:ਸਿਹਰੋ ॥ ਇੜਗਾਰ ਹਿੜਡਾ,
ਖੇਲਲੇ ਚੋਗੁਲਲੇ ਖਿਨਿਅਹਿੜ ਕੇਹਿਡਿਰੋ ॥

20 ਖੇਨ ਧੇਨਨੋ ਇੜਗਾਰ ਪਾਨੁਦਿੜ ਆਮਬਾਓ ਵਾਰਾ, ਹੇਕਕਧਾਡ
ਖਿਨਿਅਹਿੜ ਇੜਗਾਰਗ ਕੇਵਧਿਅਹਿੜ ਇੜਗਾਰ ਖਿਨਿਅਹਿੜ ਵਾਰਾਬਾ
ਪਾ:ਨਿਨ ਕੁਸਿੜ ਕੇਨਿ:ਤੁਮਲੋ ॥

* 14:16 ਮਾਡਮਾ ਮਾਡਿਨ ਮਾਡਿਨ ਮਾਡਿਨ ਮਾਡਿਨ ਮਾਡਿਨ ਮਾਡਿਨ ਮਾਡਿਨ
ਮਾਡਿਨ ਮਾਡਿਨ ਮਾਡਿਨ, ਸੁਯਾਦਾਡਬਾ, ਹਾਡਹਾਡ ਕੇਮੇਪਾ, ਆਨਿਛਿੜਮਾ ਕੇਬਿਬਾ,
ਕੁਭਾਡਸੇਮਾ ਵਗੇਰਾ ਪੀ:ਡ ॥ ਖੇਨ ਸੇਸੇਮਾਡਿਲਲੇ ਵੈਰਸਮਾ ਕੁਮਿੜ ॥

21 ਹਾ:ਤਲੇ ਇੜਗਾਰ ਆਇੜਿਆ:ਡਿਹਾਰ ਖੇਪਸੁਆਡ੍ ਇ:ਤੁ ਨਾ:ਚੁਰ,
ਇੜਗਾਰ ਧਾਪਿ ਲੁਡਮਾਰ ਕੇਦੁਕਪੈਡਗ ਬਾ ਖੇਨੰਰੋ॥ ਹਾ:ਤਲੇ
ਇੜਗਾਰ ਲੁਡਮਾਰ ਤੁਕਕਾ ਖੇਡਗ ਪਾਨੁਦਿਡ੍ ਆਮ਼ਬਾਰੇ ਲੁਡਮਾਰ
ਤੁਕਤੁਰ, ਹੇਕਕਧਾਡ੍ ਇੜਗਾਰਆਡ੍ ਲੁਡਮਾਰ ਤੁਕਤੁਡਿਡਾਡ੍ ਖੇਲਲੋ
ਓਸੇ:ਨਧਾਕਿਸਡੁਡਾਰੋ॥”

22 ਹੇਕਕਧਾਡ੍ ਧਹੁਦਾ:ਲਲੇ (ਧਹੁਦਾ ਇਸਕਰਿਯੋਤਿਡਗ ਮੇ:ਨਲੋ) ਮੇਤੁ,
“ਕਰ ਦਾਡਕੇ, ਵੇਰ ਧਰਿਕ ਮਨਾਹਾਤਨੁਗ ਓਸੇ:ਨਗੇਨਧਾਕਿਸਡੁਡਿਨ੍ ਕਰ
ਆਨਿਗੇਨੁਰਕ ਥੇਆਡ੍ ਓਸੇ:ਨਧਾਕਿਸਡੁਮਾ ਨਿਡਵਾਰ ਕੇਜੋਗੁਬਾਬੇ?”

23 ਧੇਚੁਰੇ ਨੋਗਪ ਪਿਰੁ, “ਹਾ:ਤਲੇ ਇੜਗਾਰ ਮਿ:ਮਜਿ ਮੇਜਤਾ, ਖੇਲਲੇਗ
ਇੜਗਾਰ ਆਨਿਸਾਮਿਨ੍ ਇ:ਤੁ ਨਾ:ਚੁਰਰੋ॥ ਪਾਨੁਦਿਡ੍ ਆਮ਼ਬਾਰੇ ਖੇਨ
ਮਿ:ਮਜਿ ਮੇਤੁਰ ਹੇਕਕਧਾਡ੍ ਆਨਿਗੇ ਤਾ:ਸਿਗੇਆਡ੍ ਖੇਨੁ ਵਾਤਸਿਗੇਰੋ॥

24 ਹਾ:ਤਲੇ ਇੜਗਾਰ ਮਿ:ਮਜਿ ਮੇਮੇਜਤਾਨ੍, ਖੇਲਲੇ ਇੜਗਾਰ ਆਨਿਸਾਮਿਨ੍
ਮੇਡ:ਤੁਨ੍ ਮੇਨਾ:ਚੁਨਲੋ॥ ਕਨ੍ ਕੇਧੇਪਸੁਮਾ ਆਬਾ:ਨਜਾਕਿਡਗ ਆਬਾਡੇ
ਇੜਗਾਰਿਨ੍ ਮੇ:ਨਲੋ, ਕਰ ਧਾਪਿ ਕੇਬਾਡਬਾ ਪਾਨੁਦਿਡ੍ ਪਾ:ਲਲੇਨੰਰੋ॥

25 ਕਨ੍ ਕਾਕ੍ ਪਾ:ਨਹਾਰ ਇੜਗਾਰ ਖਿਨਿਨੁ ਵਾਰਆਲਲੇਸਾ
ਮੇਤਿਨਿਡਾਡ੍ ਵਾਰਆਰੋ

26 ਕਰ ਪਾਨੁਦਿਡ੍ ਪਾ:ਲਲੇ ਆਮਿਡਭੋ ਪਾਡਮਾ ਇ:ਤੁਬਾ ਕੁਭਾਰ
ਕੇਬਿਬਾ ਸੇਸੇਮਾਡੁਡਿਲਲੇ ਕਾਕ੍ ਪਾ:ਨਹਾਰ ਕੇਹੁਰਿਆਡ੍ ਇੜਗਾਰ
ਮੇਤਿਨਿਡਬਾ ਪਾ:ਨਹਾਰ ਨਿਡਵਾਰਸੋਓ ਤਾਰੁ ਕੇਬਿਰਿਰੋ॥

27 ਇੜਗਾਰ ਸਨਾਰੁਡਿਨ੍ ਖਿਨਿਨੁ ਪਕਥਾਡਲੋ, ਆਸਨਾਰੁਡਿਨ੍
ਖਿਨਿਰ ਪਿਨਿਡਲੋ॥ ਕਡਗ ਇਕਸਾਦਿਡ੍ ਖਾਮਬੇ:ਕਮਾਲਲੇ ਕੇਬਿਰਿਬਾ
ਹੇਕਕੇਗ ਮੇਬਿਨਿਡਿਨਲੋ॥ ਖਿਨਿਰ ਨਿਡਸਾਮਮੋ ਮੇਧਧੇਮਿਨਨੇਰ
ਹੇਕਕਧਾਡ੍ ਮੇਗਿਸੇਮਿਨਨੇਰਓ॥

28 ਇੜਗਾਰ ਪੇ:ਕਕਾਰ ਪਜਾ ਹੇਕਕਧਾਡ੍ ਧਾਮਮੋ ਖਿਨਿਰਓ ਨੁ:ਡੁਡਾ
ਤਾਆਬਾਨ੍ ਕੇਧੇਪਸੁਮਾਡ੍ ਕੇਵਿਹਰੋ॥ ਇੜਗਾਰ ਸੇਕਖਾਏ ਧਾਪਿ
ਮਿ:ਮਜਿ ਕੇਮੇਤਿਨੇ ਫਾਤਗ ਇੜਗਾਰ ਪਾਨੁਦਿਡ੍ ਪਾ: ਨਿਡਵਾਰਫੁਮਾਡੁਡੋ

नुःङ्गा पे:ककाल्ले खिनिर्ग केसःतिरो, थेआङ्गभेल्ले खुनेऱग
इङ्गात्नुःल्लेआङ्ग पयम् यम्बा चोःक्लो ॥

29 कन् पा:न्हार केत्तिल्ले नसाःन याप्मि आगेजोगिर फारआङ्ग
कन् पा:न्हार पोःङ्गमानुःल्ले तगि खिनिर आल्लोसा मेत्तिङ्गडाङ्ग
वारुआरो ॥

30 आल्ल खिनिर्नु यरिक् मेबाःतान्, थेआङ्गभेल्ले इक्सादिङ्ग
खाम्बे:कमोबा हाङ्गयुक् केजोःक्पान् फेन्ल पत्त्वो ॥ आसम्दाङ्ग खेल्ले
थेआङ्ग मुक्साम् मेगत्तुन्लो,

31 कर इक्सादिङ्ग खाम्बे:कमोबा केरेक्ले पानुदिङ्ग पा:न् लुङ्गमार
तुक्तुङ्गबान् मेनिःसुर फारआङ्ग इङ्गार पानुदिङ्ग आम्बारे पिराङ्गबा
इङ्गजाःङ्गहार कुइसिःक् चोगुङ्गलो ॥ आल्ल कप्मोलाम् पेगिरो ॥”

15

ये॒सुःन् से॒क्खास्मा चेल्ले॒क्से॒ बुङ्ग

1 ये॒सुरे याम्मो कुहु॒साम्बाहार मे॒त्तुसि, “इङ्गात्ग से॒क्खास्मा
चेल्ले॒क्से॒ इल्ले कुबुङ्गारो ॥ हेक्क्याङ्ग पानुदिङ्ग आम्बाग
इक्मःबारो ॥

2 इङ्गारओ कुजार मेन्धोःक्मनाबा काक् पोराःक्वहारग
चेप्तुदेःसुर हेक्क्याङ्ग कुजार केधोःक्पाहारआङ्ग आल्लसाङ्ग
यरिक् कुजार थोःक्ल फारआङ्ग कुबोराःक्वहार चेप्तुआङ्ग
साःक्तुरो ॥

3 पोराःक्वहार चेप्माआङ्ग साःक्मनाबा चेल्ले॒क्से॒ इल्ले कुबुङ्ग
कुइसिःक् इङ्गार पा:तुङ्गबा पेलिगेन् पा:न्जाक्विक्लले तगिसा
खिनिर सेसे केबोःक्खिआङ्ग केवयिरो ॥

4 इङ्गारओ वयेम्मेर हेक्क्याङ्ग इङ्गार खिनिरओ वारुआरो ॥
सिङ्ग पोराःक्विक्न् चेप्माआङ्ग कुबुङ्गमोलाम् सेम्माने फात्ग खेन्यो
कुजार थोःक्मा मेसुक्नेन्लो, हेक्केलरिक् खिनिरआङ्ग इङ्गारओ
मेन्वारए कुजार फम्मा केन्छुक्तुमिल्लो ॥

5 इङ्गारग चेल्लेकसेइल्ले कुबुङ्गारो हेक्कयाङ् स्विनिर्ग आबोराःकिन्ड्लो ॥ स्विनिर्ग इङ्गारओ केवयिर्आङ् इङ्गार स्विनिर्गओ वारुआने फारग्र आल्लसाङ् यरिक् कुजार फम्मा केसुक्तुम्लो, कर इङ्गारओ मेन्वारुए थेर्आङ् चोःकमा केन्छुक्तुम्लिल्लो ॥

6 इङ्गारओ मेन्वारुमनाबाङ्ग चेप्माआङ् लाप्फुमनाबा केहेबाआङ् केसिःबा सिङ् पोराःक् कुइसिःक् पोःङ्लो ॥ खेङ्ग मनाहारे मेघप्सुआङ् मिओ मेहाःन्दुरो ॥

7 स्विनिर्ग इङ्गारओ हेक्कयाङ् आबाःन्जाकिकन् स्विनिर्गओ वारुने फारग्र स्विनिर्ग सिरारु केधाङ्गबा पाःन्हारु थे केनाःक्तुम्साङ् स्विनिर्ग केघोःसुम्लो ॥

8 यरिक् कुजार केभत्तुम्ने फारग्र पानुदिङ् आम्बारे कुमिमिदिङ् केजोगुम्माङ् स्विनिर्ग सेक्खास्मा आहुरसाम्बा केबोःकिखरो ॥

9 पानुदिङ् पाःल्ले लुङ्मारु तुकताङ्गबा कुइसिःक् स्विनिर्गआङ् लुङ्मारु तुकिन्ड्लाङ् वारुआरो ॥ स्विनिर्ग चक्मेल्लरु आमिःम्जिओ वयेम्मेरुओ ॥

10 पानुदिङ् आम्बारे कुइङ्गजाःङ्गिन् इःतुङ् नाःतुङ्गडाङ् इङ्गार कुमिःम्जिओ वारुआबा कुइसिःक् इङ्गार आइङ्गजाःङ्गिन् केइःतुम् केनाःतुम्ने फारग्र आमिःम्जिओ केवयिबा पोःङ्लो ॥

11 आसिक् सम्बा कुइसिःक्के स्विनिर्गआङ् सिक् पसम्सम्ल फारुआङ् कन् पाःन्हारु मेन्तिङ्गबारो ॥

12 आल्ल इङ्गार लुङ्मारु तुकिन्ड्लबा कुइसिःक् स्विनिर्गआङ् लुङ्मारु तुककासिम्मेरु फारुआङ् इङ्गजाःङ् पिनिङ्लो ॥

13 चुम्मिल्ले कुलागि हिङ्गमन् पिमान्ने यम्बा मिःम्जिरो, कन्नुःल्ले यम्बा मिःम्जिवेरु होःप्लो ॥

14 स्विनिर्ग पिनिङ्गबा आइङ्गजाःङ्गिन् केइःतुम् केनाःतुम्ने फारग्र आन्जुम् केबोःकिखरो ॥

15 आल्लाङ्घो इङ्गार सेवारोबा मेमेतिङ्गडिन्लो, थेआङ्गभेल्ले कुन्दाङ्गबाल्ले चोःक्मा इःतुबा पाःन्हार सेवारोबाल्ले मैनिःसुन्लो॥ कर खिनिर्ग आन्जुम्निङ् फारआङ्ग मैतिङ्गडाङ्ग वारआरो, थेआङ्गभेल्ले पानुदिङ् आम्बारे मैत्ताङ्गबा काक् पाःन्हार खिनिर्ग मैतिङ्गडाङ्ग वाररो॥

16 खिनिर्ग याप्मि केन्छेगिन् कर इङ्गार खिनिर्ग सःकिंड, हेक्क्याङ्गपेगेम्मेहआङ्ग सदादिङ् केबप्पा कुजार फत्छेम्मेह फारआङ्ग सेःक्युक् चोःकिंडडाङ्ग वारआरो॥ आमिङ्गडो थे केनाःक्तुम्साङ्ग पानुदिङ् आम्बारे केबिरिररो॥

17 खिनिर्ग लुङ्गमार तुक्कासिम्मेह फारआङ्ग इङ्गजाःङ्ग पिनिङ्गलो॥”

इक्साबा मनाहारे हुरसाम्बाहार मैजिःत्तुसिर

18 “कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबाहारे केम्जिःत्तिल्ले खेन्नु तगि इङ्गार मैजिःत्ताङ्गबा पाःन्निन् निङ्गवार इःत्तेम्मेहओ॥

19 खिनिर्ग कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा केवयिल्लेग आबाडे खुनिर्ग मना हेक्केए लुङ्गमार केम्दुक्तित्तमेन्, कर खिनिर्ग इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा मैन्निङ्गलो॥ खिनिर्ग इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोलाम् इङ्गार सःकिंडडाङ्ग वारआरो, खेल्ले चोगुल्ले खेङ्गहारे खिनिर्ग केम्जिःत्तिररो॥

20 इङ्गार मैतिङ्गबा आबाःन्हार निङ्गवार इःत्तेम्मेहओ ‘सेवारोबान् कुन्दाङ्गबान्नुःल्ले यम्बा मैःन्लो॥’ खेङ्गहारे इङ्गारए तुक्खे मैजाःत्ताङ्गडिल्ले खिनिर्गआङ्ग तुक्खे केम्जाःत्तिररो॥ खेङ्गहारे इङ्गार आनिसाम्मिन् मैङ्गःत्तु मैनाःत्तुआङ्ग वयेल्लेग खिनिर्ग निसाम्मिन्नाङ्ग मैङ्गःत्तु मैनाःत्तुरो॥

21 खिनिर्ग इङ्गारइन् केबोःकिखआङ्ग केवयिबाल्ले चोगुल्ले खेङ्गहारे इङ्गार मैमैत्ताङ्गबा कुइसिःक्के खिनिर्ग केम्मेत्तिररो॥

થેઆડ્ભેલ્લો ખેડ્હારેગ ઇડ્ગાર યાપ્મિ કેવાડ્બાનુ કુસિડ્
મેન્નિઃત્નલો ॥

22 इङ्गार् त्याङ्गाङ् खेङ्हार् लायोरे कुयाःम्बेओ
मेम्मेत्तिंड्बान्निल्लेग लायोरेन आप्तिक् मेड्घोःसुम्बारो ॥
कर आल्लग खेङ्हारे लायो मेन्जोःकमनाबा लाम्सिङ्मा
मेड्घोःसन्लो ॥

23 આતિલ્લે ઇંગર ચિંતા, ખેલ્લે પાનુદિં આમ્બાઆડ્ય
ચિંતરો ॥

²⁴ इङ्गार् वेऽहारे चोःकमा मेन्छुकतुन्बा याःम्बक चोगुड् ॥
 खेड्हारे खेन पा:न्हार् मेन्निःसुन्निललोग खेड्हार् लायोरे आप्तिक्
 केधोःबा मेम्बोःक्खेम्बा वयेसो ॥ कर खेड्हारेग निङ्वार् केमाबा
 मिकसे:न् मेनिःसुआड् मेवार्साड् पानुदिड् आम्बा नु इङ्गार्
 नेप्पाड् मेजि:तेत्थिगेआड् वाररो ॥

25 कर कडूग खेड्हाते थेनाथे मेजिःत्ताड्बारो लतरिक् सामयोसाप्लाओ साप्तेआड केबप्पेनकेरेबारो॥*

26 आल्ल पानुदिङ् पा:लाम् कुभार केबिबा सेसेमाड़िन्
खिनिःओ पाड़घुड़लो॥ खुनेग पानुदिङ् पा:लाम्बा केयुःबा
सेक्खाओ लाम्पौलोःबा सेसेमाड़लो, खुनेए इड़गार आयाःम्बेओ
तोःन्दि केबिरिरो॥

27 हेक्याङ् खिनिर्आङ् इङ्गार् आयाम्बेओ तोन्दि
केबिरुम्लए पोःङ्लो थेआङ्भेल्ले खिनिर्ग इङ्गार्नु
कुहेःक्षिसङ्माआङ्धोए केवियरो ॥”

16

१ येसुरे आल्लसाइमेतुसि, “याप्मि नसाःन् चोःकमा केन्लेखमिन्नल फारआड तगिसा कनु पा:न्हार मेत्तिङ्गुल पत्तारो ॥

* 15:25 മാർക്കസ് 10:25 മാർക്കസ് 10:25 മാർക്കസ് 10:25

२ खिनिर् यहुदि चुम्लुङ्हिमोलाम् केम्लःति केम्देःसिर् ॥
हेक्क्याङ् अक्तड्बा येम्माङ् तार पत्, मनाहारे खिनिर्
केम्सेरिल्ले निङ्वार्फुमाङ्डिन् सेवा चोगुम्बार पत्थिगे लरिक्
मेइःतुरो ॥

३ खेङ्हहारे पानुदिङ् पाःन् इग्र इङ्गार् याप्मि कुसिङ्
मेन्निःतान्बाल्ले चोगुल्ले खिनिर् हेक्के केम्पेतिरो ॥

४ कन् पाःन्हार ताःन्दि खिनिर् ओ केत्तिल्ले इङ्गार् साम्दिङ्
पिनिङ्बा पाःन्निन् खिनिर् निङ्वार् केइःतुम्ल फार्आङ् अक्खे
मेत्तिङ्डाङ् वार्आरो ॥ तगिग कन् पाःन्हार मेमेत्तिङ्डिन्लो
थेआङ्भेल्ले इङ्गार् ग खिनिर्नुए वयाङ्ग्लो ॥”

सेसेमाङ्डिल्ले कुयाःम्बक्

५ “कर आल्ल इङ्गार् याप्मि केबाङ्बाल्लो नुङ्डङा पे:क्कार
पत्ता हेक्केसाङ् खिनिर् आत्तिल्लेआङ् आत्तान् केबेक्ल केबप्पे
फार्आङ् इङ्गार् याप्मि से:न्गेन्दोःसिन्लो ॥

६ इङ्गार् हेक्के पाःतुङ्बाल्ले खिनिर् निङ्साम्मो केध्येङ्डआङ्
केवयिरो ॥

७ कर इङ्गार् सेक्खाःन् मेत्तिङ्, इङ्गार् ग पे:क्काबान्ने खिनिर्
लागि नुःबा पोङ्ड्लो, थेआङ्भेल्ले इङ्गार् मेबेक्कान्ने फार्आर
कुभार केबिबा सेसेमाङ्डिन् खिनिर् ओ मेयुनेन्लो, कर इङ्गार्
पे:क्काआङ् खुनेर् खिनिर् ओ पाङ्घुङ् युःसुङ्ड्लो ॥

८ खुनेर् युःआङ् इक्सादिङ् खाम्बेक्मोबा मेन्छाम्गेन्
याप्मिहारे खुनिर् लायोरे कुयाःम्बेओ, निङ्वार्फुमाङ्डिल्ले
कुसाम्योनिमान् हेक्क्याङ् कुघासेन्ल्ले कुयाःम्बेओ पिर्बेन्
मेइःतुबा पाःन्निन् ओसे:न्धाक्तुसिरो ॥

९ खेङ्हहारे इङ्गार् नसाःन् मेन्जोःक्कान्बान्ने इक्सादिङ्
खाम्बेक्माल्लेन् लायोरो ॥

१० इङ्गार पानुदिङ् पाल्लो पेक्काबाल्ले साम्योनिबा
केबोः किखरो, हेक्कयाङ्घो खिनिः याप्मि केन्निःसिन्लो ॥

११ हेक्कयाङ् कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा हाङ्युक्
केजोःक्पाल्ले कुघासेन् पोःक्खेआङ् वार् ॥

१२ हेक्कयाङ् इङ्गान्ग आल्लो स्विनिः कुसिङ्
 केनिःतुम्बान्तुःल्लेआङ् यरिक् पा:प्मा केबोऽबा पा:न्हार
 कत्तुङ्गलो ॥

१३ कर सेक्खाओ लाम्गेलोःबा सेसेमाङ्डिन् युःआङ् काङ्
सेक्खाओ लाम्गेलोःसिः हेक्क्याङ् खुनेऱग आबाङे कुबाःन्हार
थेआङ् मेबाःतुन्लो, कर खेप्सुबा पाःन्हारक खिनिः केमेति?॥
हेक्क्याङ् ताःन्दि केबोःडुबा पाःन्हार केमेति?रो॥

१४ खुनेंग आबाहन्हार इङ्गारलाम् खोःसुआड् खिनिः
केमेत्तिल्ले आमिमिदिड चोगररे ॥

१५ काक् पानुदिङ् पाःल्ले कुबा:न्हार इङ्गारइन्लो, खेल्ले
चोगुल्ले सेसेमाङ्गिल्ले इङ्गारलाम्मे पाःन्हार तेऱुआङ् खिनि०
केमेतिरो फाऱ्याङु पाःत्तडबारो ॥”

तुकखेःन् सःप्माओ लेङ्

१६ येसुरे कुहुःसाम्बाहार मेत्तुसि, “सप्फाआड् इड्गार् याप्मि केन्निःसिन्लो, कर याड्सि सप्फाआड्ग याम्मो याप्मि केनिःसिरो”॥

१७ हेक्केःल्ले कुहुरसाम्बाहार अकर्खे मेमेत्तिछङ्, “आनिः
दाङ्गबाल्ले सफाआड इङ्गार याप्पि आगेन्निःसिन् कर याङ्गसि
सफाआड याम्मो याप्पि केनिःसिरो लश्रिक् थेमा पाःतुबाबेः?
पानदिङ्ग पाःल्लो पेःक्कार पत्ता लश्रिक् थे पाःतुबाबेः?

18 याड्सि सप्फाआड्लरिक् खुनें? थे पाःतुबाइ? आनिः
थेआड्कूसिड्न आन्निःत्तमिन्नो ॥”

19 येसुरे कुहुरसाम्बाहारे कुभा पाःन् से:न्दोःमा निङ्वार मैजोगुआङ् वार लश्रिक् निङ्वार खोःसुआङ् खेङ्हार मेत्तुसि, “सप्फाआङ् इड्गार याप्मि केन्निःसिन्लो, कर याङ्सि सप्फाआङ् याम्मो याप्मि केनिःसिन्रो लश्रिक् पा:तुड्बाओ खिनिः से:न्गेदोःआसिर केबत्तिष्ठिबि?

20 इड्गार सेक्खाए मैत्तिङ्ग, खिनिः केहाबिर, मेरिङ्ग केधक्तिर, कर इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबाहारग मैसःत्त्लो ॥ खिनिः मेरिङ्ग केधक्तिर, कर खिनिः मेरिङ्ग थक्माङ्ग सःप्माओ लेङ्गलो ॥

21 खेन् येम्मिङ्ग सावाःन्दुड्डिल्ले याङ्घुबा मैन्छुमारइन् कुइसिःक् पोःङ्गलो ॥ कुस्साःन् सावाःन्दु सुरुआङ् काक् सावाःन्दुड्डिन् निङ्वार फेत्त्वुरो, थेआङ्भेल्ले इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो अडःक्वाधिक् सावाःन्दुबाओ सःत्त्लो ॥

22 खिनिः लागिआङ् बा हेक्के पोःङ्ग-आल्लोग मेरिङ्ग केधक्तिर, कर इड्गार याम्मो खिनिः तुम्से ताआल्ले खिनिः केसःतिरो हेक्क्याङ् आत्तिल्लेआङ् खिनिः सःप्मान् नाप्माआङ् तेमा केन्छुक्तिन्लो ॥

23 खेन् येन्नो खिनिः थेआङ् याप्मि से:न्गेन्दोःसिन्लो ॥ इड्गार सेक्खाए मैत्तिङ्ग, आमिङ्गडो थे केनाःक्तुम्साङ् पानुदिङ् आम्बारे केबिरिरिरो ॥

24 आल्लो थारिक् अक्खेलश्रिक् आमिङ्गडो थेआङ् मैन्नाःक्के केवयिररो ॥ खिनिः नाःक्तेम्मेह हेक्क्याङ् केघोःसुम्माङ् केसःतिररो ॥

25 आल्लोग इड्गार पाःम्फेम्मो पाःत्तार वारआसाङ् ताःन्दि केदाःबा येम्मोग अक्खेलश्रिक् मेबाःत्तान्लो, कर आम्बारे कुयाःम्बेओ कुदोःप्माए मैत्तिङ्गलो ॥

26 खेन् येम्मो खिनिः इड्गार आमिङ्गडो केनाःक्तुम्लो ॥ इड्गार खिनिः लागि पानुदिङ् पा:न् नाःक्तुङ् पिनिङ् फारआङ् मेबाःत्तान्लो ॥

27 इङ्गार् निङ्वार्फुमाङ्लाम् त्याङ्बान् खिनि॒ नसा॑न्
के॒जोगुम् हे॒क्याङ् याप्मि॒ मि॒म्जि॒ के॒मेति॒बाल्ले॒ चोगुल्ले॒
पानुदिङ् पा॑ल्ले॒ आबाडे॒ खिनि॒ लुङ्मार् के॒दुक्तिरो॒ ॥

28 इङ्गार् निङ्वार्फुमाङ्लाम् इक्सादिङ् खाम्बे॑क्मो॒
त्याङ्बारो॒ ॥ आल्लोग इङ्गार् याम्मो॒ इक्सादिङ् खाम्बे॑क्मान्॒
ले॒रुङ्डाङ् पानुदिङ् पा॑ल्लो॒ नुङ्डङा॒ पे॑क्कार पत्तारो॒ ॥”

29 हे॒क्याङ् ये॑सु॑न् कुहु॒साम्बाहारे॒ मे॒मेत्तु॒, “आल्लोग खे॒नेऱ॒
पा॑न्फे॒मिन्॒ ओगप्॒ मे॒न्जो॒ कके॒ कुदो॑प्मो॒ के॒बा॑त्ल के॒बत्लो॒ ॥

30 आल्लो॒ खे॒नेऱ॒ काक्॒ पा॑न्हार्॒ के॒नि॒सु॒ फार्आड्॒ आनिगे॒
कुसिङ्नि॒नु॒त्म्बारो॒ ॥ आतिल्ले॒आड्॒ थे॒आड्॒ से॑न्दो॑मा॒ मे॒बो॒ङ्नेन॒,
थे॒आड्॒भेल्ले॒ से॑न्दो॑मानु॑ल्ले॒ तगि॒ खे॒नेऱ॒ के॒नि॒सुरो॒ ॥ बा॑ कन्॒
पा॑न्नो॒ खे॒नेऱ॒ निङ्वार्फुमाङ्लाम्॒ के॒द्येबा॒ फार्आड्॒ आनिगे॒
नसा॑न्॒ चोगुम्बारो॒ ॥”

31 ये॑सुरे॒ खे॒ङ्हार्॒ नोगप्॒ पिरुसि॒, “ए॒ खिनि॒ से॒क्खाए॒ आल्लो॒
नसा॑न्॒ के॒जोगुम्बि॒? ॥

32 कर आल्ल खिनि॒ काक्॒ से॑माआड्॒ आबाडे॒ हिम्हिम्॒ पे॑क्मा॒
ये॑म्॒ तार पत्लो॒ ॥ हे॒क्याङ्॒ खे॑न्॒ ये॑मिङ्ग॒ त्ये॑ चुरे॒आड्॒ वारो॒ ॥
आल्ल खिनि॒ केरेक्ले॒ याप्मि॒ के॒लेरिआड्॒ के॒बिगिरो॒ हे॒क्केसाङ्ग॒
इङ्गार्॒ ए॑क हो॑प्पारो॒, कर इङ्गारनु॒ आम्बाआड्॒ वारो॒ ॥”

33 इङ्गाराओ॒ खिनि॒ सनारुङ्ग॒ के॒घो॑सुम्लरो॒ फार्आड्॒
कन्॒ केरेक्॒ पा॑न्हार्॒ मे॒त्निङ्डङ्डाङ्॒ वारारो॒ ॥ कन्॒ इक्सादिङ्॒
खाम्बे॑क्मो॒ यरिक्॒ इनोगेन्॒ तुक्खेहार्॒ के॒दुमुम्लो॒ ॥ कर हाङ्हाङ्ग॒
लरेम्भेऽओ॒, थे॒आड्॒भेल्ले॒ इङ्गार्॒ कन्॒ इक्सादिङ्॒ खाम्बे॑क्मान्॒
ना॑न्दुङ्डङ्डाङ्॒ वारारो॒ ॥”

१ ये सुरे कन् पाः न्हार पाः तु सुरुआङ् साङ् ग्राम्पेदाङ् लेप्माङ् ओमयेर तुवा चोगु, “पानुदिङ् आम्बे, आल्ल ये म् पोः कवेरो, केस्साः ल्ले खेनेर केमिमिदिङ् चोगुर फारुआङ् खुनेर कुमिमिदिङ् चोगेरुओ॥

२ खेनेर केस्साः न् केबिरुबा मनाहार मेन्नुप्मनाबा हिङ्मन् पिरुसिर फारुआङ् इक्सादिङ् खाम्बेः कमोबा काक् मेन्छाम् सुवाङ् सम्दाङ् खुनेर युक् केबिरुआङ् केवारो॥

३ खेड्हारे सेक्खागेन निङ्वारुफुमाङ्डिन् खेनेरक् फारुआङ् कुसिङ् मेनिः तुर हेक्क्याङ् खेनेर केबाङ्घुबा ये सु ख्रिस्तेन्कुसिङ् मेनिः तुर बा खेने मेन्नुप्मनाबा हिङ्मन्लो॥

४ खेनेर चोः कमा केबाङ्घाङ्डबा काक् पाः न्हार चोगुङ्गुसुरुङ् हेक्क्याङ् इङ्गार इक्सादिङ् खाम्बेः कमो केमिमिदिङ् चोगुङ्डडाङ् वारुआरो॥

५ पानुदिङ् आम्बे, इक्सादिङ् खाम्बेः कमाल्ले तोलिङ्सोमु पोः इमानुः ल्ले तगि आङ्धो खेनेरनु वयाङ्डिल्ले इङ्गार कतुङ्डबा मिमिदिङ्डिल्ले खेनेर केदगि आमिङ्सो इङ्धाः ङ् चोगेरुओ॥

ये सुरे कुहुरसाम्बाहारे लागि तुवा चोगुरु

६ कन् इक्सादिङ् खाम्बेः कमोलाम् इङ्गार केबिराङ्डबा मनाहार खेनेर केया म्बेओ मेत्तुङ्गसिङ्डडाङ् वारुआरो॥ खेड्हारग सदादिङ् खेनेर इन्ने मेवये॥ खेन् केबिराङ्डबा मनाहारे खेनेर केबाः न्जाकिकन् मेइः तु मेनाः तु आङ् मेवारो॥

७ आल्ल खेड्हारे इङ्गार केबिराङ्डबा काक् पाः न्हार खेनेरलाम्बाए त्येबा फारुआङ् मेनिः सुआङ् मेवारो॥

८ खेनेर केबिराङ्डबा काक् पाः न्हार खेड्हार पिरुङ्गसिङ्डडाङ् मेवार हेक्क्याङ् खेड्हारे आङ् मेदाः कतुआङ् मेवारो॥ खेड्हारे इङ्गार खेनेरलाम् त्याङ्डबा फारुआङ् सेक्खाए मेनिः सुआङ् मेवार हेक्क्याङ् इङ्गार केबाङ्घाङ्डबान् नसाः न् मेजोगुआङ् मेवारो॥

9 खेड्हारे लागि इड्गार तुवा चोःक्का, कर इकसादिड्ह्
खाम्बेःक्मोबा केरेक् मनाहारे लागिग मेजोःक्कान्लो ॥ खेनेऱ
केबिराड्भाहारे खुनिर लागिरक् तुवा चोःक्का, थेआड्भेल्ले
खेड्हारग केमनासिरो ॥

10 इड्गार कतुडसिड्भा काक् मनाहारग खेनेऱइन्छिरो
हेक्क्याड्खेनेऱ केगतुसिबा मनाहारग इड्गारइन्छिरो ॥ खेड्हारओ
आमिमिदिड्पोःक्खेआड्वारो ॥

11 आल्ल कन् इकसादिड्ह् खाम्बेःक्मोलाम् खेनेऱओ थो
थाड्डार पत्तारो ॥ इड्गार इकसादिड्ह् खाम्बेःक्मो मेवारआन्, कर
खेड्हारग कप्पोए मेवाररो ॥ हेक्केल्ले सेसे पानुदिड्ह् आम्बे,
खेड्हारग केबिराड्भा मुकसाम्गेन् केमिड्डो कम्ब्राड् मेत्तेसेऱओ ॥
हेक्केलरिक् आन्छिर थिक् आवारसिबा कुइसिःक्के
खेड्हारआड् थिकहुप् मेबोःड्लरो ॥

12 इड्गार कप्पो वयाड्ल थारिक् खेन् मिड्डिल्लेन् मुकसाम्मो
काक् कम्ब्राड् मेत्तुडसिड्लो ॥ खेन् मैक्मा केबोःड्भान्नाड् थो वेऱ
आत्तिन्नाड् मेमा:सुड्डिन्, कर काक् ताड्सेःप्तुडसिड्लो ॥ खेड्हग
साम्योसाप्लाःन् केत्तल फारआड् हेक्के पोःक्खेबारो ॥

13 आल्ल इड्गार खेनेऱओ थाड्डार पत्तारो ॥ इड्गार कतुड्भा
आयाम्नाःमिन् खेड्हारेआड् मेघोःसुर फारआड् इकसादिड्ह्
खाम्बेःक्मो वारआल्ले कन् पाःन्हार पाःतुड्डाड् वारआरो ॥

14 खेड्हार पेलिगेन् केबाःन्जाकहार पिरुड्सिड्डाड् मेवाररो ॥
इड्गार कुइसिःक्के खेड्हारआड् इकसादिड्ह् खाम्बेःक्मोबा
मेन्छिबाल्ले चोगुल्ले इकसादिड्ह् खाम्बेःक्मोबाहारे खेड्हार
मेजिःत्तुसिरो ॥

15 खेड्हार इकसादिड्ह् खाम्बेःक्मोलाम् तेऱेसेऱ फारआड्
पेलिगेन् तुवा मेजोःक्कान्, कर कुर्झगेभेबा माफेन्साम्मोलाम्
खेड्हार ताड्सेःप्तेसेऱओ ॥

16 इङ्गार कुइसिःक् खेड्हारआड् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा मेःन्छिरो ॥

17 खेड्हार सेक्खाःल्ले सेसे साड्साड् चोगेसेऽओ ॥ खेनेऽपेलिगेन् केबाःन्जाकिकड्ग सेक्खारो ॥

18 इक्सादिड् खाम्बेःक्मो इङ्गार केबाड्घाड्बा कुइसिःक्के इङ्गारआड् खेड्हार इक्सादिड् खाम्बेःक्मो पाड्घुड्सिड्लो ॥

19 खेड्हार सेक्खाए सेसे साड्साड् मेबोःड्ल फारआड् इङ्गार खेड्हारे खुनिर लागि सेसे साड्साड् चोःक्सिड्डारो ॥

20 इङ्गारग खेड्हारे खुनिर लागिरक् मेःन्, कर खेड्हारे इड्भन् मेजोगुबालाम् इङ्गारओ नसाःन् केजोःक्पाहारे खुनिर लागिआड् तुवा चोःक्कारो ॥

21 पानुदिड् आम्बे, खेड्हार काक् थिक्हुप् मेबोःड्ल फारआड् तुवा चोःक्कारो ॥ इङ्गार खेनेऽओ हेक्क्याड् खेनेऽइङ्गारओ केवार्बा कुइसिःक् खेड्हारआड् आन्छिरओ मेवाररो ॥ हेक्क्याड् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा मनाहारे इङ्गार केबाड्घाड्बा फारआड् नसाःन् मेजोगुररो ॥

22 आन्छिर कुइसिःक् खेड्हार थिक्हुप् मेबोःड्ल फारआड् खेनेऽ केबिराड्बा मिमिदिड्डिन् खेड्हार पिरुड्सिड्डाड् वारआरो ॥

23 इङ्गार खेड्हारनु थिक्हुप् वारआबा कुइसिःक् हेक्क्याड् खेनेऽइङ्गारनु थिक्हुप् केवार्बा कुइसिःक् खेड्हार कुजेक् थिक्हुप्पो मेवाररो ॥ हेक्क्याड् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा मनाहारे इङ्गार केबाड्घाड्बा नु लुड्मार केदुक्ताड्बा कुइसिःक्के खेड्हार लुड्मार केदुक्तुसिबान् कुसिड् मेनिःतुररो ॥

24 पानुदिड् आम्बे, इङ्गार केबिराड्बाहार इङ्गारनुए सोरिक् मेवारर केलर्बा निड्वार चोगुड्लो ॥ हेक्केलरिक् खेड्हारे इङ्गार केबिराड्बा मिमिदिड्डिन् मेनिःसुररो ॥ खेनेऽइक्सादिड् खाम्बेःक्माल्ले नावागेन् चइःत् नेमानुःल्ले तगिए इङ्गार लुड्मार

કેદુકતાઙ્ગબાલ્લો ચોગુલ્લો ખેન્ મિમિદિઙ્ડિન્ કેબિરાઙ્ગલો ॥

25 સામયોનિબા આસ્બે, ઇકસાદિઙ્ ખાસ્બે:કમોબા મનાહારે ખેનેર કુસિઙ્ કેમેન્નિ:તનેંછાઙ્ ઇઙ્ગાર કુસિઙ્ નિ:તનેર હેકક્યાઙ્ ઇઙ્ગાર કેબાઙ્ઘાઙ્બા પા:ન્નિન્ કઙ્હારે કુસિઙ્ મેનિ:તુર્રો ॥

26 ઇઙ્ગાર લુડ્માર કેદુકતાઙ્ગબા લુડ્માર તુકમેન્ખુનિરનુઆઙ્વાર હેકક્યાઙ્ ઇઙ્ગારઆઙ્ ખેઙ્હાર ઓ વારાર ફારઆઙ્ ખેનેર કેયા:સ્બેઓ કઙ્હાર મેતુઙ્સિઙ્ડાઙ્ વારા હેકક્યાઙ્ આલલસાઙ્ યામ્મો મેતુઙ્સિઙ્લો ॥”

18

યેસુ:ન્ મેદેમસુર

મત્તિ ૨૬.૪૭-૫૬, મર્કુસ ૧૪.૪૩-૫૦, લુકા ૨૨.૪૭-૫૩

1 યેસુરે અક્ખેલતરિક તુવા ચોગુ સુરુઆઙ્ કુહુરસામ્બાહારનુ કિદ્રોન મેપ્પનાબા હઙ્ગદુંબા:લ્લો નાધા:મ્બિ પેરો ॥ ખેપ્પો જૈતુન સિડ્લા થિક નેસ્સે હેકક્યાઙ્ ખેઙ્હાર ખેપ્પો મેલા:સે ॥

2 ખુનેર ઇઙ્લેક્ કેમેપ્પા યહુદા:લ્લોઆઙ્ ખેન્ તેન્નિન્ નિ:સુઆઙ્ વયે, થેઆડ્ભેલ્લો યેસુરે કુહુરસામ્બાહાર યરિકલેઙ્ ખેપ્પો તુમુસિઆઙ્ વયેરો ॥

3 ખેલ્લો ચોગુલ્લો યહુદા:લ્લો કુભા રોમિ થકસુબાહાર હેકક્યાઙ્ તુમ્નિઙ્વારફુસામ્બાહાર નુ ફરિસિહારે મેબાઙ્ઘુસિબા માડ્હિમ કેંગો:બા તિલિઙ્ગાહાર ખેન્ જૈતુન સિડ્લાઓ લામ્લોસુસિઆઙ્ તારુસિરો ॥ ખેઙ્હારે તિયાલો, સેમિ નુ ફેજુમ્ ફેયાહાર મેગતુરો ॥

4 યેસુરે આલલ ખુનેરનુ થે પો:ડ્ કેલબાન્ કાક્ નિ:સુઆઙ્ ખુનેર તગિ પેઆઙ્ ખેઙ્હાર સેન્દોસુસિ, “ખિનિર હા:ત્ કેંગો:તુમ્બાબે?”

5 ખેઙ્હારે નોગપ્ મેબિરુ, “નાસરતબા યેસુ:ન્ ॥”

યેસુરે ખેઙ્હાર મેતુસિ, “ખેઙ્ગ ઇઙ્ગારએરો ॥” ખેન્ યેમ્મો ખુનેર ઇઙ્લેક્ કેમેપ્પા યહુદા:ન્નાઙ્ ખેઙ્હારનુ સોરિક્ યેબેરો ॥

6 ਯੇਸੁਰੇ ਖੇਡਹਾਰ “ਖੇਡਗ ਇਡਗਾਰਏਰੋ” ਮੇਤੁਸਿਲਲੇ ਖੇਡਹਾਰ ਏਗਾਡੁ
ਮੇਜਤਿਛਿਡਲ ਲੇਰਾਡੁਕਾਕਪੇਤ੍ ਖਾਮ੍ਮੋ ਮੇਲੇਕਖੇਰੋ ॥

7 ਯਾਮ੍ਮੋ ਯੇਸੁਰੇ ਖੇਡਹਾਰ ਸੇਨਦੋਸੁਸਿ, “ਖਿਨਿਹ ਹਾਤ੍
ਕੇਗੋ:ਤੁਮਾਬੇ?” ਖੇਡਹਾਰੇ ਨੋਗਪ੍ ਮੇਬਿਰੁ, “ਨਾਸਰਤਸਮਾ
ਧੇਸੁ:ਨਲੋ ॥”

8 ਯੇਸੁਰੇ ਨੋਗਪ੍ ਪਿਰਸਿ, “ਇਡਗਾਰਆਰੋ ਫਾਰਆਡੁ ਮੇਤਿਡਲੋ ॥
ਖਿਨਿਹ ਕੇਗੋ:ਤੁਮਾ ਮਨਾ:ਡੁਗ ਇਡਗਾਰਨੇ ਫਾਰਗ ਕਡਹਾਰਗ ਪੇ:ਕਮਾ
ਪਾਡਘੈਮਿਸਮੇਰਅੋ ॥”

9 ਕੇਬਿਰਾਡੁਬਾਹਾਰਅੋ ਥਿਕਕਾਡੁ ਮੇਮਾ:ਸੁਡਿਨਲੋ ਲਤਰਿਕ੍ ਧੇਸੁਰੇ
ਆਬਾਡੇ ਪਾ:ਤੁਬਾ ਪਾ:ਨਿਨ੍ ਕੇਤਲ ਫਾਰਆਡੁ ਕਨ੍ ਅਕਖੇ
ਪੋ:ਕਖੇਬਾਰੋ ॥

10 ਹੇਕਕਧਾਡੁ ਸਿਮੋਨ ਪਤੁਸਰੇ ਤਾਭੇ:ਨ੍ ਤਰਪ੍ ਫਿ:ਕਖੁਆਡੁ
ਮਾਨਿਡਵਾਰਫੁਸਾਮ਼ਬਾਲਲੇ ਕੁਸੇਵਾਰੋਬਾ ਮਾਲਖਸ ਮੇਪਮਨਾਬਾਲਲੇ
ਕੁਜੁਪਸਾਡੁ ਲੇਪਮਾਡੁਬਾ ਕੁਨੇਕਖੋਰਬਾਨ੍ ਪੇਤੁ ਥਾ:ਸੁਰੇ ॥

11 ਧੇਸੁਰੇ ਪਤੁਸੇਨ੍ ਮੇਤੁ, “ਕੇਦਾਭੇ:ਨ੍ ਫੇਸਿ:ਧਪੋ ਧਾਕਤੇਰ! ਪਾਨੁਦਿਡੁ
ਆਮ਼ਬਾਰੇ ਇਡਗਾਰ ਪਿਆਬਾ ਇਨੋਗੇਨ੍ ਤੁਕਖੇਵਾ ਖੋਰਧਾਓਲਾਮ੍ ਥੁਡੁਡਲਏ
ਪੋ:ਡੁ ॥”*

ਧੇਸੁ:ਨ੍ ਹਨਨਾਸਰੋ ਮੇਦੇਰੁਰ

ਮਤਿ ੨੬.੫੭, ਮਰਕੁਸ ੧੪.੫੩, ਲੁਕਾ ੨੨.੫੪

12 ਹੇਕਕੇਲਤਰਿਕ੍ ਥਕਤੁਮਾ ਨੁ ਥਕਸੁਬਾਹਾਰੇ ਹੇਕਕਧਾਡੁ
ਮਾਡਿਹਿਮ੍ਮੋਬਾ ਤਿਲਿਡਗਾਹਾਰੇ ਧੇਸੁ:ਨ੍ ਮੇਦੇਸੁਆਡੁ ਇਸੇਧੇ:ਕਖੁ,

* **18:11** ਇਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹਨ।

13 ਹੇਕਕਯਾਡ ਖੇਨ् ਤਡ੍ਬੇਬਾ ਮਾਨਿਡਵਾਰਫੁਸਾਮਬਾ ਕੈਯਾਫਾਸੇਰੇ
ਕੁਨ੍ਨੋ:ਪਾ ਹਨਨਾਸਰੇ ਕੁਹਿਮ੍ਮੋ ਮੇਦੇਰਾਰੋ ||* 14 ਬਾ ਕਨ् ਕੈਯਾਫਾਸੇਰੇਏ
ਕਾਕੁ ਮਨਾਹਾਰੇ ਖੁਨਿਹ ਲੇਕਵਾ ਥਿਕੁ ਮਨਾ:ਨ ਸਿ:ਮਾਏ ਨੁ:ਬਾ ਪੋ:ਡੁ
ਲਤਰਿਕੁ ਧਹੁਦਿਹਾਰੁ ਮੇਤੁਸਿਆਡੁ ਵਧੇਰੋ ||

ਪਤ੍ਰਸਰੇ ਧੇਸੁ:ਨ ਨਾਤਰੁ

ਮਤਿ ੨੬.੬੯-੭੦, ਮਰਕੁਸ ੧੪.੬੬-੬੮, ਲੁਕਾ ੨੨.੫੫-੫੭

15 ਸਿਮੋਨ ਪਤ੍ਰਸ ਨੁ ਵੇਰੁ ਕੁਹੁਦਸਾਮਬਾਧਿਕਲੇ ਧੇਸੁ:ਨ ਤਿਮਦੇਤਛੁਰੋ ||
ਖੇਨੁ ਵੇਰੁ ਹੁਦਸਾਮਬਾਲਲੇ ਮਾਨਿਡਵਾਰਫੁਸਾਮਬਾਨੁ ਕੁਸਿਡੁ ਨਿ:ਤੁਆਡੁ
ਵਧੇਬਾਲਲੇ ਚੋਗੁਲਲੇ ਧੇਸੁ:ਨ ਤਿਮਦੁਰ ਮਾਨਿਡਵਾਰਫੁਸਾਮਬਾਲਲੇ
ਕੁਲਕਖੁਮ੍ਮੋ ਥਾਰਿਕੁ ਕੇਰੋ ||

16 ਕਾਰ ਪਤ੍ਰਸਰੇ ਲਾ:ਕਕਾਤੁ ਖੁਨੇਰੁ ਹਾਡਘੁਰ ਧੇਬੇ || ਖੇਨੁ
ਮਾਨਿਡਵਾਰਫੁਸਾਮਬਾਨੁ ਕੁਸਿਡੁ ਕੇਨਿ:ਪਾ ਹੁਦਸਾਮਬਾਨੁ ਸਿਗਾਡੁਲਾਮੁ
ਨੁ:ਕਖੇ ਫੇਰੇਆਡੁ ਲਾਮਧੇ:ਪੁ ਕੇਗੋ:ਮਾ ਸੇਵਾਰੋਮਾਨੁ ਮੇਤੁਆਡੁ ਪਤ੍ਰਸੇਨੁ
ਸਿਗਾਡੁ ਤੇਰੁਰੋ ||

17 ਖੇਨੁ ਸੇਵਾਰੋਮਾਲਲੇ ਪਤ੍ਰਸੇਨੁ ਮੇਤੁ, “ਖੇਨੇਰੁਆਡੁ ਖੇਨੁ ਮਨਾ:ਲਲੇ
ਕੁਹੁਦਸਾਮਬਾਹਾਰੁਓ ਥਿਕੁ ਮੇ:ਨੇਬਿ?”

ਪਤ੍ਰਸਰੇ ਨੋਗਪੁ ਪਿਰੁ, “ਇਡਗਾਰੁ ਮੇ:ਨਾਤਰੋ ||”

18 ਸਾਹਰਿਕੁ ਚੁਡਜਿ:ਕਤੇਬਾਲਲੇ ਚੋਗੁਲਲੇ ਸੇਵਾਰੋਬਾਹਾਰੁ ਨੁ ਮਾਡਿਹਿਮੁ
ਕੇਗੋ:ਬਾ ਤਿਲਿਡਗਾਹਾਰੇ ਮਿ ਮੇਦੁਨੁਆਡੁ ਖਿਰਿ ਮਿਜਾਨੁ ਮੇਧੇਬੇਰੋ ||
ਪਤ੍ਰਸੇਨਾਡੁ ਖੁਨਿਹ ਪੇਸਾਡੁ ਮਿਜਾਨੁ ਧੇਬੇਰੋ ||

ਮਾਨਿਡਵਾਰਫੁਸਾਮਬਾਲਲੇ ਧੇਸੁ:ਨ ਸੇ:ਨਦੋਸੁਰੁ

ਮਤਿ ੨੬.੫੯-੬੬, ਮਰਕੁਸ ੧੪.੫੫-੬੮, ਲੁਕਾ ੨੨.੬੬-੭੧

* 18:13 ਅੰਗੁਹਿਤਾਵਾਹੀ ਅੰਗੁਹਿਤਾ ਅੰਗੁਹਿਤਾਵਾਹੀਅੰਗੁਹਿਤਾਵਾਹੀ
ਅੰਗੁਹਿਤਾਵਾਹੀ ਅੰਗੁਹਿਤਾ ਅੰਗੁਹਿਤਾ, ਕਰ ਰੋਮਿ ਹਾਡਘੁਕਪਾਲਲੇ ਧਾਰਿਕੁ ਲੇਡੁ ਲੇਕਚੁ ||
ਨਾਜਿਰਿ ਤਡ੍ਬੇ ੬ ਓ ਰੋਮਿ ਹਾਡਘੁਕਪਾਲਲੇ ਮਾਨਿਡਵਾਰਫੁਸਾਮਬਾ ਪੋ:ਡੁਸੇ ਹਨਨਾਸੇਨ ਮੇਸੇਗੁ,
ਹੇਕਕਯਾਡੁ ਨਾਜਿਰਿ ਤਡ੍ਬੇ ੧੫ ਓ ਕੁਮਬਾਡਿਮਿਹੁ ਕੈਯਾਫਾਸੇਨੁ ਮੇਸੇਗੁ || ਕਰ ਮੇਨਿਛੁ:ਏ ਥਾਰਿਕੁ
ਹਨਨਾਸਰੇ ਧਾਰਿਕੁ ਮਨਾਹਾਰੁ ਖੁਨੇਰੁ ਲੇਪਾਡੁ ਹਿ:ਸੁਸਿ ||

19 ਆਲਲ ਹਿਮਸਿਗਾਡ ਮਾਨਿਡਵਾਰਫੁਸਾਮ਼ਬਾਲਲੇ ਯੇਸੁ:ਨ ਖੁਨੇ॥
ਕੁਹੁਰਸਾਮ਼ਬਾਹਾਰ ਨੁ ਕੁਨਿਸਾਮਿਲਲੇ ਕੁਧਾ:ਮਵੇਓ ਸੇ:ਨਦੋਸੁਰ ਧਾਗੇ॥

20 ਯੇਸੁਰੇ ਨੋਗਪ ਪਿਰੁ, “ਇਡਗਾਤਗ ਕਾਕਲੇ ਮੇਘੇਪਸੁਰਏ ਪਾ:ਗਡਲੋ,
ਇਡਗਾਤਗ ਕਾਕੁ ਧਹੁਦਿਹਾਰ ਮੇਜੁਮ਼ਬਾ ਧਹੁਦਿ ਚੁਮਲੁਡਿਹਿਮ੍ਮੋ ਨੁ ਮਾਡਿਹਿਮ੍ਮੋ
ਮਨਾਹਾਰ ਸਦਾਦਿਡ ਹੁਰੁਡਸਿਡਲ ਵਾਹਰੋ॥॥ ਇਡਗਾਤ ਸਵਾ:ਤਾਡ ਥੇਆਡ
ਮੇਮ਼ਬਾ:ਪੈਨਲੋ॥

21 ਹੇਕਕੇ:ਲਲੇ ਥੇਆਡ ਅਕਖੇਲਤਰਿਕ ਧਾਪਿ ਸੇ:ਨਗੇਦੋ:ਸਿਬੇ?
ਇਡਗਾਤ ਪਾ:ਤੁਡਬਾ ਕੇਧੇਮ਼ਬਾਹਾਰਏ ਸੇ:ਨਦੋ:ਸੇਮਿਸਿਮਹੱਤਾਂ ਥੇਆਡਭੇਲਲੇ
ਖੇਡਹਾਰੇ ਇਡਗਾਤ ਪਾ:ਤੁਡਬਾ ਪਾ:ਨਹਾਰ ਸੇਕਖਾਏ ਮੇਘੇਪਸੁਆਡ
ਮੇਵਾਹਰੋ॥”

22 ਯੇਸੁਰੇ ਹੇਕਕੇ ਪਾ:ਤੁਲਲੇ ਖੇਪਮ੍ਮੋ ਨਿ:ਤਾਡ ਕੇਧੇਪਾ
ਸੁਹਾਡੁਧੁਕਪਾਧਿਕਲੇ ਯੇਸੁਰੇ ਕੁਨੇਦੇਡਬਾਨ ਲੇਕਖੁਆਡ ਮੇਤੁ,
“ਅਕਖੇਲਤਰਿਕ ਮਾਨਿਡਵਾਰਫੁਸਾਮ਼ਬਾਨੁ ਮੁਰਾ ਕੇਦੋ:ਬਿ?”

23 ਯੇਸੁਰੇ ਨੋਗਪ ਪਿਰੁ, “ਇਡਗਾਤ ਪਾ:ਨ ਫੇ:ਨਦੁਡਨੇ ਫਾਤਗ ਪਾ:ਤੇਰ॥॥
ਕਰ ਇਡਗਾਤ ਸੇਕਖਾ ਪਾ:ਨ ਪਾ:ਤੁਡਡਾਡ ਵਾਹਾਨੇ ਫਾਤਗ ਥੇਆਡ
ਕੇਹਿਪਾਬਾਬੇ?”

24 ਹੇਕਕਧਾਡ ਹਨਨਾਸਰੇ ਯੇਸੁ:ਨ ਇਮੇਧੈ:ਕਖੁਬਾਨ ਮੇਮ਼ਬਾ:ਡਡੇ
ਮਾਨਿਡਵਾਰਫੁਸਾਮ਼ਬਾ ਕੈਧਾਫਾਸਰੋ ਪਾਡਿਧੁਦੇ:ਸੁਰੋ॥

ਪਤ੍ਰੁਸਰੇ ਯੇਸੁ:ਨ ਧਾਮਮ੍ਮੋ ਨਾਤਰੁਨ

ਮਤਿ ੨੬.੭੧-੭੫, ਮਰਕੁਸ ੧੪.੬੯-੭੨, ਲੁਕਾ ੨੨.੫੮-੬੨

25 ਸਿਮੀਨ ਪਤ੍ਰੁਸੇਨ ਮਿਜਾਨੁ ਧੇਬੇਲਲੇ ਕੁਭਾਰੇ ਸੇ:ਨਮੇਦੋਸੁ,
“ਖੇਨੇਰਾਡ ਖੇਲਲੇ ਕੁਹੁਰਸਾਮ਼ਬਾਹਾਰਾਂ ਥਿਕ ਮੇ:ਨਨੇਬਿ?”

ਪਤ੍ਰੁਸਰੇ ਖੇਨ ਪਾ:ਨਿਨ ਨਾਤਰੁ ਮੇਤੁ, “ਇਡਗਾਤ ਮੇ:ਨਨਾਹਰੋ॥”

26 ਪਤ੍ਰੁਸਰੇ ਨੇਕਖੋਰਬਾਨ ਪੇਤੁ ਥਾ:ਸੁਬਾ ਮਨਾ:ਲਲੇ ਕੁਗਾਡ
ਮਾਨਿਡਵਾਰਫੁਸਾਮ਼ਬਾਲਲੇ ਵੇਰਸਮਾ ਕੁਸੇਵਾਰੋਬਾਧਿਕਕਾਡ ਖੇਪਮ੍ਮੋ ਧੇਬੇ॥॥
ਖੇਲਲੇ ਪਤ੍ਰੁਸੇਨ ਮੇਤੁ, “ਖੇਨੇਰ ਜੈਤੁਨ ਸਿਡਲਾਓ ਯੇਸੁ:ਨੁ ਕੇਵਧੇਬਾ
ਨਿ:ਨੇਬਾ ਮੇ:ਮਿਬਿ?”

२७ पत्रुसरे याम्मो मे:न्लो लत्तरिक् पा:त्तुल्ले बा खेन् येम्मोए इड़वा
का:सेरो ॥

ये^३सुःन् सुहाडुगेम्बा पिलातसरे कुदगि मेयेप्सुः

मति २७.१-२, ११-१४, मर्कुस १५.१-५, लुका २३.१-५, १३-३५

२८ यहुदि लाम्लोःबाहारे येसुःन् तानाम्सा कैयाफासरे
कुहिम्मोलाम् रोमि सुहाङ्गेम्बाल्ले कुहाङ्गहिम्मो मेदेत्रु॥ कर
साम्योथिम् कुइसि:क् आसुत्थो आबोङ्डाङ् यहुदि चोःक्युम्भो
तड्नाम्बा चा चामा खोःमेदेत्नेन् फारआङ् खेड्हार हिम् सिगाङ्
मेन्लाःसेन्लो॥*

29 हेक्के:ल्ले सुहाड़गेम्बा पिलातसरे लाःककात् लःन्देआड़् मेतुसि, “कन् मना:ल्ले कुदकलेड़वाओ थे आप्तिक् कैदा:रुम्माड़ केवयिर्बे?”

30 ખેડુહારે નોગપુ મેબિરુ, “કનુ મનાઃલ્લે યાઃમ્બકુ મેમ્ભેઃને વયેલ્લેગ ખેનેરુઓ મેદારુમ્બેન મેન”॥

३१ हेक्केःल्ले पिलातसरे खेड़हार मेतुसि, “कन मनाःन् तेरेम्मेऽआड़ खिनि सामूयोथिम् कृइसिःकु खासेन लोःन्देम्मे॥”

हे कके: लले यहुदि लाम्लोः बाहारे खुनेन मेमेतु, “आनिगेग आत्तिन् मना: न्नाडु सिः मैल्लेन खुमिडुः पिमा युक् मेगत्तुम्बेन्लो ॥”

32 कड़ुग येसुरे खुनेह आकतड़बा सिःमैल्ले सिः लहरिक् पाःतुबा
पाःन्नि केत्तल* फाहआड़ अकखे पोःकखेबारो ॥

* **18:28** માણસીની માણસીનીની માણસીનીની માણસીનીની
 માણસીની માણસીની માણસીનીની માણસીનીની માણસીનીની
 માણસીનીની માણસીનીની માણસીનીની માણસીનીની * **18:32** માણસીની માણસીની માણસીનીની
 ૧૨.૩૨-૩૪ ઓ માડનિંદવાપાઃનું પાઃતુબા કુઇસિક્ખ ખુનેર સિલામ્સાકમા સિડ્ડો
 કુલાઙ્કુહુકાહારો ફેનિંડિલલે મેધેપુઆડ્ખ મેથોનું મેસેરું ય હુદિ સામ્યોથિંમો
 સિ:મેલલે ખુન્દિંડિન લુડ્દિલલે લેપ્માઆડ્ખ સેપ્મા વયે, કર રોમિ થિંમો સિ:મેલલે
 ખુન્દિંડિન સિલામ્સાકમા સિડ્ડો ફો:મા સેપ્મા વયે ||

33 पिलातसेन् याम्मो हाड्हिम् सिगाड् लाःसेआड् येसुःन् उःतुआड् सेःन्दोसु, “सेकखा खेनेऱ् यहुदि हाड्हेबि?”

34 येसुरे नोगप् पिरु, “खेनेऱ् कन् पाःन्निन् आबाडे केनिड्वार्इल्ले केबाःतुबाबि, इ वेर मनाहारे इड्गार आयाःम्बेओ केम्भेतेबाबि?”

35 पिलातसरे नोगप् पिरु, “इड्गार यहुदिआबि? आबाडे केयाप्मिहार नु तुम्निड्वार्फुसाम्बाहारे खेनेऱ् हुक्मेसुप्ताड्डाड् वार् ॥ खेनेऱ् थे याःम्बक् केभेःन्दु?”

36 येसुरे मेतु, “इड्गार आहाड्जुमिड्ग कन् इक्सादिड्ख खाम्बेःक्मोबा मेःन्लो ॥ कप्मोबा वयेल्लोग इड्गार आसेवारोबाहारे इड्गार याप्मि तेम्मा मेड्घोःआन्ल फारआड् यहुदिहारनु थड् मेजोगुबामेन्, कर आहाड्जुमिन् कप्मोबा मेःन्लो ॥”

37 पिलातसरे मेतु, “हेककेने फारग्र खेनेऱ् हाड्हेबि?”

येसुरे नोगप् पिरु, “इड्गार हाड्आ फारआड् खेनेऱए केबाःतुर्रो ॥ कन्इक्सादिड्ख खाम्बेःक्मो सेकखाःल्लेन् तोःन्दि पिसे इड्गार सावाःन्छिडाड्बारो ॥ सेकखाओ केबप्पाहारे इड्गार आबाःन्निन् मेधेप्सुर्रो ॥”

38 पिलातसरे सेःन्दोसु, “सेकखाःड्ग थेमाःन्बे?” खेल्ले हेकके पाःतुर लाःककात् लःन्देआड् यहुदिहार अकखे मेतुसि, “कन् मनाःल्ले कुदक्लेड्वाओ थेआड् आप्तिक् मेड्घोःबान्लो ॥

39 कर यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्मो खिनिर् लागि पुड्लाहिम्मो साकपा केधाःबाधिक् लेरुड् पिनिड्बा थिम् केगतुम्, हेकके:ल्ले यहुदि हाड्डिन् लेरुड् पिनिड्बि?”

40 खेड्हहारे मेअःकतेर मेमेतु, “मेन् मेन् बरब्बासेन लेरे आबिरेऱ्!” (आल्ल बरब्बासेड्ग हाड्बिफ्युड्बा वयेरो ॥)

19

ये‌सुः‌न्‌ सि‌:‌मेल्ले खुम्दिङ्‌ मेबिरुः

मति २७.१५-३१, मर्कुस १५.६-२०, लुका २३.१३-२५

१ हैक्क्याङ्‌ पिलातसरे ये‌सुः‌न्‌ सातरिक्‌ ते‌:‌म्भुक्‌ याक्पाङ्घुसिरो ॥

२ थक्सुबाहारे तिङ्ग्रे‌:‌क्लेन्‌ तिचः‌ मेभयुआङ्‌ ये‌सुः‌न्‌ मेघुः‌कतु ॥
हैक्क्याङ्‌ खेङ्हारे खुनेन्‌ परान्ला हाङ्हते‌:‌तिन्‌ मेजाकतुर

३ कुदागि मेबेआङ्‌ एत्लेङ्‌ यहुदि हाङ्हडे, तियाहा! लशरिक्‌ मेमेतुर
कुनेदेङ्हबान्‌ मेलेकखु मेबिरुरो ॥

४ पिलातसेन्‌ याम्मो लाः‌ककात्‌ लः‌न्देआङ्‌ यहुदिहारे मेत्तुसि,
“कन्‌ मनाओ इङ्हगारे थेआङ्‌ आप्तिक्‌ मेङ्घोः‌बान्बा पाः‌निन्‌
खिनिर्‌ कुसिङ्‌ केनिः‌तुम्ल फारुआङ्‌ इङ्हगारे लाः‌ककात्‌ लः‌तुङ्हल
पत्तारो ॥”

५ हैक्क्याङ्‌ तिङ्ग्रे‌:‌क्‌ तिचः‌न्‌ मेघुः‌कतुबा नु परान्ला हाङ्हते‌:‌तिन्‌
मेजाकतुबा ये‌सुः‌न्‌ लाः‌ककात्‌ मेलुः‌तुरो ॥ हैक्क्याङ्‌ पिलातसरे
मेत्तुसि, “खा, कन्‌ मनाः‌न्‌ ओमेत्तेम्पेरे!”

६ तुम्निङ्हवारुफुसाम्बाहारे नु माङ्हहिम्‌ केगोः‌बा तिलिङ्हगाहारे
खुनेन्‌ मेनिः‌सुनामेः‌न्ने “सिलाम्साकमा सिङ्हसम्दाङ्‌ खेन्‌
फोः‌न्देहओ, सिलाम्साकमा सिङ्हसम्दाङ्‌ खेन्‌ फोः‌न्देहओ”
लशरिक्‌ अः‌कमा मेहे‌कतेरो ॥

हैक्केः‌लले पिलातसरे खेङ्हारे मेत्तुसि, “खिनिरए कन्‌ मनाः‌न्‌
तेरेम्पेरेआङ्‌ सिलाम्साकमा सिङ्हसम्दाङ्‌ फोः‌न्देहमेहओ,
कर इङ्हगारग खेलले कुदक्लेङ्हवाओ थेआङ्‌ आप्तिक्‌
मेङ्घोः‌बान्लो ॥”

७ कर खेङ्हारे नोगप्‌ मेबिरु, “आनिगे कतुम्बेबा साम्योथिम्‌
कुझसिः‌कग खेन्‌ सि‌:‌माए पोः‌डलो, थेआङ्‌भेल्ले खेलले आबाडे
निङ्हवारुफुसाः‌आ फारुआङ्‌ मेत्तिङ्हडाङ्‌ वारो ॥”

८ पिलातसरे खेन् पा:न्निन् खेप्सुआड् आल्लसाड् सात्रिक्
किःसेरो॥

**९ खेनेर् याम्मो हाङ्गिम् सिगाङ्ग् लाःसेआङ् येसुःन् सेःन्दोसु
“खेनेर् आत्तोलाम् केद्येबाबे?” कर येसुरे थेआङ् नोगप्
मेबिरुन्लो॥**

१० पिलातसरे येसुःन् मेतु, “इड्गानु थेआड् केम्बा:त्नेम्बा? खेनेह सिलाम्साकमा सिड्गम्दाड् फोःम्मा नु लेप्मादेःमा युक् कत्तडबान कसिडु केन्नि:त्निं?”

११ येसुरे नोगप् पिरु, “निड्वारफुमाड्डिल्ले खेनेह केम्बिरेन्निल्लेग इडगार सम्दाङ् युक् केड्गतुन्बारो॥ कर इडगार खेनेहओ याप्पि हुक् केसुप्पाल्ले कन्नुःल्लेआङ् यम्बा लायोरेन् आप्तिक खोःसर्हो॥”

१२ हे^१क्के^२:ल्लेग पिलातसरे ये^३सुःन् लेप्पादे^४:मा निझ्वार चोगु^५, कर यहुदिहारे चक्मेल्लरए अकखे मेबाहुतुर मेअःक्तेरो, “कन् मनाःन् केलेरु केदेःसुने फात्ग्र खेनेग सिजरले* कुन्देड्भा केम्बोःड्नेन्लो॥ आतिल्ले आबाडे हाड् पोःड्मा निझ्वार चोगुर खेन सिजरले कदक्लेड्वाओ पोःक्लो॥”

१३ पिलातसरे खेन् खेप्सुआड् येसुःन् लाःक्कात् लःतु,
हेक्कयाड्-खुनेर् लुड् फःमनाबा खासेन् युक्नाओ युड्सिड्लो ॥
(खेन तेनिन हिब्र पाःन्नो गब्बथा मेमत्तरो ॥)

१४ हे^१क्याड् कड्ग यहुदि चोः क्युम्भो तड्नामिल्ले थिक् येन्
तुगि लेन्दिक पोःक्खेर पत्थे॥

पिलातसरे खेड़हार मेत्सि, “खिनिर हाडुडिन कप्पो वारो ॥”

15 हेक्केःल्ले यहुदिहार् साररिक् मेअःक्तेर मेमेत्तु, “खेन् तेरेरुआडु सिलाम्साकमा सिडुसम्दाडु फोःन्देर्!”

* **19:12** ਪ੍ਰਾਣੀ ਪ੍ਰਾਣਿਆਂਤਾ ਪ੍ਰਾਣਿਆਂਤਾ ਪ੍ਰਾਣਿਆਂਤਾ ਪ੍ਰਾਣਿਆਂਤਾ
ਪ੍ਰਾਣਿਆਂਤਾ (ਪਥਮਹਾਡੁ) ਕਵਿ॥ ਖਨੇਹ ਸਿਜਰ ਮੇਮੇਤੁ॥

हेकके:ल्ले पिलातसरे से:न्दोसुसि, “खिनि हाड़डिन् सिलाम्साकमा सिङ्गसम्दाङ् फो:न्दुङ्गबाबि?”

तुम्निङ्गवारुफुसाम्बाहारे नोगप् मेबिरु, “आनिगे हाड़डिङ्ग सिजरेन्लकलो ॥”

16 हेकके:ल्ले पिलातसरे येसुःन् सिलाम्साकमा सिङ्गसम्दाङ् मेभोःन्दुर फारआङ् हुकसुप्तुसिरो ॥

येसुःन् सिलाम्साकमा सिङ्गसम्दाङ् मेभोःन्दुङ्

मति २७.३२-४४, मर्कुस १५.२१-३२, लुका २३.२६-४३

खेल्ले चोगुल्ले थकसुबाहारे येसुःन् खेप्पोलाम् मेदेरुरो ॥

17 खेङ्गहारे येसुःन् कुसिलाम्साकमा सिङ्गडिन् मेगुःतुआङ् मिक्खोःकपा कोःकमाओ मेदेरुरो ॥ (खेन् कोःकमान् हिब्रु पाःन्नो गलगथा मेमेत्तुरो ॥)

18 खेप्पो येसुःन् सिलाम्साकमा सिङ्गडो मेभोःन्दु ॥ खुनेरु कुजुप्साङ् नु कुभेन्छाङ्गबा सिलाम्साकमा सिङ्गहारु सम्दाङ् नेप्पु मनाहारुआङ् मेभोःन्दुसिरो ॥

19 पिलातसरे नासरतबा येसु यहुदि हाड़ लतरिक् केबप्पा आप्तिक् सविकिन् साप्तुआङ् सिलाम्साकमा सिङ्गसम्दाङ् फम्मा पाङ्गघुसिरो ॥

20 खेन् यरिक् यहुदिहारे मेनिःरुरो, थेआङ्गभेल्ले खेन् तेनिन् येक्यविकिल्ले कुबेसाङ्गडे नेस्से हेकक्याङ् खेङ्गग हिब्रु, ल्यातिन नु ग्रिक पाःन्दाङ्गडो साप्तेआङ् पत्थे ॥

21 यहुदिहारे खुनिरु तुम्निङ्गवारुफुसाम्बाहारे पिलातसेन् अक्खे मेमेत्तुरु मेअत्तुरो, “खेन् यहुदिहारे खुनिरु हाड़ लतरिक् मेसाप्तेन्नेहओ, कर कन् मनाःल्ले यहुदिहारे खुनिरु हाड़आ लतरिक् पाःतुरो लतरिक् साप्तेहओ ॥”

22 कर पिलातसरे खेङ्गहारु मेत्तुसि, “इङ्गारु च्या साप्तुङ्, खेन् साप्तुङ् साप्तुङ् ॥”

23 थकसुबाहारे येसुःन् मेभोःन्दु मेसुरुआङ् खुनेः कुदेःत्हार
लिसि लक्को मेहा॒ःत्छिङ्ग्लो॥ कर कुलगेःत्तिन्* कुदुम्बे मेःन्नेबा
सर्धकू फःमनाबा चोगे,

24 ખેલલે ચોગુલ્લે ખેડુહાર અકખે મેમેત્થિડુ, “કડુંગ
આનિહ થે:કખુમ મેન્લો, કર તથાઃન્સોન્કેસુમ્લો॥
આતીલ્લે કુલક્કો થા:, હારાર ખેલ્લેએ ખેન્તુ તેરુનિરો॥”
કન્પાન્નિદુંગ સામ્યોસાપ્લાઓ અકખેલતરિકુ ખેડુહારે ડઙુગાર
આજાડુહાર મેહાન્નિદુલ્લો, હેવકયાડુ આદેન્તિન તથાનન્સોન
મેગેસુરો લતરિકુ સાપ્ટેઅદુ કેબપ્પેન્કેરેબારો॥ હેવકેલતરિકુ
થક્સુબાહારેઆડુ બા હેવકેએ મેજોગરો॥

२५ येसुःन् सिलाम्साकमा सिङ्गडो मेभोःन्दुबाल्ले कुबेसाङ्ग
कुम्मा, कुन्छुमार, कलोपासरे कुमेत् मरियम, हैक्कयाङ् मरियम
मगदलिनिसि मेयेबेरो ॥

26 येसुरे कुम्मा हैक्याङ्गलुङ्गमार् तुक्तुबा कुहुसाम्बान्नाङ्ग
खेप्पो निःत्ताङ्ग येबेत्तिबा निःसुसिल्ले कुम्मा मेत्तु, “खुनेऱग
केस्साःरो ॥”

२७ हेक्कयाङ् खेन् हुसाम्बान् मेत्, “खुनेग थामेन्दिङ्कम्मारो ॥”
खेन येम्माङ्धोग खेन् हुसाम्बाल्ले मरियम्मिन कुहिम्मो तेत्रुरो ॥

ये सुरे कुसि: मेन्

मत्ति २७.४५-५६, मर्कुस १५.३३-४१, लका २३.४४-४९

28 याङ्गसि येसुरे काक् पाःन्हार् पोःख्ये चुरेबा निःसुआङ्ग साम्योसाप्लाओ साप्तेबान् केत्ल फाहआङ्ग पाःतु, “इङ्गार् आवामिःसेरो ॥”*

२९ खेप्मो केसुःप्पा चेल्लेक्सेऽ थिः* केयाकपा पञ्चामाधिक्

* 19:23 မြန်မာစာတမ်းပေါင်း ၂၀၁၀ ၀၀.၈၄ * 19:28
မြန်မာစာတမ်းပေါင်း ၂၀၁၀ ၀၀.၈၄, ၅၉.၃၇ * 19:29 မြန်မာစာတမ်း
မြန်မာစာတမ်းပေါင်း ၂၀၁၀ ၀၀.၈၄ ၅၉.၃၇ မြန်မာစာတမ်းပေါင်း ၂၀၁၀ ၀၀.၈၄
မြန်မာစာတမ်းပေါင်း ၂၀၁၀ ၀၀.၈၄ ၅၉.၃၇ မြန်မာစာတမ်းပေါင်း ၂၀၁၀ ၀၀.၈၄

युडे॥ हेक्केल्ले थकसुबाहान्नरे खिगाकमान् चेललेकसेन् थिओ
मेनि:प्सुआङ् हिसप् सिड्डिल्ले कुबोराकको मेभत्त्यु हेक्कयाङ्
येसरे कम्मराओ खेन मेधृप्त मेबिरुरो॥

३० येसुरे खेन् पि:तुआङ् पाःतु, “आल्ल चुरेरो॥” हेकके पा:तुर कुधेगे:कपेनतर्धं था:स् हेकक्याङ् कसक्मानुलेरुदेःसुआङ्स्येरो॥

31 कङ्ग तङ्बेबा केरेनुःल्ले सेसेबा हेक्कयाङ् यम्बा
नाःम्सिङ्ग्येन्निनुःल्ले थिक् येन तगि वयरो॥ यहुदिहारे
नाःम्सिङ्ग्येन्नो सिलाम्साकमा सिङ्गसम्दाङ्* चेहार मेबप्पा खुनिः
सिरार मेधाङ्गिन्बाल्ले चोगुल्ले हारा मेसिःर फारआङ् खुनिः
लाङ्गहार मेएक्खुआङ् मेधाःसुसिर फारआङ् पिलातसेन् पेलि
मेभाक्तरो॥

32 ખેલલે ચોગુલ્લે થકસુબાહાર મેબેઆડ યેસુઃનુ મેભોન્દુસિબા મનાહારે ખંન્છિર લાડહાર મેએકખરો ॥

३३ कर खेड़हार येसुरो मेभेरेल्ले येसुःडग तगिए स्येबा
मेनिःसआड खनेऱ कुलाडहार मेन्पुकखून्लो ॥

३४ हैककेसाड़ थिक थकसुबाल्ले येसुरे कुलेम्भेः प्पो लाः विकल्ले
थुबुल्ले खिमो खेप्पोलाम् माक्खिन् नु च्वाः त् लः न्द्रो ॥

३५ स्विनिर्आङ् नसान् केजोगुम्ल फाहआङ् खेन् पोःकखेबा
पान् केनिःबाल्ले कन् पाःन्हार पाःतुबारो॥ हेक्कयाङ् खुनेः
पाःत्तुबा पाःन्हारग सेक्खापरो॥

36 “खुनेर कुयेप्पाहार लत्थिककाड मेएकनेन्लो”* लतरिक् साप्तेआड पप्पा साम्योसाप्लान् केत्ल फाहआड अकखे पोःक्खेबारो,

३७ हेक्याड् वेर तेन्नो सामयोसाप्लाओ अक्खेआड् साप्तेआड् पत्तो, “केधुप्पाहारे आबाढे मेधुबुबान् ओमेमेत्तुरो ॥”*

* 19:31 ପାଦି ପାଦିପାଦିପାଦି ପାଦିପାଦିପାଦି ପାଦିପାଦି
ପାଦିପାଦିପାଦି ପାଦିପାଦି ପାଦିପାଦି ପାଦିପାଦି * 19:36 ପାଦିପାଦି ପାଦି ୪୬,
ନିଦିଵାତ୍ଫସାମଲୋ ସମ ୩୪.୨୦, ଖାନି:ତ ୧.୧୨ * 19:37 ପାଦିପାଦି ପାଦି ୧୦.୨୦

ये सुः न् इप्पुड्डो मेजिक खुर्

मति २७.५७-६१, मर्कुस १५.४२-४७, लुका २३.५०-५६

38 खेन् एगाड् आरिमाथिया पाडुजुम्बा युसुफेन् पिलातसरे पे आड् ये सुरे कुधविकिन् ना: बतु ॥ खुनेऱ् यहुदिहार् किरुसिबाल्ले चोगुल्ले स्वाः ताड् ये सुरे कुहुर् साम्बा पौः क्खवे आड् वयेरो ॥ पिलातसरे इडदत् पिरुआड् खेल्ले ये सुरे कुधविकिन् था: सुआड् तेररु ॥

39 तगि सेन्दिक् ये सुरे कुदुम्से केदा: बा निकोदेमसरे युसुफेन् ते: ड् मेत्तुआड् वये ॥ निकोदेमसरे मुर्र नु खाम्दोलि फः म्मनाबा कुनाम्गेनुरबा सुम्मसुम् (३३) किलो मारुविकिन् तारुआड् वयेरो ॥

40 खेड्हानरे ये सुरे कुधविकिन् तेरेत्तच्छुआड् यहुदि चे लुप्पा थिम् कुइसिः क् मारुविकिन् हुः तेत्तच्छुआड् नुः बा चेदेः त्तिल्ले कितेत्तच्छुरो ॥

41 आल्ल ये सुः न् सिलाम्साकमा सिड्डो मेभोः न्दुबा तेन्नो फुड्डिक् थिक् नेस्से ॥ खेन् फुड्डिकको आल्लो थारिक् मना मेन्नेए केवारबा इप्पुड्डधिक् नेस्सेरो ॥

42 कडग ना: मिस्ड्येन्निल्लेन् यारिप् चोः कमा येन वयेबाल्ले चोगुल्ले खेड्हानरे खेन् इप्पुड्डिन् निः ताड् नेस्सेबाल्ले चोगुल्ले ये सुरे कुधविकिन् तेरेत्तच्छुआड् नेस्सेत्तच्छुरो ॥

20

ये सुः न् सिः मेन्लाम् हिड्

मति २८.१-८, मर्कुस १६.१-८, लुका २४.१-१२

1 आल्ल तेनेबा येन्नो खामेन्ओः ते वयेल्लेसा मरियम मगदलिनिः न् इप्पुड्डो पेरो ॥ खेन् इप्पुड्डिल्ले कुमुराओ मेयेप्सुबा यम्बा लुड्डिन् थिकलेप्माड् मेइसुआड् नेस्सेबा निः सु ॥

2 हेक्कयाड् खेन् लोः क्तेर सिमोन पत्रुस नु ये सुरे लुड्डमार् तुक्तुबा वेरस्मा हुर् साम्बाल्लो पे आड् मेत्तुसि, “खेड्हानरे दाड्डबाल्ले

कुधकिकन् इप्पुड्डोलाम् मेदेन्नरुआङ् होःप्लो! आत्तान्
मेनेस्सुआङ् नेःरु आनिगे मेनि:सुम्बान्लो!”

३ पत्रस न खेन् वेर हृसाम्बान् इःपूडु लेप्माडु था:नेत्तिछि ॥

४ खेन् नेप्माङ् लोः क्तेतिष्ठि, कर खेन् वेर हुः साम्बाल्ले पत्रुसेन् लाम्बाक्तआडु इप्पडुडो तगि केरेरो ॥

**५ खेन् अः कखुम् फन्छिङ्गाड् सिगाड् ओमेत्तुल्ले चेदेः तिन् खेप्पो
नेस्सेबा निःस्, कर सिगाड्ग मेलाः सेन्लो ॥***

६ कुएःक् कुएःक् सिमोन पत्रुसेन् खेप्मो केरेआड् सिगाड् लाःसे ॥
खेललै चेदेःतिनुन्

७ येसुरे कुनारा मेदेप्तुबा तेःत्तिन् खेप्मो नेस्सेबा निःसु॥
खेन् नादेप्मा तेःत्तिन् चेदेःत्तिल्ले कुबेसाङ् मेभाक्तुआङ्नेस्सेबा
निःसरो॥

८ हे॒क्कया॒ड् तगि इप्पु॒ड्डो के॒गेप्पा हु॒रसाम्बेन्ना॒ड् सिगा॒ड् ला॒ः से॒॥
खेल्ले खेन नि॒ःसआ॒ड् नसा॒ःन चोगरो॒॥

९ (खेड्हारे आल्लसाड् येसुःन् सिःमेन्लाम् हिड्लरिक् सामयोसाप्लाओ केबप्पेनकसिड मेन्निःते मेवयेरो ॥)

१० हेक्काडु खेन हरसाम्बाहार नेप्माडु हिम्मो नः कखेत्तिरो ॥

ਮਰਿਯਮ ਮਗਦਲਿਨਿਰੇ ਧੇਸੁ:ਨ ਥਾ:ਮਿਸਡ

मति २८.९-१०, मर्क्स १६.९-११

११ कर मरियम्मिन् इःप्पुङ् लाःक्कात् हाबेर येबेरो ॥ खेन् हाबेर
अःक्खम् फन्छिङ्गुडाङ् इःप्पुङ् सिगाङ् ओमेत्तल्ले,

१२ फःगेलांबा ते:त् केजाङ्गबा नेपु माङ्गलाइङ्गबाहार येसुरे
कुधक् मनेसुआङ् नेस्सेबा तेन्नो थिकिकन् कुधेगेक् लेप्माङ्
न् वेस्मानुकलाङ् लेप्माङ् युडेटिछिबा निःसिरो ॥

13 खेन् माड्लाइङ्गाहारे खुनेऱ से:न्दोःसेत्छु, “खेनेऱ थेआड् केहाःप्पाबे?”

खेल्ले खेड्हार मेत्तुसि, “इङ्गार आदाङ्गाल्ले कुधकिकन् कप्मोलाम् खेड्हारे मेदेरुरो हेक्क्याड् आत्तान् मेनेस्सुआड् नेइ इङ्गार मेनिआन्लो ॥”

14 हेक्के पाःतुर मरियम्मिन् खिरि हिसिङ्गिल्ले येसुःन् खेप्पो येबेबा निःसु, कर खुनेऱ येसुःन्नेरो फार्हाड् कुसिङ्ग निःप्पा मेसुकतुन्लो ॥

15 येसुरे खेन् मेत्तु, “मामुए, खेनेऱ थेआड् केहाःप्पाबे? हाःत् केगोःतुबाबे?”

मरियमरे खुनेऱग फुड्डिक् केगोःबाबिला लरिक् निङ्गवार इःतुआड् मेत्तु “आदाङ्गे, दाङ्गाल्ले कुधकिकन् कप्मोलाम् केदेरुआड् वारने फार्हग्र आत्तान् केनेस्सुआड् नेइ इङ्गार मेत्ताड्डेना, हेक्क्याड् कुधकिकन् इङ्गार तेरुड्लो ॥”

16 येसुरे खेन् मेत्तु, “मरियम्मे!”

खुनेऱ येसुःन्लेप्पाड् हिसिङ्गाड् “रब्बोनि!” मेत्तुरो ॥ (खेन् फार्हाड्डंग हिब्रु पाःनो “सिक्साम्बे” पोःड्लो ॥)

17 येसुरे खेन् मेत्तु “इङ्गार मेदेसाङ्गिनेऱओ, थेआड्भेल्ले आल्लो थारिक् इङ्गार पानुदिङ्ग पाल्लो मेम्बेःकके वारआरो ॥ कर पेगेऱआड् आन्सारसि अकखे मेत्तेसेऱओ, ‘इङ्गार पानुदिङ्ग आम्बा नु खिनिर पानुदिङ्ग पाः हेक्क्याड् इङ्गार आनिङ्गवारफुमाड् नु खिनिर निङ्गवारफुमाड्डो नुःङ्गडा पेःककार पत्तारो ॥’”

18 मरियम मगदलिनिःन पेआड् हुरसाम्बाहार, “इङ्गार दाङ्गालान् निःसुड्डाड् वाररो” मेत्तुसिआड् येसुरे पाःतुबा पाःन्हार खेड्हार चेक्कुसिरो ॥

ये सुः न् कु हुर् साम्बा हार् ओ था: मि स्ड्

मति २८.१६-२०, मर्कु स १६.१४-१८, लुका २४.३६-४९

19 बा खेन् तेनेबाल्ले युः न्छिक् हुर् साम्बा हार् रे
यहु दिहार् मेगिरु सिआड् हिम्सि गाड् मेसु मि स्ड्,
हेक्क्याड्लामधे: प्पेनमेएनुआड् मेयुडेल्ले ये सुः न् खुनिर् लुम्मो
था: मि स्डल् अक्खे मेत्तुसि, “सनारुड् केघोः सुम्लरौ!”

20 हेक्के पा: तु सुरुआड् खुनेर् कु हुकहार् नु कुलेम्भे: प्पान्
ओसे: न्धाकतुसि ॥ दाड्बान् मेनि: सुबाल्ले हुर् साम्बा हार् सारिरिक्
मेसः त्तेरो ॥

21 ये सुरे खेड्हार् याम्मो मेत्तुसि, “सनारुड् केघोः सुम्लरौ!
पानुदिड् पा: ल्ले इड्गार् पाड्घाड्बा कुइसिः क् खिनिहिआड्
इड्गार् पाड्निड्ल पत्तारो ॥”

22 हेक्क्याड् ये सुरे खेड्हार् ओ साड्गुगेन् सकमा: ल्ले मुः तु सिर
अक्खे मेत्तुसि, “से सेमाड्डिन् ता: क्तेम्मेर् ओ ॥

23 मना हारे खुनिर् लायोः न् लेप्पि केबिरु मि स्मि ने फात्र ग्र
खेड्हारे खुनिर् लायोः न् लेप्पि पोः डलो, कर मना हारे खुनिर्
लायोः न् लेप्पि केम्बिरु मि स्मि ने फात्र ग्र खेड्हारे खुनिर् लायोः न्
लेप्पि मेबोः डनेल्लो ॥”

ये सुः न् थोमा: ल्लो था: मि स्ड्

24 आल्ल ये सुः न् खुनिर् लुम्मो त्ये: ल्ले थिक्-नेत् हुर् साम्बा हार् ओ
थिक् दिदिमस मेप्पनाबा थोमा: न् खेप्पो होः प्तेरो ॥

25 हेक्के: ल्ले वेर् हुर् साम्बा हारे थोमा: न् अक्खे मेमेत्,
“आनिगेग दाड्बान् निः सुम्बेरो!”

कर थोमा: ल्ले खेड्हार् मेत्तुसि, “इड्गार् कु हुकको मेधेप्तुबा
फेन्ति डडिल्ले कुयोः किकन् मेन्निए नु खेप्पो आहुकचोः न् मेड्गे: ते
हेक्क्याड् कुलेम्भे: प्पो लाः किकल्ले मेधुबुबा ओ आहुकिकन्
मेड्गे: ते ग न सा: न् मेजोः ककान्लो ॥”

26 येत्थि येन् एगाङ् हुरसाम्बाहार् याम्मो हिम्
 सिगाङ् मेजुप्से आङ् मेयुडे॥ कनयेम्मो थोमा: न्नाङ्वये,
 लाम्धे: प्पेनसिगाङ्लाम् मेसुबुआङ् पत्थेसाङ् खुनिर् लुम्मोए
 येसु: न् था: म्सिङ्ल, “सनारुड केघोः सुम्लरो” मेत्तसि॥

27 हे॒क्कया॒ङ् थोमा॑ः न् मे॒तु, “थोमाए, के॒हुक्चोः न् कर्यो याक्ते॒र,
आहुक्हार् ओमेत्ते॒र् ॥ खे॒नेर् के॒हुक्किन् आलै॒म्भे॒ः प्पो ला॑ः किक्ले॑
मे॒धुबुबा॑ कुयो॑ः क्को के॑ः ते॒र् ओ॑ ॥ खे॒नेर् चण्चि॑ मे॒जोगे॒न्ने॒र्, कर॑ नसा॑ः न्
चोगे॒र् ओ॑ ॥”

28 थोमाःल्ले मेत्, “खेनेत्र आदाङ्बा न आनिङ्वारफमाङ्नेरो”

29 हैक्क्याङ् येसुरे खेन् मेत्, “खेनेग् इड्गार्
 केनिः साड्डाङ्गलक् नसाःन् केजोगाङ्गलो, कर इड्गार् याप्मि
 मेन्निए नसाःन केजोः क्पाहार्ग मृडिसाबासिरो ॥”

३० येसुरे कन् साप्पन्नो साप्तेआड केबप्पान्नुःल्लेआड यरिक् निड्वाह केमाबा मिक्सेःन्हाह कुहुःसाम्बाहाहरे खुनि तगि चोगआड वये॥

३१ कर कप्मोग येसुःने निङ्वारफुसा:, निङ्वारफुमाङ्डिल्ले
सेन्दुबा ख्रिस्तरो लत्तरिक् नसाःन् केजोगुम्ल फारआङ्
साप्तेआङ् पप्पारो॥ हेक्केलत्तरिक् नसाःन् केजोःकपाहारे
मेन्नप्मनाबा हिङ्मन मेघोःसहरो॥

21

ये सुन नुसि कुहु साम्बाहानु ओसेन्धाकिसडु

१ याइसि येसुःन् याम्मो कुहुरसाम्बाहारओ तिबेरियस
वरकिकल्ले* कुबेसाडु अकखेलतरिक ओसेन्धाकिसडुलो-

* 21:1 ດັບໂດຍໄດ້ ໄດ້ ດັບໂດຍໄດ້ ດັບໂດຍໄດ້ ດັບໂດຍໄດ້

२ खेप्पो सिमोन पत्रुस, दिदिमस मेप्पनाबा थोमा, जब्दियारे नेप्फु कुस्साहार,* गालिलबा काना पाङ्गुम्बा नाथानेल हेक्क्याङ्ग वेर नेप्फु हर्साम्बाहार सोरिक मेवयेरो ॥

३ सिमोन पत्रुसरे खेड्हाऱ मेतुसि, “इड्गाऱग डा तेम्से पेक्कारो ॥”

खेड्हारे, “आनिगे आड़ खेनेनुए पेगिगेरो” मेमेतु ॥ हेक्याड़ खेड्हार खः ड़बे ओ मेलाः से आड़ योः ड़ लेप्से मेबे, कर खेन् सेन्दिक् नाम्दाः ताः त थे आड़ तेम्मा मेन्छूक्तन्लो ॥

४ खाओःतेर पत्थेल्ले येसुःन् वरकिकल्ले कुबेसाङ् येबे, करखेडुहारे खनेत् येसःन्नेरो फाहाङ् कुसिङ् नि:प्मा मेन्छकतूलो ॥

५ येसुरे खेड्हार मेत्तुसि, “चुम्से, खिनिर डा केदेम्सुम्माङ् वार्बि?”

खेड़हारे नोगप मेबिरु, “होःप्लो ॥”

६ याम्मो येसुरे खेड्हार मेत्तुसि, “खिनिर खःड्बेलले चुप्साड् लेप्पाड् योःडंडिन् लेप्तेम्मेड्हाड् खेप्पो खिनिर डा केधाःसुम्लो ॥” खेड्हारे खुनेह पाःतुबा कुइसिःकके योःडंडिन् मेलेप्तुल्ले सात्रिक् यरिक् डा मेध्येआड् खेड्हारे योःडंडिन् उःडमाए मेन्छ्यकतन् ॥

७ येसुरे लुङ्गमार् तुक्तुबा कुहु॒साम्बाल्ले सिमोन पत्रु॒सेन् मे॒तु,
 “खुनेहग दाङ्गबान्नेरो!” सिमोन पत्रु॒सरे खेन् खेप्सुनामेःने तेःतिल्ले
 कित्तिलिक॑ कित्तिछड्, थेआड्भेल्ले खुनेह खेन् फेन्दुआड् वये॥
 हेक्क्याड् च्चवाः तो पिन्दे लाः सेआड् वाजागेर क्याओं पेरो॥

८ वेर हुसाम्बाहार डाल्ले केदिम्बा योःडुडिन् खःडुबेओलाम्
मेउःक्खुर कुयाओ मेभेरे॥ खेडुग कुयालाम् खेम्याक् मेमाःक्खेन्,
कर कुगिप् नेत्ति (२००) हविसक थारिकलक् नेस्सेरो॥

* **21:2** ດັບອະນຸຍາດ ດັບອະນຸຍາດ ດັບອະນຸຍາດ ດັບອະນຸຍາດ ດັບອະນຸຍາດ

9 खेड़हार कुयाओ मेरेल्ले मिघाःड़ो ओरमनाबा डाहार नु
खरेःड़हार मैनिःसुरो ॥

10 येसुरे खेड़हार मेत्तुसि, “आल्लो खारक् केदेम्सुम्बाओलाम्
कुभा डाहार फेतेम्मेऽओ ॥”

11 सिमोन पत्रुसेन् खःड़बेओ लाःसेआड़ डाःल्ले केदिम्बा
योःड़डिन् कुयाओ उःक्खु लःत्तु ॥ खेप्पो यमयम्बा किप्पिककाड़
डा-सुम् (१५३) डाहार मेयागे ॥ हेक्केसाड़ योःड़डिन्
मेदेःक्खेन्लो ॥

12 येसुरे खेड़हार मेत्तुसि, “फेरेम्मेऽआड़ चेम्मेऽओ ॥” कर खेप्पो
आतिन् कुहुसाम्बान्नाड़ खेनेह हाःत्तेन्बे लत्तरिक् सेःन्दोःमा
मेन्आःन्छिड़डिन्लो, थेआड़भेल्ले खेड़हारे खेनेह दाड़बान्नेरो
फारआड़ निड़वार मेगत्तुरो ॥

13 येसुरे खरेःड़डिन् खप्सुआड़ खेड़हार पिरुसिरो ॥
हेक्केलत्तरिक्के डाहारआड़ पिरुसिरो ॥

14 येसुःन् सिःमेन्लाम् हिडेआड़ कुहुसाम्बाहाररो
ओसेःन्धाक्सिंडबा कन् सुम्लेड़ पोःक्खेआड़ वयेरो ॥

15 खेड़हारे मेज मेसुरुआड़ सिमोन पत्रुसेन् येसुरे मेत्तु “युहुन्नारे
कुस्साः सिमोने, कड़हारे मिःम्जि मेमेत्ताबानुःल्लेआड़ यरिक् खेनेह
मिःम्जि केमेत्ताबि�?”

खेल्ले नोगप् पिरु, “ओरो, आदाड़बे, इड़गार सेक्खाए मिःम्जि
मेत्तेहान् खेनेह केनिःसुरो ॥”

येसुरे मेत्तु, “आमेल्लुक्साःहार चालाम्सेसेहओ ॥”

16 येसुरे पत्रुसेन् याम्मो सेःन्दोसु, “युहुन्नारे कुस्साः सिमोने,
इड़गार मिःम्जि केमेत्ताबि�?”

खेल्ले नोगप् पिरु, “ओरो, आदाड़बे, इड़गार सेक्खाए मिःम्जि
मेत्तेहान् खेनेह केनिःसुरो ॥”

येसुरे मेत्तु, “आमेल्लुक्हार कमेसेहओ ॥”

17 हेक्क्याङ् याम्मो येसुरे सुम्लेङ्डडो पत्रुसेन् से:न्दोसु, “युहुन्नारे कुस्साः सिमोने, इङ्गार मिःम्जि के॑मेत्ताबि?”

अक्खेलरिक् येसुरे सुम्लेङ्ड थारिक् “इङ्गार मिःम्जि के॑मेत्ताबि” लश्चिक् से:न्दोसुबाओ पत्रुसरे कुनिङ्वार तुगेर मेत्तु, “ओरो, आदाङ्बे, खेनेऱग काक् पाःन्हार केनिःसुरो ॥ इङ्गार सेक्खाए खेनेऱ मिःम्जि मेत्तेबान् खेनेऱ केनिःसुरो ॥”

येसुरे खेन् मेत्तु, “आमेल्लुकहार चालाम्से॑से॑ओ ॥

18 इङ्गार सेक्खाए मेत्तेऱ, थाङ्बेन् केवयेल्ले आबाडे फङ्ग के॑युप्सिङ्डडाङ् आत्तान् पे:क्मा निङ्वार केजोगु खेप्मोए केबेरो, कर काप्पोबा केदुम्माङ्ग केहुकहार केसन्छुर, हेक्क्याङ्फङ्ग के॑म्युप्पाङ् आत्तान् पे:क्मा केसिरार मेधाङ्गनेऱ खेप्मो केम्देरो ॥”

19 येसुरे अक्खे मेत्तुर पत्रुसेन् केदाःबा येम्मो आत्तिन् परिक्लेन् सिःमेन्लाम् निङ्वारफुमाङ्डिन् मिमिदिङ् चोगुर फारआङ् ओसे:न्धाक्तुआङ् वयेरो ॥ हेक्क्याङ् दाङ्बाल्ले पत्रुसेन् मेत्तु, “इङ्गार तिःक्ताङ्डेऱओ!”

20 पत्रुसेन् हिलिक्हिसिङ्डिल्ले येसुरे लुङ्गमार तुक्तुबा कुहुरसाम्बेल्ले तिम्दुबा निःसुरो ॥ (साभाङ्जा मेजःल्ले बा खेन् हुरसाम्बाल्ले येसुरे कुबेसाङ् नाःमिङ्गल युडेल्ले दाङ्बे, हाःत्ले इङ्गेल्लेक्पे लश्चिक् से:न्दोसुआङ् वयेरो)

21 पत्रुसरे खेन् निःसुआङ् दाङ्बान् से:न्दोसु, “दाङ्बे, खुनेऱ कुयाःम्बेओ थे पोःङ्बाबे?”

22 येसुरे नोगप् पिरु, “इङ्गार नुङ्डडार थारिक् खुनेऱ हिङ्डडाङ् वारर पा:प्मा निङ्वार चोगुङ्डिल्ले खेनेऱ थेमा पोःङ्बे? इङ्गार तिःक्ताङ्डेऱओ ॥”

23 खेल्ले चोगुल्ले हुरसाम्बाहारे खुनिऱ लुम्मो कन् हुरसाम्बाङ्ग मेसिःनेन्लो लश्चिक् इङ् से:रेरो ॥ कर दाङ्बाल्लेग हेक्के पा:तुबा

होःप्तेरो ॥ खुनेऱग अकखेरक् पा:तुआड् वयेरो, “इड्गार नुःइडार थारिक् खुनेऱ हिड्डाड् वारर पा:तुड्डिल्ले खेनेऱ थेमा पोःकखेबे?”

कुनुप्पा पा:न्

24 बा खेन् कुहुृसाम्बाल्ले कन् पा:न्हारेन् तोःन्दि पिरुआड् साप्तुबारो ॥ खुनेऱ कुबाःन्हारग सेकखाएरो फारआड् आनिगे निःसुम्बेरो ॥

25 येसुरे वेऱ यरिक् याःम्बकहारआड् चोगु ॥ खेड्हार थेप्पेत्ताड् साप्माल्लेग खेन् साप्पन्हार कन् इकसादिड् खाम्बेःकमाल्लेआड् मेहतुन्लरिक् इःतुड्लो ॥

**Yesu khristare kunisaam
New Testament in Limbu (NP:lif:Limbu)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Limbu

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Limbu (Devanagari)

Annapurna SIL script necessary to read

lim

Nepal

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789937217637

The New Testament

in Limbu

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

1f7c9586-188f-5463-80d8-d2bbafbcfacf